

Wie de jeugd heeft

Beleidskader Jeugd 2009-2012

Preventie
Jeugdzorg
Nazorg

Wie dan wel?

Als wij niet meer geloven dat het kan
Wie dan wel?
Als wij niet meer vertrouwen op houen van
Wie dan wel?
Als wij niet meer proberen
Om van fouten wat te leren
Als wij 't getij niet keren
Wie dan wel?

Als wij niet meer zeggen hoe het moet
Wie dan wel?
Als wij niet meer weten wat er toe doet
Wie dan wel?
Als wij er niet in slagen
De ideeën aan te dragen
Voor een kans op betere dagen
Wie dan wel?

Als wij niet meer geloven dat het kan
Wie dan wel?
Als wij er niet mee komen, met een plan
Wie dan wel?
Als wij er niet voor zorgen
Dat de toekomst is geborgen
Voor de kinderen van morgen
Wie dan wel?
Als wij onszelf niet dwingen
Een gat in de lucht te zingen
Waar zij in kunnen springen
Wie dan wel?

Paul van Vliet

Wie de jeugd heeft

Beleidskader Jeugd 2009-2012

Provinciale Staten van Gelderland

Arnhem, 24 september 2008

Inhoud

Preventie

Jeugdzorg

Nazorg

Brief	3
1 Inleiding	5
De opgave	5
Partners en verantwoordelijkheden	6
Ontwikkelingen en trends	8
Beeldvorming & communicatie	10
Status beleidskader	11
Leeswijzer	11
2 Preventie	13
Waar bouwen we op voort?	13
Werk in uitvoering 2009-2012	14
3 Jeugdzorg	19
Waar bouwen wij op voort?	19
Werk in uitvoering 2009-2012	23
4 Nazorg	31
Waar bouwen wij op voort?	31
Werk in uitvoering 2009-2012	31
5 Financieel overzicht	37
Beschikbaar financieel kader	37
Perspectief vanaf 2009	40
Uitvoeringsprogramma Jeugd	40
Bijlage 1: Besluitvorming Provinciale Staten provincie Gelderland	41
Bijlage 2: Lijst met afkortingen	69

Brief

Aan de jeugd van Gelderland

Als je dit leest, ben je bijzonder.

Er zullen niet veel jongeren van jouw leeftijd zijn die dit boekwerkje onder ogen krijgen, laat staan het zelf zullen lezen. Toch gaat alles wat hierin geschreven is, over de jeugd van Gelderland. Over jongeren zoals jij.

Wat wij – de mensen van de provincie – graag willen is, dat alle jongens en meisjes in Gelderland een gelukkige jeugd hebben. Dat is een belangrijke basis voor een gelukkig leven als volwassene. Bij verreweg de meeste jongeren gaat dat vanzelf. Natuurlijk, jij, je vrienden en leeftijdsgenoten, en ik vroeger zelf ook, maken in de tijd dat we nog jong zijn minder plezierige dingen mee. Het is niet leuk als de hond waarvan je zoveel hebt gehouden, dood gaat. Maar dat is toch lang niet zo erg als dat kinderen op jonge leeftijd kort na elkaar beide ouders verliezen.

Ieder kind heeft – net als zijn vader of moeder – wel eens een slechte bui. Maar als kinderen in de put zitten, depressief zijn, en ouders psychische problemen hebben, dan moet er hulp voor ze zijn.

Ieder kind heeft wel eens ruzie, ouders zijn wel eens boos op elkaar of op hun kinderen. Maar als er regelmatig ruzie is en er wordt geschopt en geslagen of nog erger, dan moet er ingegrepen worden. Soms komen kinderen met de politie in aanraking. Bijvoorbeeld als ze stelen, drugs gebruiken, dronken zijn, brand stichten of dieren of andere kinderen kwaad doen.

En soms is het thuis niet zo veilig als het zou moeten zijn.

Dit boekje gaat over dit soort dingen. Als je het leest zal het je misschien opvallen dat het minder over kinderen lijkt te gaan, maar meer over provincie en gemeenten, wetten en regels, bureaus en instellingen die hulp en zorg bieden.

In dit boekje – we noemen dat bij de provincie een beleidskader – staat precies beschreven, wat je van het bestuur van de provincie mag verwachten om kinderen die in moeilijkheden zitten goed te laten helpen. Ieder kind dat het nodig heeft, heeft recht op zorg.

Je hebt recht op jeugdzorg totdat je achttien jaar wordt. In een enkel geval kan deze zorg nog een paar jaar doorlopen. Wanneer je achttien wordt, ben je voor de wet meerderjarig. Geen kind meer.

De provincie Gelderland wil voor de kinderen die hier wonen, de beste zorg die er in ons land te vinden is. We willen in de volgende vier jaar meer kinderen, nog beter helpen. Dat kunnen de mensen die bij de provincie werken niet zelf en zeker niet alleen.

Mensen in jouw gemeente zorgen ervoor dat kinderen zo gezond en gelukkig mogelijk kunnen opgroeien. Daarom zorgt de gemeente voor speelplekken, veilige fietspaden en oversteekplaatsen; voor de wat oudere jeugd is gelegenheid om uit te gaan, elkaar te moeten. Er zijn sportvelden en muziekscholen. Baby's en kleine kinderen komen op het consultatiebureau. Op elke school is een zogenaamd Zorg Advies Team. Zij proberen kleine problemen te verhelpen en te voorkomen dat het te erg wordt. In elke gemeente is straks een Centrum voor Jeugd en Gezin. Daar kunnen jij en je ouders terecht met vragen over opgroeien en opvoeden. Als het probleem daar niet kan worden opgelost, weten zij de weg naar andere vormen van hulp.

In alle grote plaatsen in Gelderland is een Bureau Jeugdzorg. Daar kun je terecht als er problemen zijn die niet zomaar met een paar gesprekken op te lossen zijn. Bij Bureau Jeugdzorg werken mensen, die samen met jou en ouders bekijken wat er aan de hand is en wat er het beste aan gedaan kan worden.

Wij zorgen ervoor dat er genoeg mensen zijn die de kinderen de zorg kunnen bieden die ze nodig hebben en waarop ze recht hebben. Dat kan heel verschillend zijn: een cursus volgen, die je leert wat je het beste kunt doen als je gepest wordt, een therapie om erachter te komen waarom je zo slecht met je ouders overweg kunt, of desnoods al dan niet tijdelijk op een ander adres laat wonen, bij voorbeeld bij pleegouders of in een tehuis. Kinderen die in aanraking komen met de politie, krijgen soms van de kinderrechter straf. Een taakstraf of zelfs een gevangenisstraf. Wij willen graag dat een straf bijdraagt aan een kind weer op het rechte pad te brengen. Dat zien wij ook als zorg.

Wij – de mensen van de provincie – willen, dat je niet lang op dit soort hulp moet wachten. Wij zijn tegen wachtlijsten. Wij willen ook dat je goede zorg krijgt. Hulp die ook echt helpt. Wij willen ook dat als het hulpprogramma is afgelopen, nog een tijdje wordt nagegaan hoe het met je verder gaat. De provincie betaalt meestal deze zorg. Daarom willen wij ook weten of de hulp die is gegeven, dat doet wat je verwacht had. Want dat telt. Jij moet als jongere die om hulp vraagt of zorg aangeboden krijgt tevreden zijn. Je verdient het serieus te worden genomen. Je hebt naast een aantal verplichtingen ook rechten als cliënt van de jeugdzorg. Een instelling als Zorgbelang kan je helpen bij het verdedigen van die rechten en klachten over de hulp die je krijgt.

Wij willen ook dat als je hulp vraagt en krijgt niet telkens een heleboel formulieren moet invullen. Dat vinden de mensen die jou helpen trouwens zelf ook geen leuk werk. Maar er zijn nu eenmaal regels in ons land, die enig papierwerk vragen. Voor ons geldt toch dat jij het belangrijkste, het echte werk bent. Kinderen gaan voor regels, vinden wij.

Nogmaals, als je dit leest ben je bijzonder.

Maar voor ons geldt dat ook de kinderen die dit niet lezen allemaal bijzonder genoeg zijn om ons druk over te maken. Als je de moeite neemt om dit boekje verder door te lezen, zul je dat merken. Wij maken ons zorgen om de kinderen van vandaag, de volwassenen van later. Daarom staat er op de voorkant: Wie de jeugd heeft.

Het is het eerste stukje van een Nederlands spreekwoord, dat over de toekomst gaat. De toekomst van jou en van vele anderen. Eigenlijk van ons allemaal.

Met Gelderse groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Hans Esmeijer'.

Hans Esmeijer,
Gedeputeerde voor Jeugd en Gezin

1. Inleiding

'Wij streven naar een sluitende ketenaanpak van preventie, zorg en nazorg.'

'Wij kiezen niet voor nieuwe organisatiestructuren, maar investeren in het beter benutten van bestaande relaties en voorzieningen.'
(Gelders Coalitieakkoord)

De opgave

De provincie Gelderland wil een kindvriendelijke provincie zijn en blijven. Dat gaat niet in alle gevallen vanzelf. Wij willen de komende jaren **samen met onze partners¹** een positieve bijdrage leveren aan het welbevinden van kinderen en jongeren. De overkoepelende missie tot 2013 is kort en duidelijk:

Meer kinderen beter helpen!

Alle kinderen en jongeren moeten kansen krijgen om zich goed te ontwikkelen. Deze opdracht is stevig verankerd in het Internationale Verdrag van de Rechten van het Kind. Wij onderschrijven deze opdracht van harte.

In dit beleidskader onderscheiden we drie hoofdthema's:

- 1 Preventie: voorkom dat jongeren in de problemen komen of dat hun problemen zodanig verergeren dat geïndiceerde jeugdzorg nodig is;
- 2 Jeugdzorg: vrijwillige of gedwongen jeugdzorg. Daarvoor is een indicatie nodig;
- 3 Nazorg: voor sommige jongeren is blijvende zorg nodig. Ook als hun zorgtraject zijn doel heeft bereikt, is het toch nodig de jongere te blijven volgen om er zeker van te zijn dat de zorg geholpen heeft, dat er geen herhaling van problemen optreedt en dat terugval wordt voorkomen. Daarmee sluit de nazorg weer aan bij de preventie. De cirkel is rond.

Het is onze overtuiging dat, naarmate we de preventie en nazorg beter

organiseren, het beroep op de geïndiceerde jeugdzorg op den duur zal afnemen.

Deze thema's zijn de komende beleidsperiode leidend voor de inzet van de provincie Gelderland. We zijn als provincie niet bij elk van deze thema's op dezelfde manier verantwoordelijk en betrokken. Het opvoeden van kinderen gebeurt thuis

in een gezin. Maar jongeren worden ook gevormd **op school, in de buurt, bij verenigingen voor sport of muziek²**. De gemeentelijke overheid is daar de aangewezen instantie om hiervoor letterlijk en figuurlijk ruimte te bieden en initiatieven te bevorderen die gericht zijn op het gezond en veilig opgroeien van jongeren. Een goed

¹ Partnerschap

² Onderwijs, Sport, Cultuur, Sociaal

jeugdwelzijnsbeleid gaat vooraf aan preventie en geïndiceerde jeugdzorg. Door alle publiciteit over jeugdzorg vergeten we wel eens dat het met verreweg de meeste kinderen gewoon goed gaat. Toch zijn er kinderen die wél problemen hebben, hulp nodig hebben; kinderen die zelf problemen veroorzaken, ook na geboden hulp. Een gesloten cirkel van jeugd beleid, preventie, jeugdzorg en nazorg, met een ketenaanpak, waarbij alle verantwoordelijke partijen samenwerken, biedt de beste garantie voor een goed resultaat.

Partners en verantwoordelijkheden

De verschillende overheden hebben de belangrijke taak om voorwaarden te scheppen voor een goede ontplooiing en zorg voor de jeugd. Rijk, provincies en gemeenten hebben hierin ieder hun eigen rol, maar wel met elkaar (fig. 1).

De rijksoverheid draagt zorg voor de wettelijke kaders. Ook stelt zij budgetten beschikbaar voor de jeugdzorg en de basisvoorzieningen voor jeugdigen. Bijvoorbeeld voor onderwijs en kinderopvang en algemene voorzieningen die ook voor jongeren een functie vervullen op het vlak van bijvoorbeeld cultuur, sport, gezondheidszorg en justitie. Het rijk heeft bepaald dat de provincies met ingang van 1-1-2005 verantwoordelijk zijn voor de jeugdzorg (Wet op de jeugdzorg). Gemeenten zijn vanaf 1999

volgens afspraken in het kader van het Bestuur Akkoord Nieuwe Stijl (BANS) verantwoordelijk voor het preventieve jeugd beleid. Op 1-1-2007 is deze verantwoordelijkheid verankerd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het rijk heeft voor de interdepartementale afstemming sinds 2007 een Programmaministerie voor Jeugd & Gezin. Dit ministerie is verantwoordelijk voor het opstellen van een Landelijk Beleidskader Jeugd. Dit beleidskader volgt de nota: “Alle kansen voor alle kinderen programma Jeugd en Gezin 2007-2011” en anticipeert op het komende landelijke beleidskader. Zolang er nog geen “Jeugdwet” is, hebben we te maken met verschillende wettelijke regimes. Wij verwachten in de komende jaren de nodige aanpassingen in het huidige wettelijk

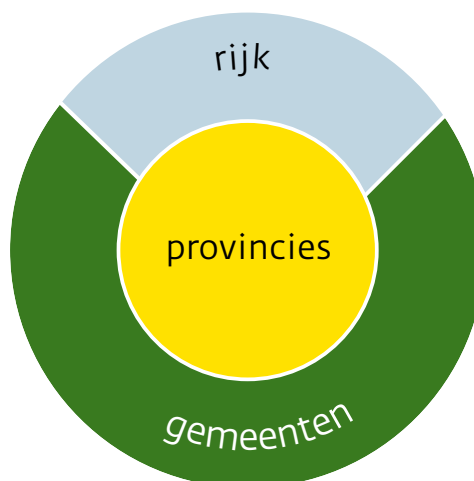
kader. Zo nodig zullen we dit beleidskader daarop aanpassen.

Het rijk is voorts op grond van de [Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten](#)³ (AWBZ) via de Zorgkantoren financieel verantwoordelijk voor onder meer jongeren met een licht verstandelijke handicap (LVC) en deels voor de geestelijke gezondheidszorg van jongeren met psychiatrische of psychosociale klachten (Jeugd GGZ). Bij deze laatste groep verloopt op basis van de Zorgverzekeringswet (Zvw) een deel van de kortdurende zorg inmiddels via de zorgverzekeraars.

Verder is het rijk (ministerie van Justitie) verantwoordelijk voor jongeren in [justitiële jeugdinrichtingen](#)⁴ (JJI). Met ingang van 1-1-2013 worden de provincies verantwoordelijk voor de

³ Sociaal

⁴ Veiligheid

Figuur 1: domeinoverzicht overheden jeugd

gesloten jeugdzorg als onderdeel van het genoegzaam aanbod. In deze periode zullen we in overleg met de meest betrokken instellingen en de provincies Overijssel en Flevoland de beschikbare plaatsen van gesloten jeugdzorg herverdelen.

De provincies hebben een specifieke wettelijke taak voor de jeugdzorg. Het betreft verantwoordelijkheid voor een goede en beschikbare geïndiceerde jeugdzorg, wanneer de opvoedings- en ontwikkelingsproblemen de mogelijkheden van de vrij toegankelijke, gemeentelijke zorg overstijgen. Dit geldt in het bijzonder als de veiligheid van kinderen in het geding is. De provincie is opdrachtgever en financier van Bureau Jeugdzorg Gelderland en van de jeugdzorg die op indicatie wordt gegeven, alsmede voor de wettelijke taken van Bureau Jeugdzorg Gelderland. Dit betreft de justitiële taken: (gezins)voogdij en jeugdreclassering en de overige taken, zoals het Advies en Meldpunt Kindermishandeling, de toegang voor de geïndiceerde jeugdzorg en de jeugd GGZ en uitvoering van casemanagement voor gezinnen en jongeren die geïndiceerde zorg ontvangen en deskundigheidsbevordering binnen de sector jeugdzorg. Voor de financiering van de uitvoering van de jeugdzorg ontvangen de provincies middelen van het rijk (doeluitkering jeugdzorg).

Een andere wettelijke provinciale taak is vanuit de [Welzijnswet overgenomen in de Wmo](#)⁵. Het betreft de tweedelijns ondersteuning van gemeenten en maatschappelijke organisaties. Voorbeelden hiervan zijn jeugdvrijwilligerswerk, participatie, opvoedingsondersteuning en jeugd en jongerenwerk.

Verder is de rol van de provincie als middenbestuur veelal die van initiator, aanjager, stimulator, monitor en coördinator. Zo levert de provincie Gelderland al jaren op verzoek van

gemeenten en regio's een bijdrage aan het gemeentelijke jeugdbeleid. Daarmee wordt invulling gegeven aan daadkrachtig partnerschap.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het jeugdwelzijnswerk, het preventieve voorveld en de nazorg voor zover het rijk en de provincies hier geen directe verantwoordelijkheid hebben. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) heeft een prestatieveld jeugd waar deze

verantwoordelijkheid expliciet is vastgelegd. Het betreft prestatieveld 2: *“op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden”*. Dit is uitgedrukt in de vijf specifieke gemeentelijke taken (zie ook hoofdstuk 2). De overige Wmo-prestatievelden hebben overigens ook raakvlakken met de jeugd (tot 23 jaar). Hiervoor wordt verwezen naar [Beleidskader Sociaal](#)⁶. Naast deze specifieke taken heeft de

6 Sociaal

5 Sociaal

gemeente ook een verantwoordelijkheid voor het **lokaal onderwijs**⁷ (achterstanden)beleid, leerplicht, schooluitval, werk en bijstand, algemeen maatschappelijk werk, **openbare veiligheid**⁸, openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) zoals opvangvoorzieningen voor onder meer zwerfjongeren, verslavingszorg, **openbare speelruimte, sport en bewegen**⁹, **cultuur**¹⁰ en **woonbeleid**¹¹. Gemeenten hebben de taak samenwerking te bevorderen tussen deze verschillende zaken.

Ontwikkelingen en trends

In de afgelopen jaren hebben we – niet

alleen in Gelderland – te maken met een sterke stijging van de vraag naar jeugdzorg. Het is onze verwachting dat die trend zich in de komende jaren zal doorzetten.

Tijdens een expertmeeting in juni 2008 is op initiatief van de Statencommissie Jeugd, Gezin, Zorg, Welzijn en Cultuur gezocht naar een antwoord op de vraag hoe we deze groei kunnen verklaren. Eenduidige verklaringen zijn niet te geven, maar er zijn wel relevante ontwikkelingen te benoemen. Daarbij werd onder meer gewezen op het verlies van de sociale controle. De informele ondersteuning bij het opvoeden door familie of buren heeft veelal plaats gemaakt voor een beroep op professionele hulp. Traditionele samenlevingsverbanden eroderen,

waarmee de gemeenschappelijkheid in de beleving van normen en waarden meer en meer lijkt af te nemen, of is het louter meer assertiviteit? Met de nadruk op individualisering, terwijl de samenleving steeds complexer wordt, raken jongeren en hun ouders gemakkelijk de weg kwijt. Er lijkt sprake te zijn van minder binding, ongebondenheid, verlies aan vertrouwen en gevoel van verantwoordelijkheid.

Daar staat tegenover dat het de vraag is of er op de langere termijn gesproken kan worden van een toename van problemen van en met jongeren. Er is simpelweg geen deugdelijk vergelijkingsmateriaal. Daar komt bij dat ook de maatschappelijke waardering over bepaalde gedragingen verandert. Zodat wat we beschouwen als deviant

7 Onderwijs

8 Veiligheid

9 Sport

10 Cultuur

11 wonen

gedrag in diezelfde golfbeweging mee verandert.

Ten slotte bestaat er overeenstemming over de constatering dat nieuw aanbod ook nieuwe vraag genereert. De toegang tot de zorg is beter georganiseerd; we beschikken over betere instrumenten voor tijdige signalering: “als we beter kijken, zien we meer”. Ook het taboe op het invoeren van hulp bij opvoedingsvragen wordt minder. Veel latente vraag is manifest gemaakt. Hoe dan ook is dat een positieve ontwikkeling.

De komende jaren tot 2013 zijn voor gemeenten, provincie, Bureaus Jeugdzorg en zorgaanbieders naar verwachting turbulent. Te noemen zijn de verdere invulling van de Wmo door de gemeenten en de gevolgen van de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg in 2009. Tevens zijn de beleidslijnen van het Programmaministerie voor Jeugd en Gezin nog niet uitontwikkeld. De vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin vraagt de komende periode (2011) om een heldere positionering van de jeugdzorg. Deze ontwikkelingen maken het noodzakelijk het provinciale beleid voldoende bewegingsruimte te geven door vooraf niet alles vast te leggen.

Maatschappelijke ontwikkelingen die invloed hebben op het welbevinden van jongeren zijn bijvoorbeeld:

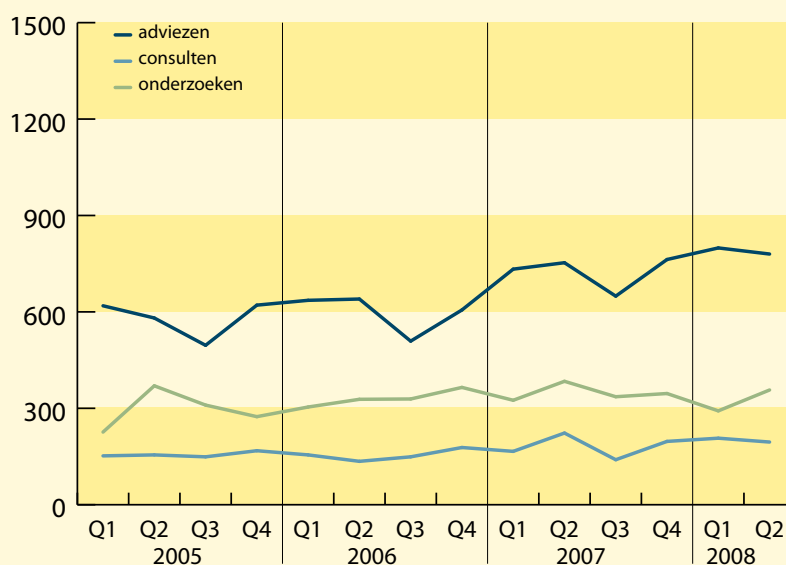
- groeiend aantal éénoudergezinnen;
- afname van sociale controle en maatschappelijke verbanden;
- toenemende diversiteit in beleving en waardering van normen en waarden;
- toename in gezondheidsproblemen, door overmatig drank- of drugsgebruik, verkeerde eetgewoonten, in combinatie met bewegingsarmoede;
- maatschappelijke roep om meer repressie;
- beperkte ruimte om te spelen;
- de 24 uurseconomie.

Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) Gelderland

AANTAL ADVIEZEN, CONSULTEN EN ONDERZOEKEN AMK (JAARCIJFERS)

	2005	2006	2007	Procentuele verandering t.o.v. 2005
Adviezen	2317	2391	2898	25%
Consulten	624	617	726	16%
Onderzoeken	1180	1326	1391	18%

KWARTAALCIJFERS

Bron: AMK Gelderland

Toelichting begrippen:

Je kunt het AMK bellen om advies te vragen, voor consult of je kunt een vermoeden van kindermishandeling melden.

Advies: de verantwoordelijkheid voor het ondernemen van verdere stappen t.a.v. gesignaleerde mishandelingssituatie blijft bij de adviesvrager.

Consult: Een advies kan leiden tot een vervolcontact; AMK-medewerker ondersteunt de adviesvrager bij het uitvoeren van eerder gegeven advies.

Melding/aanmelding voor onderzoek door het AMK: De medewerker van het AMK besluit in overleg met de beller dat het AMK de verantwoordelijkheid op zich neemt om te onderzoeken of er inderdaad sprake is van kindermishandeling en welke hulp het gezin in dat geval nodig heeft.

Niet al deze ontwikkelingen zijn door het provinciaal bestuur te beïnvloeden. Wel moeten we hiermee in ons beleid zoveel mogelijk rekening houden. In dit beleidskader gaan we nader in op de gevolgen van een aantal van deze ontwikkelingen.

De behoefte aan jeugdzorg is in Gelderland flink gegroeid sinds de invoering van de Wet op de Jeugdzorg. Er is op onderdelen sprake van meer dan een verdubbeling. Afgezet tegen het beschikbare budget zet dat de regelmatig oploeiende discussies over de wachtlijsten in een wat ander, genuanceerder daglicht. Waarmee we niet willen zeggen dat we wachtlijsten maar te accepteren hebben. Daar komen we verderop in dit beleidskader nog op terug.

Naar verwachting zal de vraag naar ondersteuning en zorg de komende jaren nog toenemen. In veel sectoren binnen de jeugdzorg stijgt het aantal zorgvragers absoluut en relatief. Cliënten doen bovendien op steeds jongere leeftijd een beroep op de jeugdzorg. Daarnaast lijkt er onder 12- t/m 17-jarigen sprake te zijn van steeds zwaardere problematiek en groeit het percentage meisjes in de jeugdreclassering.

Nog altijd ontbreekt het ons aan een deugdelijke onderbouwing van de te verwachten vraag naar jeugdzorg. Wij baseren ons op ervaringsgegevens van de afgelopen jaren en de analyses en verwachtingen van Bureau Jeugdzorg. In het kader van de invoering van de nieuwe financieringssysteem PxQ (prijs x hoeveelheid) zal de nieuw ingestelde landelijke Commissie Financiering Jeugdzorg, op basis van onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau, een prognose opstellen per provincie voor de komende jaren. Op basis daarvan kunnen we in een meerjarenperspectief investeren in die hulpvarianten die nodig blijken om aan de zorgvraag te kunnen voldoen. Daarbij blijven we als provincie afhankelijk van voldoende Rijksfinanciering via een doeluitkering.

Is jouw
jeugd(zorg)hulpverlener
een held?

Meld hem of haar dan aan voor de

**Gelderse
JeugdZorg
Award²⁰⁰⁸**

1 t/m 9 november Week van de Jeugdzorg

Meer informatie vind je op:
www.zorgbelang gelderland.nl

week van de JeugdZorg 2008

Beeldvorming & communicatie

In Gelderland werden door Bureau Jeugdzorg in het jaar 2007 meer dan 10.000 indicaties afgegeven. In vergelijking met het jaar 2005 met ruim 4100 indicaties is dat een stijging van meer dan 200%. Bij Bureau Jeugdzorg is tussen 2005 en 2008 het aantal geaccepteerde aanvragen gestegen met ruim 35%.

Bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) zijn in 2007 bijna 1400 gevallen gemeld van een vermoeden van kindermishandeling. In 2005 waren dat er 1180. Dat is een stijging van bijna 20%. Het aantal jaarlijkse adviezen van het AMK is tussen 2005 en 2008 gestegen met

25%. De groei van de vraag naar zorg is immens.

Bij deze toename van gevraagde én verleende zorg is de wachtlijst bij Bureau Jeugdzorg sinds 2005 met bijna 45% afgenomen in vergelijking tot 2008. De wachtlijst van het AMK was op 1 januari 2008 tot 3 personen gereduceerd. Op 1 januari 2005 waren dat er nog bijna 50.

De financiering van de jeugdzorg kent geen gelijke stijgende ontwikkeling. Dat betekent dat de sector doelmatiger werkt dan enkele jaren geleden. Kortom: er is een enorme prestatie geleverd. Maar dat beeld van de jeugdzorg legt het altijd af tegen de

incidenten en de drama's die in de publiciteit breed worden beschreven. Dat deze aandacht krijgen, is terecht. Dat zij daarmee het beeld van de jeugdzorg zo ingrijpend beïnvloeden, is zeker gezien alle geleverde prestaties, veel minder terecht.

Voorgesteld wordt de komende beleidsperiode 2009-2012 de beeldvorming van de jeugd, de vele vrijwilligers en professionals die met en voor jongeren werken en de verantwoordelijke organisaties in positieve zin te veranderen. Dat gebeurt door gerichte inzet van communicatie. Zeker voor de provincie Gelderland als belangrijke centrale partner is het wenselijk hier bewust mee om te gaan en hierin te investeren. Niet incidenteel maar structureel en strategisch. **Communicatie in beleid**¹² is geen doel op zich, maar wel een middel om ervoor te zorgen dat daar waar provinciale inzet het verschil maakt, anderen dat ook waarnemen en nog meer gaan waarderen.

Status beleidskader

In dit beleidskader definiëren Provinciale Staten de inzet van de provincie voor de Gelderse jeugd op hoofdlijnen. De bestuurlijke wensen en ambities, zoals die in het Gelders coalitieakkoord staan ("Gelderland maakt het verschil"), maken hier integraal onderdeel van uit. Dit beleidskader geeft daarmee richting aan Gedeputeerde Staten voor de uitvoering van beleid door het realiseren van projecten en activiteiten in de periode 2009-2012. Daarbij zullen Gedeputeerde Staten jaarlijks een Uitvoeringsprogramma Jeugd vaststellen. Via de gebruikelijke jaarlijkse verantwoordingscyclus wordt gerapporteerd over de voortgang.

Een belangrijk deel van de investeringen voor de Gelderse jeugd is onderdeel van het **Regionaal SamenwerkingsProgramma**¹³ (RSP). Het gaat hierbij onder meer om onderdelen

¹² Communicatie
¹³ RSP

van het **Regiocontract**¹⁴ en de diverse **Stadscontracten**¹⁵ (GSO en KSB).

Voorbeelden van onderwerpen zijn:

- Ontwikkeling en realisatie van Centra voor Jeugd en Gezin;
- Terugdringen van **voortijdig schoolverlaten**¹⁶;
- Bevordering van **sportdeelname en maatschappelijke stages**¹⁷;
- Bredescholen en speel- en spelactiviteiten en voorzieningen;
- Bevorderen van maatschappelijke zorg voor onder andere zwerfjongeren;

¹⁴ GSO
¹⁵ KSB
¹⁶ Onderwijs
¹⁷ Sociaal

- Aanpak van **veelplegers**¹⁸.

De beoogde prestaties in het RSP zijn mede afhankelijk van de inzet van gemeenten en andere betrokken partijen.

Het beleidskader geeft richting aan de wenselijke en noodzakelijke verbeteringen. Bovendien biedt het de ruimte om goed op ontwikkelingen in te spelen. Mochten maatschappelijke en/of wettelijke veranderingen daar aanleiding voor geven, dan kunnen Provinciale Staten te allen tijde besluiten tot herijking van het kader.

¹⁸ Veiligheid

Leeswijzer

Het jeugdbeleid heeft veel raakvlakken met andere beleidsterreinen, zoals sociaal, cultuur, economie, huisvesting en verkeersveiligheid. Bij de teksten geven we de verbindingen aan. Deze verwijzen naar de afzonderlijke beleidskaders voor deze onderwerpen. Het beleidskader volgt de lijn preventie, zorg en nazorg. Hoofdstuk 2 gaat primair over het gemeentelijke domein en de wijze

waarop de provincie gemeenten wil ondersteunen als het gaat om jeugdwelzijnsbeleid en preventie. De wettelijke provinciale taak voor de jeugdzorg is beschreven in hoofdstuk 3. Sommige jongeren of gezinnen kunnen of willen ook na de geleverde zorg of begeleiding het juiste spoor niet vinden. In hoofdstuk 4 wordt daarom beschreven op welke wijze nazorg wenselijk is. Afgesloten wordt met een

overzicht van het financiële kader. Een lijst met afkortingen is opgenomen in bijlage 2.

De hoofdstukken zijn gerangschikt rond de vraag: **Waar bouwen wij op voort?** Onder de noemer van **Werk in uitvoering 2009-2012** worden nieuwe accenten gezet. Afgesloten wordt met een overzicht van de beoogde resultaten en concrete acties.

Samen Starten: alles in het belang van het jonge kind

Wat is bepalend voor de ontwikkeling van een baby, is het opvoeding of aanleg? Inmiddels zijn wetenschappers erachter dat de omgeving van een jong kind een veel grotere rol speelt bij zijn ontwikkeling dan gedacht.

Consultatiebureaus in de regio Arnhem proberen sinds 2003 met het initiatief Samen Starten problemen zo vroeg mogelijk op te sporen en in de kiem te smoren. Juist door zich te richten op de thuissituatie van kinderen van 0 tot 2 jaar oud. Ze zijn voorlopers in een landelijk pilotproject. De bureaus werken nauw samen met wetenschappers van TNO en de Universiteit van Amsterdam.

De provincie speelt op de achtergrond een belangrijke, coördinerende rol. Gelderland ondersteunt het initiatief met geld en advies. Als verantwoordelijke voor de jeugdzorg heeft de provincie er immers alle belang bij dat problemen zo snel mogelijk duidelijk zijn.

Een van de belangrijkste manieren om problemen vroeg te zien aankomen, is het eerste interview met de ouders. Of eigenlijk: met de eerste verzorger, meestal de moeder. "Dit is nieuw", zegt Monique Römken van Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland en verantwoordelijk voor de uitvoering van Samen Starten. "We hebben een uitgebreid gesprek waarin we erachter proberen te komen hoe het gaat met kind én ouder." In elk consult komt de arts of wijkverpleegkundige terug op de conclusies van eerdere gesprekken. In totaal zien de ouders en kinderen de consultatiebureaus zo'n vijftien keer in vier jaar. Het initiatief bereikt vrijwel alle ouders.

2. Preventie

'Wij faciliteren de gemeente als partner bij de aanpak van de speerpunten breedtesport, overlast en criminaliteit, drugs- en drankmisbruik, schooluitval, voorschoolse trajecten, jeugdwerkloosheid, Zorgadviesteams (basis- en voortgezet onderwijs) en maatschappelijke stages.

Zo zullen wij met betrekking tot maatschappelijke stages initiatieven stimuleren die in samenspraak met bedrijfsleven, zorginstellingen, scholen en vrijwilligers worden ontwikkeld en bijdragen aan een toename van stages in verschillende sectoren, bijvoorbeeld via een stagemarkt.

Wij willen bevorderen dat Bureaus Jeugdzorg bij de totstandkoming van Centra voor Jeugd en Gezin betrokken worden. Hierdoor kan de medische, sociale en educatieve ondersteuning van ouders en hun kinderen op een effectieve wijze worden vormgegeven.'
(Gelders Coalitieakkoord)

Waar bouwen we op voort?

De afgelopen jaren heeft de provincie Gelderland bijgedragen aan een goede aansluiting tussen het jeugdwelzijnsbeleid en preventieve jeugdbeleid van gemeenten en de provinciale jeugdzorg. Vanaf 2005 vervullen wij vanuit onze provinciale verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg richting gemeenten verschillende rollen. Zo zijn wij partner en ondersteuner.

Wij zijn contractpartner van gemeenten via de regionale Convenanten Jeugd. Deze zijn provinciedekkend voor de 8 Gelderse regio's. In een structuur van bestuurlijke, ambtelijke en regionale jeugdplatforms overleggen en ontmoeten belangrijke spelers elkaar in het jeugdbeleid en wordt de basis gelegd voor een gezamenlijke uitvoering van een regionaal plan. Ervaring leert dat het aantal speerpunten per regio beperkt moet blijven om zo de focus op uitvoering te garanderen.

Onze ondersteunende rol vervullen wij direct door het verlenen van subsidies. Dat kan door specifieke subsidieregelingen of door de bijdragen vanuit het [Regionale Samenwerkingsprogramma](#)¹ (RSP). Tevens dragen wij indirect bij via de inzet van Gelderse ondersteuningsinstellingen op het vlak van jeugd, [sociaal](#)²- of [cultuurbeleid](#)³.

Geen enkele partij kan alleen jeugdbeleid maken en uitvoeren. Samenwerking is nodig. Daarom staat investeren in samenwerking en in de netwerken hoog op de agenda. Met de

komst van de [Wet maatschappelijke ondersteuning](#)⁴ (Wmo) is de regie voor het preventieve jeugdbeleid nadrukkelijk bij de gemeenten neergelegd.

Investeren in preventie is noodzakelijk om instroom in jeugdzorg te voorkomen. Gemeenten en andere partijen moeten hiervoor goede voorwaarden scheppen.

Voorwaarden voor de goede ontwikkeling van alle kinderen:

- Gezond opgroeien: Steekwoorden: lichamelijk en geestelijk gezond, actieve gezonde leefstijl, buitenspelen, continuïteit in opvoeding en verzorging;
- Veilig opgroeien: Steekwoorden: geborgenheid, onvoorwaardelijke liefde, respect, aandacht, grenzen, structuur en regelmaat, veilig thuis en buitenshuis;
- Een steentje bijdragen aan de maatschappij: Steekwoorden: actieve betrokkenheid bij de maatschappij, meedenken en meedoen, actieve betrokkenheid bij de naaste omgeving, positief gedrag, burgerschap;
- Talenten ontwikkelen en plezier hebben: Steekwoorden: onderwijs genieten en opleiding krijgen, mogelijkheid voor hobby's, sport en bewegen, cultuur en ontspanning, ruimte om te spelen;
- Goed voorbereid zijn op de toekomst: Steekwoorden: diploma halen, werk vinden, in eigen levensonderhoud kunnen voorzien, stimulerende leefomgeving.

Bron: Programmaministerie Jeugd en Gezin

Gemeenten hebben primaire verantwoordelijkheid voor de volgende 5 functies:

- informatie en advies over opvoeden en opgroeien;
- vroegtijdige signalering van problemen;
- toegang tot en leiden naar het hulpaanbod;
- lichte pedagogische hulp;
- coördinatie van zorg op lokaal niveau.

Vroegsignalering

In de afgelopen jaren heeft de provincie samen met gemeenten en het [onderwijs in Gelderland](#)⁵ gezorgd voor een (vrijwel) volledige dekking van de zorgstructuren in en om het onderwijs. Landelijk wordt ingezien dat de verworvenheden van de Zorgadviesteams (ZAT's) en casusoverleggen zeer waardevol zijn voor de vroegsignalering en coördinatie van zorg.

Wij hebben in de afgelopen periode aandacht gevraagd en gekregen voor vroegsignalering. Ook hier spelen de zorgstructuren in het onderwijs een rol. Maar er is meer, ook de consultatiebureaus en de politie hebben hierin een belangrijke taak. In diverse contracten van het [Gelders Stedelijk Ontwikkelingsbeleid](#)⁶ (GSO) is vroegsignalering een van de speerpunten bij de wijkaanpak.

Participatie

Kinderen maken deel uit van de maatschappij waar zij de ruimte moeten krijgen om vrij te participeren. Voldoende [bewegen en sport](#)⁷ zijn belangrijk voor de gezondheid, maar

¹ RSP
² Sociaal
³ Cultuur

⁴ Sociaal

⁵ Onderwijs
⁶ GSO
⁷ Sport

Zorgstructuur Primair Onderwijs

Stand per december 2007

Bron: Spectrum

Toelichting:

“Zorgstructuur in ontwikkeling” betekent hier dat er in de gemeente nog geen bovenschoolse zorgstructuur is of nog niet alle scholen toegang hebben tot de zorgstructuur

ook voor de sociale ontwikkeling. Buitenspelen is daarbij een belangrijke voorwaarde om voldoende te kunnen bewegen. De [landelijke richtlijn van 3% speelruimte](#)⁸ is hier uitgangspunt. [Cultuureducatie](#)⁹ geeft kinderen de kans kennis te maken met theater, literatuur, beeldende kunst en dergelijke. De provincie investeert in ondersteuning van sport, vrijetijdsbesteding, cultuureducatie en [maatschappelijke participatie](#)¹⁰ door stages. Bij het laatste wordt gedacht aan mogelijkheden bij verenigingen en instellingen. Kinderen en jongeren worden hierdoor gestimuleerd in hun ontwikkeling. In de provinciale [beleidskaders Sociaal](#)¹¹ en [Cultuur](#)¹²

8 RO
9 Cultuur
10 Sociaal
11 Sociaal
12 Cultuur

zijn deze ambities vastgesteld.

Werk in uitvoering 2009-2012

Het preventieve jeugd beleid is en blijft naar verwachting de komende jaren constant in beweging. In [overleg met onze partners](#)¹³ willen wij door jaarlijkse (her)ijking van de Convenanten Jeugd zorgen voor een actueel afsprakenkader. Dit vraagt om een frequente ontmoeting met als nevenvoordeel een toename van het vertrouwen en een betere samenwerking. Het afstemmingsoverleg tussen provincie en gemeenten is niet vrijblijvend. Vanuit de Wet op de Jeugdzorg wordt het maken van afspraken over de aansluiting van jeugdzorg verplichtend voorgeschreven. Bovendien krijgen wij (binnen de door de Commissie Oosting

13 partnerschap

gestelde kaders) in deze beleidsperiode naar verwachting een instrument in handen dat het mogelijk maakt in te grijpen in het gemeentelijk domein. Dat kan als gemeenten afwijken van het te verwachten gemiddelde beroep op de provinciale jeugdzorg. Dat gaat ook gelden als het aantal onterechte meldingen vanuit een gemeente bij de jeugdzorg hoger dan gemiddeld is.

Centra voor Jeugd en Gezin

Gemeenten worden, ingegeven door het rijk, verplicht zwaar in te zetten op de Centra voor Jeugd en Gezin. Met financiële ondersteuning van het rijk moeten deze Centra zich ontwikkelen als een laagdrempelige voorziening voor ouders en kinderen. Maar ook als knooppunt voor risicosignalen en coördinatie van zorg. Het initiatief om tot afspraken te komen bij de

Stedendriehoek strijdt tegen voortijdig schoolverlaten

Als het aan projectleidster Maria van Oorschot ligt, gaat in de Stedendriehoek (Apeldoorn-Deventer-Zutphen en vijf omliggende gemeenten) geen leerling meer zonder diploma van school. Het zogeheten SchoolverlatersOffensief Stedendriehoek moet dit aantal in elk geval flink terugbrengen. Ruim twintig vo- en mbo-scholen hebben zich bij het initiatief aangesloten.

Op zich gaat het helemaal niet zo slecht in de stedendriehoek, rekent Van Oorschot voor. Het percentage voortijdige schoolverlaters ligt iets onder het landelijk gemiddelde. Bij de deelnemende vo-scholen is het 1,9 procent, bij mbo-scholen op 8 procent. Maar toch. "Dat zijn 1.350 vo- en mbo-leerlingen die hun school niet afmaken. Ruim honderd voetbalteams. Aantallen waar je van schrikt."

Het SchoolverlatersOffensief Stedendriehoek richt zich op

voorkomen én bestrijden van vroegtijdig schoolverlaten. Het krijgt daarbij actieve ondersteuning van zowel de provincies Gelderland als Overijssel. Denk bij bestrijden aan bijvoorbeeld het aantrekken van meer medewerkers, die voortijdig schoolverlaters begeleiden binnen de jongerenloketten in de regio.

Voorkomen van uitval is het doel van de speciale Zorg- en Adviesteams op school, waarin docenten, decanen en verschillende hulpverleners zitting hebben. Aan het hoofd staat een zogeheten zorgcoördinator, die het contact onderhoudt met externe hulpverlenende instanties als jeugdzorg.

Voor scholieren die toch uitvallen, is bij het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) een jongerenloket opgericht. Daar krijgen de schoolverlaters hulp om snel werk te vinden of wellicht een nieuwe opleiding. Van Oorschot: "Samen met scholen zorgen we voor een betere begeleiding. Uitvallers vangen we op en zetten we zo snel mogelijk weer op de rails."

concrete inrichting van deze centra en de coördinatie van zorg, ligt bij gemeenten. Hier is tevens een heldere verantwoordelijkheidsverdeling wenselijk tussen het gemeentelijke en provinciale domein.

Goede aansluiting en soms integratie van de zorgstructuren en de Centra voor Jeugd en Gezin ligt voor de hand. De [aansluiting van het voortgezet onderwijs \(VO\) op het middelbaar beroepsonderwijs \(MBO\)](#)¹⁴ kan beter. Gezamenlijk optreden kan ook hier het voortijdig schoolverlaten reduceren. Met scholen voor beroepsopleiding zal de [aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt](#)¹⁵ worden opgepakt. Hier ligt ook een relatie

met [maatschappelijke stages](#)¹⁶ en de Platforms Onderwijs en Arbeidsmarkt (POA). Hier wordt aangesloten bij de voornemens uit het Beleidskader Sociaal.

De invoering van zogenaamd Passend Onderwijs moet bevorderen dat er voor alle leerlingen onderwijs en zorg op maat is. Deze aanpak moet voorzien in onderwijstrajecten die leiden tot passende kwalificatie van alle leerlingen. In het kader van Passend Onderwijs kunnen regionale expertisecentra (REC) voor onderwijs en zorg aansluiting bij de ontwikkeling van de Centra voor Jeugd en Gezin. Samenwerkingsverbanden en afstemming zijn wenselijk met andere onderwijsinstellingen,

zorginstellingen, waaronder Bureau Jeugdzorg.

Overmatig alcoholgebruik en verslaving veroorzaken bij jongeren en hun omgeving problemen. Ontmoedigingsbeleid en adequate hulpverlening zijn en blijven ook de komende jaren nodig. Ook jongeren met psychische klachten vragen om aandacht. De hierbij betrokken partijen, zoals gemeenten, scholen, instellingen voor [verslavingszorg](#), [CGZ](#), [RIBW](#) en [Bureau Jeugdzorg](#)¹⁷, kunnen door betere samenwerking en afstemming goede resultaten boeken.

Uit onze contacten met de ZAT's en met de politie weten we dat een snelle signaalopvolging (het brengen

¹⁴ Onderwijs

¹⁵ Werk

¹⁶ Sociaal

¹⁷ Sociaal

van de signalen op de juiste plek) van groot belang is voor een goede hulpverlening. Het spreken van één taal, of het begrijpen van elkaars taal, helpt hierbij, net als een eenduidig geautomatiseerd signaleringssysteem. In het Centrum voor Jeugd en Gezin moeten deze lijnen bij elkaar komen.

Uitval en ontsporing komen op steeds jongere leeftijd voor. Het gaat dan om jongeren van 12 jaar of jonger. Preventieve aanpak is wenselijk. Daarbij moeten veel partijen vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid een bijdrage leveren. Een gericht optreden en aanbod kunnen de instroom in de jeugdzorg of het contact met politie en justitie voor zijn.

Een onevenwichtige gezinssituatie kan bijdragen aan een negatieve uitwerking

op het kind. Zo doen kinderen van gescheiden ouders naar verhouding vaker beroep op jeugdzorg. Ouders kunnen vanuit het preventieve beleid advies krijgen over een scheidings- en omgangsregeling. Voorzieningen zoals omgangshuizen kunnen hier positief bijdragen. Het Centrum voor Jeugd en Gezin kan een goede inloopvoorziening zijn voor deze problemen.

Wij willen middels de [provinciale ondersteuningsinstellingen](#)¹⁸ en jeugdzorgaanbieders in vraaggericht aanbod voorzien. Daarbij wordt maximaal op het domein van het jeugdwelzijn en preventief jeugdbeleid aangesloten. Per 1-1-2009 krijgen gemeenten als nieuwe taak mensen met psychosociale

¹⁸ Sociaal

Strijd tegen alcoholmisbruik vergt een lange adem

Wie weet is alcoholmisbruik onder jongeren eenzelfde lot beschoren als het roken nu. Wie weet is het over twintig jaar totaal niet meer geaccepteerd om je als jongere compleet te bezatten. Hoe dan ook is de strijd tegen alcoholmisbruik onder jongeren alleen weggelegd voor projecten met een lange adem. Denk jaren.

Cobi Izeboud, medewerkster jeugdgezondheidszorg van het project AlcoholmatigingAchterhoek, weet dat zij niet binnen korte tijd resultaten zal boeken. Daarvoor is het alcoholprobleem onder jongeAchterhoekers te hardnekkig. Niet dat het drinkpatroon in de grensregio nu schrikbarend afwijkt van landelijke gemiddeldes, maar een probleem is er. "Er wordt vooral op steeds jongere leeftijd gedronken, zelfs door basisschoolleerlingen leerlingen uit groepen zeven en acht", zegt Izeboud.

Met de rol van de provincie is zij erg tevreden. Natuurlijk vanwege de financiële ondersteuning. Maar de betrokkenheid van de provincie gaat verder dan dat. "De provincie vestigt voortdurend de aandacht op het project. Dat is zeer waardevol."

Het project AlcoholmatigingAchterhoek voorziet in een brede aanpak waarbij verschillende instanties de handen ineen slaan: van gemeentes tot sportclubs en van politie tot scholen. Het project richt zich in het bijzonder op ouders. Als die eenmaal zijn doordrongen van de schadelijkheid van alcoholgebruik, kan hun stem beslissend zijn in de keuze van jonge basisscholieren om die breezer toch te laten staan. "Jonge kinderen zijn makkelijker te beïnvloeden dan pubers", zegt Izeboud.

Medewerkers van het project geven daarnaast voorlichting op scholen en organiseren bijeenkomsten voor sportclubs en horeca-eigenaren. "Het gaat om bewustwording. Dit probleem is echt niet zomaar de wereld uit. Maar als we met z'n alleen er de schouders onder zetten, moet het lukken."

Vriendschap voor het leven

Vaak is een luisterend oor genoeg, weet Gretha Hup, coördinator van het project Home Start. Home Start geeft begeleiding aan ouders die het moeilijk hebben met de opvoeding van hun jonge kinderen. Het is een project van Humanitas, een landelijke vereniging voor maatschappelijke dienstverlening. In de regio Bommelerwaard waakt Hup samen met twaalf vrijwilligers over het welzijn van jonge gezinnen die om welke reden dan ook in de problemen terecht zijn gekomen. Home Start biedt die belangrijke schouder om even op uit te huilen, of praktische hulp als gezinnen zelf niet meer in staat zijn om knopen door te hakken. "De problemen die we tegenkomen, zijn heel uiteenlopend", zegt Hup. "Soms ligt het gezinsleven overhoop door een sterfgeval. Maar het kan ook zijn dat ouders in financiële problemen zijn beland of – bij allochtone ouders – door een taalachterstand geïsoleerd zijn geraakt."

Home Start begon in 2005 en Hup heeft sindsdien de vraag naar haar vrijwilligers alsmatig zien toenemen. Hup en haar mensen werken nauw samen met zorginstellingen als consultatiebureaus en Jeugdzorg. Die verwijzen ouders steeds vaker door naar Home Start.

De provincie Gelderland stond aan de wieg van het project, iets waar Kees Krijnen, voorzitter van Humanitas Bommelerwaard nog steeds erg dankbaar voor is. "De provincie is naar ons altijd heel loyaal geweest." Het vrijwilligerschap is niet alleen belangrijk, maar ook dankbaar werk. Hup: "Je wordt als vrijwilliger heel erg gewaardeerd. Je ziet ouders opklimmen. Zo ontstaan vaak vriendschappen voor het leven."

problemen te ondersteunen. Hierdoor wordt de inzet van **gespecialiseerde verzorging van de thuiszorg**¹⁹ ook in het gemeentelijke veld mogelijk. Dit is een belangrijke hulpvorm voor gezinnen met meervoudige problematiek.

Risicosignalen

Landelijk zijn er afspraken gemaakt tussen het ministerie van Justitie in het Interprovinciaal Overleg (IPO) over de doorgeleiding van risicosignalen, van jeugdigen met een risico op afglijden in de criminaliteit, van **politie**²⁰ naar bureau jeugdzorg. Het gaat hierbij om signalen van jongeren in de leeftijd van 0-18 jaar. Het betreft kinderen die zelf overlastgevend gedrag vertonen en om kinderen die opgroeien in risicovolle omstandigheden. Beide categorieën hebben een verhoogd risico om (in de criminaliteit) af te glijden. Hier spelen

ook vraagstukken als **radicalisering**²¹. In de drie Gelderse politieregio's ligt het accent op de leeftijdscategorie 0-12, hier kan nog goed preventief worden ingegrepen. Met de betrokken partners, in eerste instantie de vier grootste Gelderse gemeenten, Bureau Jeugdzorg en politie wordt samengewerkt waarbij het gaat over de koers van de aanpak.

Dit biedt kansen voor een succesvolle uitrol over de hele provincie, waarbij een eenduidige werkwijze voorop staat. Wij zijn belanghebbende in onze sturende rol van de jeugdzorg. Verder reageren we op een vraag van de partners om het netwerk te helpen stroomlijnen en snelle hulp mogelijk te maken. Door een goede preventie en snelle hulp, eventueel in combinatie met justitiële maatregelen of een HALT-

afdoening zullen de risicosignalen moeten afnemen.

In onze provincie wordt de doorgeleiding van risicosignalen systematisch in kaart gebracht en aangepakt door de politie (bijvoorbeeld methode Prokid Politie). Na verdere screening van dossiers door Bureau Jeugdzorg blijkt dat ongeveer 20% van de meldingen in aanmerking komt voor een jeugdzorg indiceringstraject. De overige, minder ernstige, signalen moeten zo snel mogelijk ingebracht worden in het gemeentelijke domein. De gemeente is hier immers de coördinator van de preventieve hulp. Al snel komen hierbij de zorgadviesteams (ZAT's) en de Centra voor Jeugd en Gezin in beeld. Ook landelijk wordt erkend dat de aansluiting en overdracht kan en moet worden geoptimaliseerd.

¹⁹ Sociaal
²⁰ Veiligheid

²¹ Sociaal

Prokid: vroeg duidelijkheid over de problemen van jonge kinderen

"Eindelijk", zegt Lex Henzen, projectleider PROKID van het politiekorps Gelderland-Midden. Eindelijk weet de politie welke jonge kinderen mogelijk in de problemen komen of zitten. 'Vroegsignalering risicojeugd' heet dat in politiejargon. PROKID is de vlotte naam die aan het project is gegeven. Het gaat om risicokinderen onder de 12 jaar die in nood zitten of dreigen af te glijden in de criminaliteit. Het doel is geweldscriminaliteit in te dammen door deze risicokinderen zo snel mogelijk in beeld te krijgen. Op een moment dat er nog iets aan te doen is.

De politie ontwikkelde het meetinstrument PROKID, dat met wetenschappelijke methodes de aanwezige politieregistraties doorzoekt. Daar rolt een lijst namen uit van kinderen die (dringend) begeleiding nodig hebben. De politie schakelt dan direct Jeugdzorg of GGD in. In totaal gaat het om zo'n 3400 kinderen, 3 procent van alle kinderen in de politieregio.

"In onze databank staan alle gegevens van kinderen die op een of andere manier met de politie in contact zijn gekomen", zegt Henzen. De groep bestaat voor het grootste deel uit slachtoffertjes: van huiselijk geweld, van verwaarlozing. Daders vormen nog geen 10 procent van de groep.

Snel ingrijpen door hulpverlenende instanties is dringens nodig om de kans op grotere problemen later te voorkomen, legt Henzen uit. "Als kinderen jong zijn, is er nog wat te doen aan bijvoorbeeld ontluikende agressiviteit." PROKID draait nu in drie Gelderse politieregio's. Minister Guusje ter Horst (PvdA) wil dat het meetinstrument in heel Nederland wordt gebruikt.

Preventief: inzet 2009-2012	
Beoogde resultaten	Acties
Algemeen - De 5 preventieve taken jeugd binnen de Wmo zijn uiterlijk in 2011 in alle Gelderse gemeenten aantoonbaar in voldoende mate ingevuld; - Het preventieve jeugdbeleid van gemeenten moet leiden tot een afname van de jaarlijkse groei van het aantal geaccepteerde aanmeldingen bij Bureau Jeugdzorg Gelderland tot maximaal 5% in 2011 (vermindering instroom).	Algemeen - In 2009 zal de provincie samen met de Gelderse gemeenten inventariseren in welke mate de 5 preventieve Wmo-taken zijn belegd en in 2011 zullen wij deze inventarisatie herhalen; - De Convenanten Jeugd met de 8 Gelderse regio's worden geactualiseerd; - Gelderse (ondersteunings)instellingen bieden een op de behoeften van jongeren (vraag)gericht aanbod aan gemeenten; - Regio's en gemeenten ondersteunen wij via de regio- en stadscontracten (RSP).
Centra voor Jeugd en Gezin - Per 1-1-2011 is er in elke gemeente tenminste een fysiek (inloop)punt van een Centrum voor Jeugd en Gezin; - De geregistreerde Centra voor Jeugd en Gezin beschikken in 2011 over samenwerkingsafspraken met Bureau Jeugdzorg en werkverbanden zoals Veiligheidshuizen en Zorgadviesteams; - Bewezen werkzame preventieve (zelfhulp) methodieken in het voorveld van de jeugdzorg –zoals de EigenKrachtConferentie– zijn bij gemeenten bekend en worden daar toegepast.	Centra voor Jeugd en Gezin - In alle Gelderse regio's wordt voor 1-1-2010 de ontwikkeling van laagdrempelige en hoogwaardige Centra voor Jeugd en Gezin ondersteund en wij bevorderen de afstemming en samenwerking met (boven)regionale partners; - Samen met gemeenten proberen wij nieuwe werkwijzen uit bij de afstemming met Bureau Jeugdzorg en de jeugdzorgaanbieders volgens de formule "één gezin-één plan"; - Gemeentelijke inspanningen om Scheiding en Omgang beter te regelen worden ondersteund; - Wij ondersteunen de introductie van bewezen werkzame methodieken en voorzieningen.
Vroegsignalering - Op alle scholen (primair en voortgezet onderwijs) is per 1-1-2009 een vorm van geformaliseerd overleg over probleemjongeren zoals een Zorgadviesteam; - In overleg met de Gelderse regio's, Regionale Opleidingscentra (ROC's), Regionale Meld- en Coördinatiepunten Voortijdig schoolverlaten (RMC's) en andere betrokken partijen de schooluitval met 40% reduceren in 2011; - Er is in Gelderland uiterlijk in 2012 een dekkend systeem voor preventieve aanpak van risicojeugd jonger dan 12 jaar; - Voor 1-1-2011 is in elke Gelders gemeente de Verwijsindex Risicjongeren operationeel.	Vroegsignalering - De kwaliteit van de Zorgadviesteams wordt verbeterd en gemonitord, bijvoorbeeld door het landelijke kwaliteitsprogramma van het Nederlands Jeugdinstituut (Nji); - De goede ervaringen met de zorgstructuren in het onderwijs (ZAT's) worden ingebracht bij de Centra voor Jeugd en Gezin; - Wij ondersteunen verbeteringen van instrumentarium voor vroegsignalering (bijvoorbeeld de Verwijsindex Risicjongeren) en de afstemming tussen de verschillende instrumenten; - In Gelderland wordt bij signalering van risicokinderen en de aanpak daarvan de methode Prokid geïntroduceerd, om te beginnen in vier grote stedelijke regio's.
Overig preventief - Vanuit andere beleidsvelden wordt actief bijgedragen aan jeugdwelzijnsbeleid en preventief jeugdbeleid, bijvoorbeeld: sport, cultuur, ruimtelijke ordening en arbeidsmarktbeleid; - In elke gemeente zijn in 2010 voorwaarden gecreëerd voor het doen van maatschappelijke stages.	Overig preventief - Wij willen cultuur, zo mogelijk in samenwerking met de provincie Overijssel en gemeenten, inzetten om problemen van en met jongeren bespreekbaar te maken; - Het realiseren van 3% speelruimte voor kinderen in ruimtelijke plannen van gemeenten willen wij stimuleren; - Uitvoeren van 3 pilots regionale samenwerking bij maatschappelijke stages.

3. Jeugdzorg

'Geen wachtlijsten en onnodige wachttijden in het hele traject is en blijft prioriteit.

Het duurzaam realiseren van deze ambitie door versnelling van de door- en uitstroom van de jeugdzorg vereist een verdere verzakelijking, kwaliteitsverbetering en deregulering van de Bureaus Jeugdzorg en de jeugdzorgaanbieders. Bureaucratie, regelgeving en administratieve lastendruk voor hulpverleners moeten worden verminderd.

De provincie wil ook in de toekomst haar regierol in de Jeugdzorg blijven vervullen en toezien op een goede afstemming binnen de keten. Van de Bureaus Jeugdzorg verwachten wij een actieve inbreng op lokaal niveau bij de zorgadviesteams en de Centra voor Jeugd en Gezin.

Er komt een flexibel budget voor acute knelpunten en experimenten voor deze bestuursperiode.

In de uitvoering van het beleid staan alle jongeren met een specifieke zorgvraag centraal, zoals allochtone jongeren en jongeren met een beperking.

Ook zetten wij ons ervoor in om kindermishandeling en huiselijk geweld te voorkomen en in het bijzonder de gevolgen voor het kind te beperken. Wij zetten hiervoor provinciale ondersteuningsinstellingen in.'

(Gelders Coalitieakkoord)

Waar bouwen wij op voort?

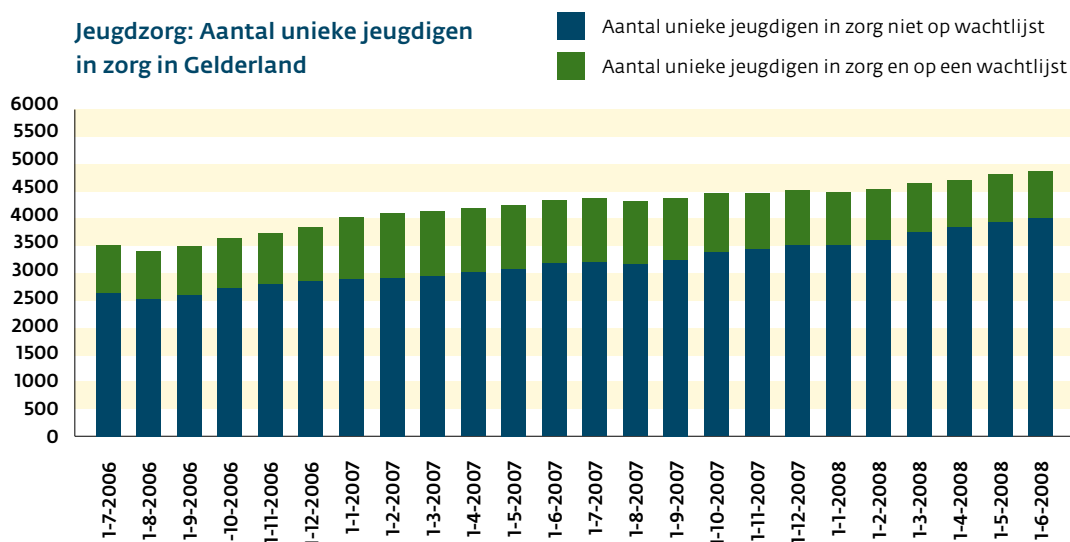
Sinds de invoering van de Wet op de Jeugdzorg op 1-1-2005 zijn provincies verantwoordelijk voor de geïndiceerde jeugdzorg. Provincies ontvangen daarvoor van het rijk een doeluitkering voor het Bureau Jeugdzorg en een uitkering voor het zorgaanbod van de zogenaamde jeugdzorgaanbieders. De provincie subsidieert deze instellingen. De afgelopen jaren zijn er in Gelderland goede resultaten geboekt. In Gelderland staat nu een goede structuur zonder wachttijden voor situaties waar jongeren acuut hulp nodig hebben of gevaar lopen. Veel gaat nu goed, maar er zijn nog te lange wachttijden voor adequate zorg. Genuanceerde

beeldvorming van de feitelijke situatie in de jeugdzorg is wenselijk. Deze mag en moet niet te veel worden gedomineerd door communicatie en berichtgeving over incidenten die op zichzelf zorgelijk zijn, maar het totale beeld vertroebelen en de gerealiseerde resultaten naar de achtergrond verdringen.

Tussen de provincie Gelderland en het rijk is in 2008 een aantal verbeterpunten overeengekomen op het gebied van de jeugdzorg. Deze vragen nadrukkelijk aandacht en zijn in het beleidskader beschreven en worden verder uitgewerkt en geconcretiseerd in de jaarlijkse Uitvoeringsprogramma's Jeugd.

Kinderen verdienen de beste jeugdzorg die er te krijgen is. Dat betekent dat de jeugdzorg toegankelijk is voor alle kinderen en hun ouders die deze zorg nodig hebben, ongeacht hun achtergrond. Voor een klein deel van de Gelderse kinderen is zwaardere, geïndiceerde zorg nodig. In de provincie Gelderland beoordeelt Bureau Jeugdzorg Gelderland of zorg nodig is vanuit de provinciaal gefinancierde jeugdzorg. Ook heeft het Bureau Jeugdzorg een verantwoordelijkheid voor verwijzing naar de jeugd Geestelijke Gezondheidszorg (jeugd GGZ) en naar de zogenaamde gesloten jeugdzorg. Directe verwijzing via de huisarts naar de jeugd GGZ is mogelijk. Hierdoor is

Jeugdzorg: Aantal unieke jeugdigen in zorg in Gelderland

Bron: Initi8, 18-8-2008/maandrapportages jeugdmonitor Gelderland

het kind niet automatisch in beeld bij Bureau Jeugdzorg.

Samen met **gemeenten**, **Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD)**¹, **onderwijs**², **politie**³ en andere partners moeten wij ervoor zorgen dat kinderen die geïndiceerde zorg nodig hebben, tijdig worden gesignaleerd en adequaat en snel worden geholpen. Wanneer kinderen en ouders met ernstige opvoedingsproblemen te maken hebben of wanneer kinderen ernstig worden bedreigd in hun ontwikkeling, moet snel duidelijk worden welke hulp ze nodig hebben en waar ze terecht kunnen. Bij crisis en wanneer de veiligheid van kinderen in het geding

1 Sociaal

2 Onderwijs

3 Veiligheid

is, moet direct ingegrepen kunnen worden, ongeacht de oorzaak van de problemen.

Toegankelijkheid

Het Bureau Jeugdzorg heeft hier een belangrijke poortwachtersfunctie. Zij zorgen er ook voor dat bij crisissen waar kinderen bij betrokken zijn, direct wordt ingegrepen en de benodigde hulp op gang komt. Het Bureau Jeugdzorg is 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar voor wanneer zich crisissituaties zouden voordoen bij minderjarige kinderen. Interventieteams staan permanent klaar. Zo nodig is een medewerker van Bureau Jeugdzorg binnen uiterlijk 4 uur ter plekke. Met een spoedbesluit kan een zorgaanbieder de volgende werkdag starten met de zorg. Indien

noodzakelijk is een noodbed binnen 24 uur beschikbaar.

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling van Bureau Jeugdzorg Gelderland reageert snel en adequaat wanneer er een melding is van vermoeden van kindermishandeling. Daarnaast verzorgen zij advies en consultatie over signalen van kindermishandeling. Er wordt gewerkt conform landelijke programma Beter Beschermd. Het betreft hier een snelle afstemming met de Raad voor de Kinderbescherming.

Kinderen - en ouders - hebben recht op zorg. De vraag naar jeugdzorg is de afgelopen jaren veel sterker gestegen dan werd verwacht. Dit heeft te maken met meer bekendheid van de jeugdzorg

en een betere doorverwijzing vanuit het voorliggende veld. De problematiek van gezinnen en jongeren wordt sneller onderkend. Jeugdzorg krijgt meer en meer een rol in de aanpak van multiprobleemgezinnen en bij jongeren die overlast veroorzaken.

Een snelle indicatie voor de juiste hulp is het uitgangspunt. Bureau Jeugdzorg Gelderland brengt in beeld welke geïndiceerde hulp nodig is voor ouders en kinderen. Het gaat om gezinnen van wie de problemen niet opgelost kunnen worden met (alleen) de vrij toegankelijke hulp. Het indicatietraject is erop gericht om duidelijkheid te krijgen of geïndiceerde zorg nodig is en zo ja, welke. Het gaat om zorg op vrijwillige basis. Het indicatietraject moet cliëntvriendelijk en snel gebeuren. De diagnostiek is gericht op het bepalen van hulpvraag en de hulpdoelen. Helaas zijn de doorlooptijden met gemiddeld 90 dagen nog te lang.

Beschikbaarheid en wachttijden

Na het opstellen van een indicatie wordt de cliënt geïnformeerd over mogelijkheden bij zorgaanbieders en ondersteunt bij het leggen van contacten. Een goede beschikbaarheid van zorg is een absolute voorwaarde voor het kind en de ouder(s). Het aanbod kan bestaan uit het aanbieden van ambulante begeleiding (het kind blijft gewoon thuis wonen en het gezin krijgt begeleiding om beter om te leren gaan met de problemen). In een klein aantal gevallen wordt het kind (tijdelijk) opgenomen voor een behandeling of wordt het kind in een pleeggezin geplaatst omdat de problemen te groot zijn om ze thuis op te lossen. De veiligheid van het kind staat hierin voorop.

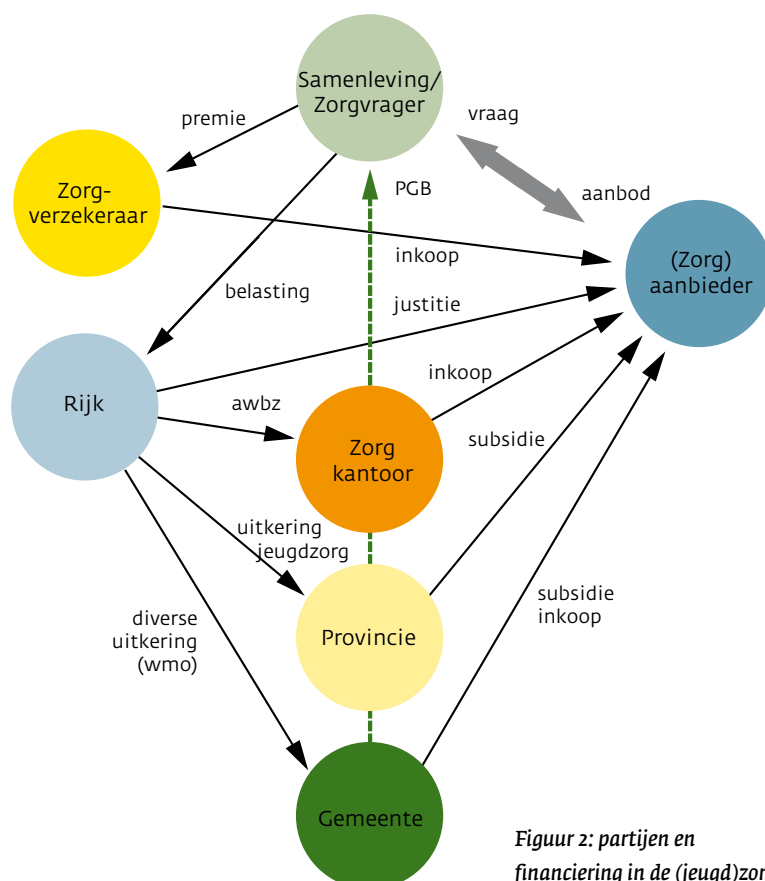
Wanneer een kind zeer ernstige gedragsproblemen heeft of een gevaar vormt voor zichzelf of de omgeving, kan een kinderrechter besluiten om de betreffende jongere 'gesloten' te plaatsen. Dat wil zeggen dat het kind niet zomaar weg kan lopen of zich kan onttrekken aan behandeling en

beschermd wordt tegen gevaren en verleidingen van buitenaf.

De provincie is verantwoordelijk voor een toereikend aanbod van provinciaal gefinancierde jeugdzorg. Wij baseren ons hiervoor op een analyse van de vraag naar jeugdzorg. Deze vraaganalyse wordt jaarlijks opgesteld door Bureau Jeugdzorg op basis van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens over de vraag naar geïndiceerde

jeugdzorg. De meest gangbare vormen van zorg moeten beschikbaar zijn in alle Gelderse regio's. Specialistische zorg is beschikbaar op bovenregionale of provinciale schaal. Zorgaanbieders hebben een zorgplicht. Zij leveren zorg aan de ouders en kinderen die bij hen worden aangemeld. Wanneer zij niet zelf tijdig de benodigde zorg kunnen leveren, kunnen zij wijzen op alternatieven en/of derden inschakelen.

Figuur 2: partijen en financiering in de (jeugd)zorg

Vraaggericht aanbod met keuzevrijheid

Er zijn gezinnen en kinderen die een specifieke aanpak nodig hebben vanwege hun achtergrond, afkomst of afwijkende problematiek. De zorg die geboden wordt, moet ook toegankelijk en effectief zijn voor gezinnen met een niet-Nederlandse achtergrond. Organisaties dienen hiervoor een passend diversiteitsbeleid te voeren. Ook kinderen en gezinnen met complexe problematiek, die soms de bestaande zorgstructuren overstijgt, hebben goede zorg nodig. [Instellingen vanuit verschillende sectoren kunnen die zorg bieden⁴](#), soms in een samenwerkingsverband en/of met budgetten vanuit verschillende geldstromen. Aanbod dient snel, cliëntvriendelijk en vraaggericht te zijn.

Kinderen horen op te groeien in een gezin. Wanneer er geïndiceerde zorg nodig is, dient deze dicht bij huis geboden te worden. Als een kind tijdelijk uit huis wordt geplaatst, krijgen ouders hulp om zich voor te bereiden op het weer zelf opvoeden van hun kind als uithuisplaatsing eindigt. Als dit niet kan, vindt opvoeding plaats in een pleeggezin. De pleegzorginstellingen beoordelen of een gezin geschikt is als pleeggezin en voor welk kind het een passende plek biedt. De pleegzorginstellingen bewaken de kwaliteit en zien erop toe dat er niet meer kinderen in een gezin geplaatst worden dan wenselijk is. De pleegzorg wordt vraagvolgend gefinancierd.

Intersectorale afstemming

De jeugdzorg is georganiseerd in verschillende sectoren en wordt bekostigd vanuit verschillende financieringsstromen (zie figuur 2). Elke sector en daarmee ook elke opdrachtgever/financier is verantwoordelijk voor de zorgvragen die aan die sector gesteld worden. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de niet-geïndiceerde zorg (o.a. Wmo), zorgkantoren voor het AWBZ-aanbod

voor kinderen met een verstandelijke handicap of kinderen die langer dan 1 jaar behandeling en zorg nodig hebben vanwege een psychische aandoening. De [MEE-organisaties⁵](#) geven advies en ondersteuning bij leven met een beperking. Verzekeraars zijn verantwoordelijk voor het eerste jaar GGZ en het ministerie van Onderwijs voor de zorgstructuren in het onderwijs en voor het speciaal onderwijs. De provincie is verantwoordelijk voor Bureau Jeugdzorg en de provinciaal gefinancierde jeugdzorg. Ouders en kinderen zijn geholpen met doorlopende structuren en met

5 Sociaal

zorgaanbieders die samenwerken. Dit gaat niet altijd vanzelf. Instellingen moeten van elkaar weten wat zij te bieden hebben en zorgaanbieders moeten uit kunnen gaan van de professionaliteit van de ander.

Cliënten en participatie

Jongeren, ouder(s) of verzorger(s) kunnen zelf meestal goed vertellen welke hulp nodig is. Ook zijn zij zelf het beste in staat om aan te geven wat hen helpt. Ouders en hun kinderen moeten, waar mogelijk, betrokken worden bij de vormgeving van zorg. Wanneer zij niet tevreden zijn over de geboden hulp of over de bejegening door een zorginstelling, kunnen zij

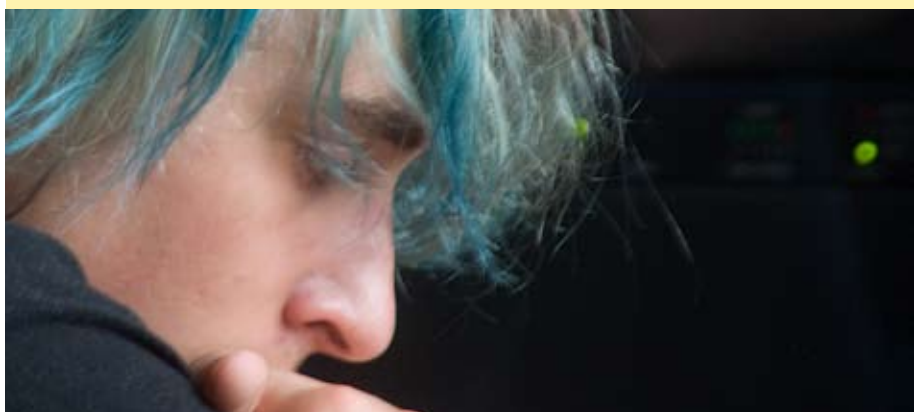
Het heft in eigen handen

Kevin ten Thij is een bezig baasje. De 17-jarige MBO-scholier zit in een handvol jeugdzorg-adviesorganen en vertrekt binnenkort naar Genève om het kinderrechtencomité van de Verenigde Naties voor te lichten over kinderrechten in Nederland.

Maar de Jongerenraad van jeugdzorgorganisatie Pactum ligt hem eigenlijk het meest aan het hart. Nou ja, op zijn muziek na misschien. Als lid van de Pactum-Jongerenraad heeft Kevin de mogelijkheid mee te beslissen over de manier waarop Pactum jongeren zorg, onderwijs en opvang biedt. Zoals een wijziging van de bedtijden voor de verschillende jongerenleefgroepen van Pactum. Want waarom zou de ene groep jongeren later naar bed mogen dan de andere? Op advies van de jongerenraad zijn de bedtijden gelijk getrokken.

"Hier heb ik de kans concrete resultaten te boeken, dat geeft veel voldoening," zegt Ten Thij. De 17-jarige weet waar hij het over heeft. Na problemen thuis woont hij nu alweer een tijdje in een zogeheten Fasehuis van Pactum, een woning waar jongeren - begeleid - op zichzelf leven.

Zelf meebeslissen over je eigen lot is een leidraad in de dagelijkse bezigheden van Ten Thij, die ook in de Clientenraad van Pactum meevergadert. Als hij eenmaal zijn MBO-diploma op het Rijn IJsselcollege gehaald heeft, wil de scholier dolgraag een opleiding Desktop Publishing (dtp) of grafische vormgeving doen. Kevin ten Thij komt er wel.

4 Sociaal

dat kenbaar maken en een klacht indienen. Daarnaast worden ouders en kinderen bij alle jeugdzorgaanbieders en Bureau Jeugdzorg Gelderland actief betrokken bij de vormgeving en verbetering van het instellingsbeleid door cliëntenraden en/of andere vormen van cliëntenraadpleging. Ouders en jongeren kunnen bij klachten over instellingen worden ondersteund door een onafhankelijke vertrouwenspersoon, zoals nu is belegd bij Zorgbelang Gelderland. Ook de taak om de cliëntenparticipatie te bevorderen en te ondersteunen is goed belegd. Jongeren en ouders worden betrokken bij de uitvoering en beoordeling van het provinciaal jeugdbeleid. De ontwikkeling van het cliëntenbeleid wordt periodiek geëvalueerd.

Werk in uitvoering 2009-2012

Het gevoel van urgentie is manifest aanwezig om de komende jaren noodzakelijke veranderingen te realiseren. Zo lopen er conform afspraken met rijk en betrokken instellingen diverse verbetertrajecten. Deze zijn in essentie gericht op een snelle en betere afstemming tussen vraag en aanbod zonder toename van de administratieve regeldruk. Bevindingen van de Wachtljstpolitie, een door Gedeputeerde Staten ingestelde commissie ter bestrijding van de wachtlijsten, en de [provinciale Taskforce Deregulering](#)⁶ worden hierbij betrokken. Er zijn veel regels van veel spelers. Verder moet binnen de kaders van het recht op zorg en de beschikbare

rijksmiddelen gezocht worden naar een goede balans. Dat is ook voor de komende jaren een flinke opgave. Zeker in een situatie waar de grenzen worden opgezocht met betrekking tot efficiency en effectiviteit en de vraag naar zorg alsmaar verder stijgt.

Indiceren

De vraag naar geïndiceerde zorg zal naar verwachting nog meer toenemen. Preventieve maatregelen zoals beschreven in hoofdstuk 2 hebben zeker gevolgen maar de ontwikkelingen veroorzaken de komende jaren naar verwachting nog een opwaartse druk. Bijvoorbeeld door nieuw beleid zoals de 'gedragsbeïnvloedende maatregel' waarbij het Openbaar Ministerie sneller kan ingrijpen bij jongeren die het criminele pad op dreigen te gaan. En doordat kinderrechtters sneller een voorlopige ondertoezichtstelling (OTS) kunnen uitspreken. Vaak wordt bij dit soort maatregelen ook een vorm van jeugdzorg ingezet. Het is mogelijk dat de provinciaal gefinancierde jeugdzorg een grotere rol krijgt in de begeleiding en behandeling van kinderen die nu geplaatst zijn of worden in een justitiële inrichting (zie: gesloten jeugdzorg).

De wijze van indiceren zal worden geoptimaliseerd binnen de kaders van de rijksoverheid en de samenwerkingsafspraken tussen provincie en bureau Jeugdzorg. De indicatie zal primair de toegang geven tot de geïndiceerde zorg. In complexe situaties geeft Bureau Jeugdzorg snel een eerste indicatiebesluit waardoor de zorg op gang kan komen, eventueel

gevolgd door een nieuwe indicatie. Wij stellen voor hier termijn van 3 weken als norm te hanteren. Als het nodig is, wordt geïndiceerd voor verdergaande diagnose en/of gezinscoaching. Bureau Jeugdzorg maakt bij indicatie gebruik van informatie die door de verwijzende instantie is verzameld. Bureau Jeugdzorg is geen hulpverlenende instantie maar zet alleen zelf hulp in wanneer tijdens een indicatietraject blijkt dat het gezin met maximaal 5 gesprekken geholpen is. Wanneer geïndiceerd aanbod niet tijdig geboden kan worden, stelt de zorgaanbieder in overleg met de cliënt en Bureau Jeugdzorg een alternatief zorgplan op. Bureau Jeugdzorg ondersteunt cliënten bij de verzilvering van hun zorgaanspraak.

De komende jaren zal Bureau Jeugdzorg mogelijk ook voor andere doelgroepen de centrale toegang worden voor zorg. Het betreft indicatie voor jongeren met een licht verstandelijke handicap (LVC). Deze groep valt op dit moment nog onder de [ABWZ waarvoor de Zorgkantoren verantwoordelijk zijn](#)⁷. Het is echter noodzakelijk hier vroegtijdig op te anticiperen aangezien financieringsstromen, systemen en werkprocessen nog niet op elkaar zijn afgestemd.

Keuze aanbieder

Ouders en jongeren vanaf 16 jaar moeten een keuze hebben bij de meest gangbare vormen van jeugdzorg. Dat betekent dat er voor ambulant

6 Deregulering

7 Sociaal

aanbod minimaal 2 aanbieders binnen bereik zijn. Als er al twee of meer jeugdzorgaanbieders in een gebied zijn zal de provincie alleen tot subsidiering van een nieuwe aanbieder overgaan wanneer deze een aantoonbare meerwaarde heeft ten opzichte van het bestaande aanbod door een betere kwaliteit, prijs en/of levertijd. De provincie gaat alleen een nieuwe subsidierelatie aan op de volgende voorwaarden:

- 1 er is voldoende vraag naar dat type zorgaanbod in die regio;
- 2 er is budget beschikbaar;
- 3 de betreffende zorgaanbieder kan voldoende continuïteit bieden en de gewenste jeugdzorg aanbieden in voldoende omvang (minimaal voor 30 nieuwe cliënten op jaarbasis).

Multifunctionele organisaties met meerdere zorgvormen krijgen voorkeur zodat cliënten bij verandering in de hulpvraag voldoende continuïteit geboden kan worden. Nieuwe zorgaanbieders worden altijd eerst op experimentele basis gesubsidieerd gedurende 2 jaar. Op basis van de vraag en geboden kwaliteit wordt besloten over continuïtering. Kleine en gespecialiseerde zorgaanbieders kunnen hun diensten aanbieden via de zorgaanbieders. Gelderse jeugdzorgaanbieders kunnen via onderaannemerschap of opdrachten andere aanbieders inschakelen om de benodigde geïndiceerde zorg tijdig te leveren. De jeugdzorgaanbieder blijft verantwoordelijk voor de kwaliteit en verantwoording van de geleverde zorg. Wanneer nodig kan Bureau Jeugdzorg via een flexibel budget maatwerk bieden door ook zorgaanbieders uit andere sectoren in te schakelen.

Voor kinderen en hun ouders is aanbod buiten hun eigen provincie soms makkelijker bereikbaar of sneller toegankelijk. Provincies hanteren een praktische richtlijn dat zorgaanbieders een deel van hun aanbod (of budget) mogen inzetten voor kinderen die vanuit andere provincies en Bureaus Jeugdzorg geplaatst worden. Bureaus

Jeugdzorg mogen alleen buiten hun eigen provincie aanmelden wanneer er voor de betreffende cliënt geen geschikt aanbod is in de eigen provincie. Of als er persoonlijke omstandigheden zijn, zoals een netwerk in een andere provincie. Het is niet zo dat provincies een structureel beroep kunnen doen op zorgaanbod dat door een andere provincie wordt gefinancierd. Provincies worden geacht dan zelf bij die zorgaanbieder zorg in te kopen.

De komende beleidsperiode (2009-2012)

wordt geëxperimenteerd met het zogenaamde intersectorale aanbod voor aanvullende zorgarrangementen en behandelmethoden voor kinderen met een specifieke zorgvraag of specifieke vernieuwende zorgconcepten met mogelijk meerwaarde. Bijvoorbeeld de Individuele Pedagogische Thuishulp (IPT). Hier kan ook worden aangesloten bij initiatieven binnen het gemeentelijke domein (hoofdstuk 2) zoals bewezen vernieuwingen: de methode EigenKrachtConferentie (EKC).

Een pleegkind in huis

Het besluit pleegouder te worden, neem je niet lichtvaardig. Henry Aalbers uit Ede, bestuurslid van de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP) kan erover meepraten. Aalbers en zijn vrouw namen het besluit maar liefst drie keer. Twee maanden was de kortste tijd dat het stel een pleegkind in huis had, twaalf jaar de langste. Aalbers en zijn vrouw hebben twee eigen kinderen.

“Wij gaven de voorkeur aan een pleegkind boven adoptie omdat pleegkinderen uit probleemgezinnen komen. Zij hebben hulp nodig. Voor zo'n kind kun je iets betekenen”, zegt Aalbers.

Aan de beslissing het kind in huis te nemen, gaat een zorgvuldige afweging vooraf.

“Kun je de zorg bieden die een kind nodig heeft? Je moet als ouders de regie in handen kunnen houden.”

Van grote waarde zijn de gespreksgroepen voor pleegouders die de NVP organiseert. Hier kunnen pleegouders hun verhaal en hun vragen kwijt. Welke rechten heb je als pleegouder, welke plichten? Want hoewel Jeugdzorg de begeleiding van de ouders verzorgt, blijkt de behoefte naar uitwisseling van ervaringen groot, met name onder jonge pleegouders.

De provincie Gelderland speelt een belangrijke rol bij het functioneren van de NVP. Zij financiert bijvoorbeeld de aanstelling van een beleidsmedewerker bij de vereniging. Ook waakt zij over de kwaliteit en begeleiding van Jeugdzorg. Aalbers: “Je merkt dat de provincie ons serieus neemt en betrokken is.”

Pleegzorg

De provincie geeft prioriteit aan pleegzorg en bevordert de plaatsingsmogelijkheid in een netwerkpleeggezin, of als dat niet kan in een ander pleeggezin. Residentiele plaatsing wordt alleen overwogen wanneer dat nodig is in het kader van een behandeling of wanneer het kind niet plaatsbaar is in een pleeggezin. Bewaakt moet worden (gezinsvoogd) dat de kinderrechter tijdig maar uiterlijk binnen 2 jaar uitspraak doet over de plek waar het kind verder opgroeit. De pleegzorgvergoeding moet dekkend zijn zodat financiële belemmeringen voor pleegouders worden weggenomen. Pleegouders moeten goede begeleiding krijgen die past bij de ondersteuningsbehoefte van het pleeggezin en de daar geplaatste pleegkinderen. De pleegzorgaanbieders beheren een fonds waardoor onvoorziene kosten van pleegouders die niet binnen de pleegzorgvergoeding passen, kunnen worden voorgesloten of vergoed. Binnen een periode van 2 jaar moeten het kind, de ouders en pleegouders zekerheid krijgen over de plek waar het kind verder opgroeit.

Gesloten jeugdzorg

De komende jaren zal de gesloten jeugdzorg vorm krijgen, voor kinderen die vanwege hun problematiek een behandeling in een gesloten setting behoeven. Hiermee wordt het samen plaatsen van strafrechtelijk en civielrechtelijk geplaatste kinderen in een Justitiële Jeugdinrichting (JJI) uiteindelijk uitgesloten. De gesloten jeugdzorg krijgt vorm onder de verantwoordelijkheid van het rijk (ministerie van Justitie en ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport). Maar uitdrukkelijk met de bedoeling deze zorg mogelijk al op 1-1-2013 onder te brengen onder de verantwoordelijkheid van provincies. Er is momenteel nog een tekort aan mogelijkheden voor gesloten plaatsen. Ondanks het feit dat een groot deel van de gesloten jeugdzorgcapaciteit is gevestigd op Gelderse locaties, geldt

dit tekort ook voor Gelderse kinderen. De in Gelderland gevestigde capaciteit wordt voor een groot deel door kinderen uit andere provincies gebruikt. De herverdeling en planning van gesloten jeugdzorg zal (boven)provinciaal worden geregeld. Hier ziet de provincie Gelderland in overleg met de provincies Overijssel en Flevoland een belangrijke opgave, waarbij de mogelijkheden worden nagegaan dit proces in belang van de Gelderse kinderen te versnellen.

De opbrengsten van experimenten zoals Multidimensional Treatment Foster Care (MTFC) en Jeugdzorg ^{Plus} worden gebruikt bij de vormgeving van hulpvormen in het gesloten kader. Aandacht is nodig voor een doorlopende hulplijn waardoor kinderen vanuit een gesloten setting zo snel mogelijk regulier geplaatst kunnen worden. En wanneer nodig, ook (tijdelijk) kunnen terugvallen op gesloten plaatsing, waarbij voldoende GGZ

expertise beschikbaar is. De kwaliteit van hulpverlening in de gesloten jeugdzorg is in overeenstemming met aanbevelingen van de Inspectie Jeugdzorg (IJz).

Veiligheid

Wanneer kinderen ernstig worden bedreigd in hun veiligheid of ontwikkeling en ouders onvoldoende willen of kunnen meewerken aan het hulptraject, zal onderzocht worden of ouders gedwongen moeten worden om hulp te aanvaarden via tussenkomst van de kinderrechter. De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) onderzoekt bij ernstige signalen of een kindbeschermingsmaatregel nodig is zoals een (voorlopige) ondertoezichtstelling (OTS). Ook kan een kind, al dan niet tijdelijk, uit huis geplaatst worden op last van de kinderrechter. De mogelijkheden om sneller in te kunnen grijpen, desnoods onder dwang, zijn vergroot.

Bemoedigende resultaten voor Jeugdzorg ^{Plus}

Tot voor kort werden jongeren met ernstige gedragsproblemen samen met jonge criminelen in een jeugdgevangenis geplaatst (een justitiële jeugdinrichting, JJI).

Een wetswijziging maakt het sinds dit jaar mogelijk om jongeren met gedragsproblemen in een gesloten jeugdzorginstelling op te nemen in plaats van een JJI. De sector heeft het aanbod de naam Jeugdzorg ^{Plus} gegeven, een 'plus' op de bestaande jeugdzorg. Rentray Eefde is één van de dertien instellingen die als Jeugdzorg ^{Plus}-accommodatie is aangewezen.

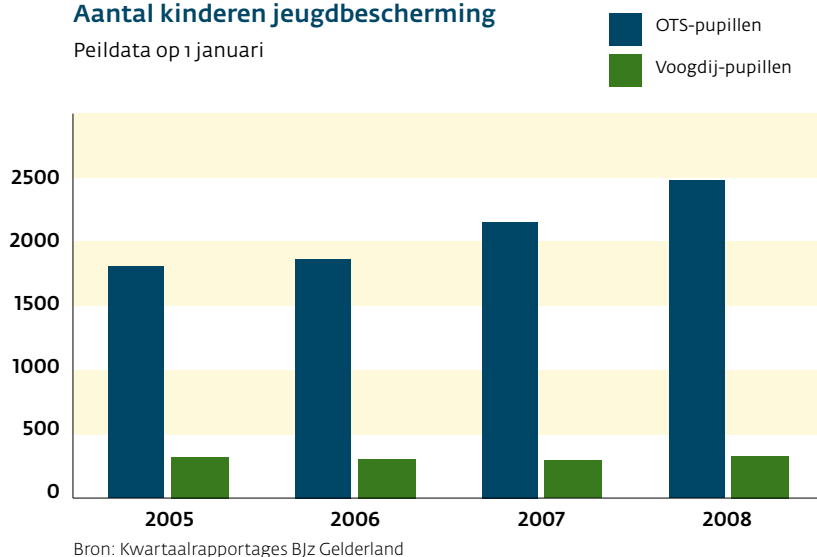
"In een justitiële jeugdinrichting is het regime in beginsel voor iedereen hetzelfde. Jeugdzorg ^{Plus} geeft jongeren naast structuur en op hen toegesneden behandeltrajecten ook bescherming op maat," zegt Jessica Steenberg, beleidsmedewerker bij Rentray.

Op 1 januari 2008 is de pilot Crisistrajecten Jeugdzorg ^{Plus} gestart. Jongeren die worden opgenomen in de pilot blijven gemiddeld drie maanden bij Rentray en worden dan doorgeplaatst naar een vervolginstelling. Of ze gaan naar huis en krijgen daar begeleiding. Rentray volgt de jongere nog een half jaar lang en geeft een terugkeergarantie mocht het onverhoopt toch weer mis gaan.

Rentray heeft intensief contact met ouders en zorgaanbieders uit andere sectoren, zoals de jeugdzorg en GGZ. "De provincie speelt bij de overgang een belangrijke rol. We hebben de provincie nodig voor de aansluiting op het vervolgaanbod." En het werkt, in veel gevallen kunnen jongeren bij een andere zorgaanbieder terecht. "Een bemoedigend resultaat", zegt Steenberg.

Aantal kinderen jeugdbescherming

Peildata op 1 januari

Hierdoor kan escalatie of uithuisplaatsing worden voorkomen. Een versnelling van de doorlooptijden (bijvoorbeeld van OTS) kan positief bijdragen. Zorgvuldig handelen blijft in alle ingrijpende situaties vereist. In alle gevallen staat het belang van het kind voorop. Gezinsvoogden hebben een zware verantwoordelijkheid. Provincies en rijk hebben zich vastgelegd op een verlaging van de caseload. Eind 2008 is de caseload van gezinsvoogden teruggebracht tot gemiddeld 15. Het aantal kinderen waarover een ondertoezichtstelling is uitgesproken, is sterk gestegen. De afgelopen jaren hebben gezinsvoogden nogal eens te maken gehad met een overvolle caseload door groei. De provincie wordt door het rijk gefinancierd voor elke ondertoezichtstelling. Als het nodig is, doen wij lopende het jaar een beroep op de hardheidsclausule en/of de egaliseringsreserve om te voorkomen dat bij een groeiende vraag de caseload van gezinsvoogden zou toenemen.

Kindermishandeling

Wanneer kinderen mishandeld worden of getuige zijn van huiselijk geweld, moet tijdig ingegrepen worden. Om te komen tot het invoeren van een regionaal sluitende aanpak kindermishandeling, wordt de aanpak van de [Reflectie en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling](#)⁸

⁸ Veiligheid

(RAAK) toegepast. Er komt een Regionaal Handelingsprotocol en professionals en vrijwilligers die met kinderen werken, worden getraind in het herkennen van en het omgaan met kindermishandeling. In deze aanpak ligt zowel voor de (centrum)gemeenten als voor de provincie een rol. De gemeenten hebben de taak om te voorkomen dat ouders hun kinderen (gaan) mishandelen en tevens de gevallen van kindermishandeling te signaleren. De professionals en vrijwilligers [in de lokale welzijnsinstellingen, \(thuis\)zorginstellingen](#)⁹ en onderwijs hebben naast huisartsen de eerste contacten met gezinnen en jongeren en moeten hiervoor toegerust zijn. Partijen zoals consultatiebureaus en ziekenhuizen zijn relevant. Gemeentelijke voorzieningen leveren - vrij toegankelijke - opvoedingsondersteuning en zorg. [Onderwijsinstellingen hebben een zorgstructuur](#)¹⁰ voor hun leerlingen. Ook welzijnsinstellingen en instellingen voor kinderopvang hebben oog voor de ontwikkeling en veiligheid van kinderen. Zij signaleren en verwijzen zo nodig door via lokale casusnetwerken 0-4 jarigen en Zorgadviesteams voor schoolgaande jeugd. Afstemmingen met partijen zoals de Reclassering in

⁹ Sociaal

¹⁰ onderwijs

het geval van ex-gedetineerden met kinderen is wenselijk. De provincie zal de gemeenten stimuleren en daar waar wenselijk ondersteunen bij het uitvoeren van deze taken. Wanneer er signalen zijn dat kinderen ernstige risico's lopen in hun ontwikkeling en veiligheid, zoekt Bureau Jeugdzorg, in samenwerking met verwijzers en lokale instellingen, naar de beste manier om het betreffende gezin te bereiken. De eerste insteek is om hulp op te starten met medewerking van ouders. Wanneer ouders niet vrijwillig hulp zoeken, zal actief hulp aangeboden moeten worden. Wanneer dat niet helpt of de risico's voor kinderen te groot zijn, zal via Advies- en Meldpunt Kindermishandeling van Bureau Jeugdzorg Gelderland of de Raad voor de Kinderbescherming gedwongen hulp ingezet worden.

Initiatieven voor goede samenwerking tussen de verschillende partijen zoals bij de Gelderse Aanpak Kindermishandeling met werkafspraken en een protocol voor de instellingen: Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) voor volwassenen, Raad voor de Kinderbescherming en Bureau Jeugdzorg inclusief Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, worden bevorderd.

Intersectorale afstemming

Het is de taak van de provincie om dekkende afspraken te maken met collega-overheden en -financiers. Wij hebben een verantwoordelijkheid voor goede afstemming en samenwerking in de (geïndiceerde)zorg. Om tot een sluitend aanbod te komen, maakt de provincie zonnig afspraken met andere partijen en financiers zoals gemeenten, zorgkantoren en zorgverzekeraars.

Cliëntenparticipatie, klachten en handhaving

De Inspectie Jeugdzorg bewaakt de kwaliteit van de jeugdzorg. In haar toezicht legt de Inspectie Jeugdzorg het accent op de veiligheid van het kind. De Inspectie richt zich op Bureau

Jeugdzorg, provinciaal gefinancierde jeugdzorgaanbieders maar ook op de Raad voor de Kinderbescherming, gesloten jeugdzorg en JJI's. De samenwerking tussen instellingen is een terugkerend thema voor onderzoek. De provincie draagt ook onderzoeksvragen aan. De kwaliteit van zorg bij nieuwe zorgaanbieders wordt beoordeeld door de Inspectie. De aanbevelingen die de Inspectie Jeugdzorg doet, worden gerapporteerd aan de betreffende instellingen en de provincie.

Sturing en financiering

De sturing op de provinciaal gefinancierde jeugdzorg vraagt permanente aandacht. Het streven is de komende periode meer in te zetten op prestaties (het WAT) en de inrichting van de zorg (het HOE) binnen afgesproken kaders over te laten aan de professionele instellingen. Borging van kwaliteit wordt onder andere geboden door de Inspectie Jeugdzorg, door certificering en afspraken over Good Governance en cliëntenbeleid. Op basis van een (meerjaren) vraaganalyse van Bureau Jeugdzorg verstrekt de provincie subsidies aan zorgaanbieders voor het benodigde zorgaanbod. Daarbij wordt geanticipeerd op de beoogde veranderingen in de financiering van het rijk naar aanleiding van het advies Kaiser. De Provincie ontwikkelt en implementeert in overleg met Branche Jeugdzorg Gelderland een nieuwe systematiek voor de bekostiging van de Gelderse jeugdzorgaanbieders (start invoering vanaf 2009). Tevens geldt hier het verbetertraject rechtmatigheid. Daarnaast wordt gewerkt aan een betere vraaganalyse, ontwikkeling rekenschap en implementatie van prestatie-indicatoren en de verbetering van het monitoren van deze indicatoren. De aanbevelingen van de Wachtlijstpolitie worden hierbij betrokken.

Om sturingsrol goed te vervullen dient de provincie te beschikken over betrouwbare en valide beleidsinformatie van Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieders. Dit stelt hoge eisen aan

bedrijfsvoering en ICT-voorzieningen. Jaarlijks maakt de provincie afspraken over welke informatie zij nodig heeft en welke verbeteringen nodig zijn.

Het rijksbudget moet toereikend zijn voor de vraag naar jeugdzorg. Wanneer de vraag zoals over de afgelopen jaren

blijft groeien en de rijksmiddelen achterblijven, is het ontstaan van wachttijden en wachtlijsten onvermijdelijk. Niet alles is mogelijk met een begreind budget. De provincie zal keuzes maken en prioriteiten stellen. Hier worden de bevindingen van de Wachtlijstpolitie betrokken.

Zwijgplicht niet langer een hindernis voor hulpverlening

Het beroepsgeheim van medici en hulpverleners is een groot goed, maar kan ook effectieve hulpverlening dwars zitten. Dat laatste gold in elk geval voor Gelderse hulpverleners die van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling vragen kregen over een gezin. Vragen die waren ingegeven door het vermoeden dat de ouders hun kinderen mishandelden. Waren de ouders misschien in de war, leden zij aan een geestelijke aandoening? De hulpverleners konden deze informatie niet geven vanwege hun zwijgplicht, en stonden zo ongewild effectieve hulpverlening in de weg.

Hier botste de wet op de Jeugdzorg, die alle jongeren recht geeft op hulp als zij in de problemen zitten, op de privacywetgeving. Wat had voorrang? De provincie Gelderland heeft samen met zorgverlenende instanties als Jeugdzorg en GGZ de knoop doorgehakt.

Sinds een jaar mag een hulpverlener zijn beroepsgeheim terzijde schuiven als de situatie daar om vraagt. Dat hebben de partijen vastgelegd in het nieuwe Protocol Kindermishandeling. Als bijvoorbeeld het vermoeden bestaat van ernstige kindermishandeling en meer informatie nodig is om dat uit te zoeken. Volgens het nieuwe protocol mag de hulpverlener zich nog steeds op zijn zwijgplicht beroepen, maar is dit niet langer verplicht. Het protocol heeft landelijke navolging gekregen.

"In de oude situatie ontstonden nog wel eens wrijvingen bij de informatie-uitwisseling tussen de hulpverlenende instanties", zegt Hans Hesta, directeur van onder meer de divisie Kinderen en Jeugd van zorgverlener De Gelderse Roos. "Met dank aan de provincie, die een drijvende kracht was achter deze stap, behoort dit nu tot het verleden. Dat is een goede zaak, want voor een kind is openheid veruit het beste."

Daarbij wordt de sector gevraagd om in beeld te brengen welke opties er zijn en wat de gevolgen van die keuzes zijn. Wanneer de oplossingen en kosten in beeld zijn gebracht, ook na een nadere prioriteitsstelling en mogelijke opbrengst van doelmatigheidsmaatregelen, zal de provincie richting rijksoverheid onderbouwen welk budget nodig is om de gevraagde zorg te kunnen leveren. Hier wordt via het Interprovinciaal Overleg (IPO) samengewerkt met andere provincies.

Relevant in dit kader is de landelijke herziening van ramings- en verdeelmodel van de vraag naar provinciale jeugdzorg. Als basis hiervoor maakt het rijk gebruik van berekeningen van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP). Mede op basis van deze uitkomsten en het advies van een onafhankelijke Commissie Financiering Jeugdzorg (CFJ), zal het landelijke macrobudget worden bepaald en verdeeld over de 12 provincies en 3 grootstedelijke regio's. De uitkomst zal bepalend zijn voor het Gelderse

budget jeugdzorg voor de periode tot 2012. Met ingang van 2009 worden naar verwachting de doeluitkeringen voor Bureau Jeugdzorg en voor zorgaanbod gebundeld tot één provinciale doeluitkering jeugdzorg. De provincie kan daarmee de rijksuitkering flexibeler inzetten.

Wanneer blijkt dat de mogelijkheden met het beschikbare rijksbudget zijn uitgeput, zal bezien worden in hoeverre beschikbare eigen middelen kunnen worden ingezet. Voor een heldere verdeling van de financiële verantwoordelijkheden, wordt met ingang van 2009 een splitsing in de verantwoording gemaakt tussen de eigen autonome provinciale middelen jeugdzorg en de te ontvangen rijksbijdrage voor uitvoering wettelijke taken jeugdzorg.

[Vermindering van de regeldruk](#)¹¹ is een belangrijk aandachtspunt. De jeugdzorg heeft te maken met opeenvolgende beleidsmaatregelen en een veelheid aan verbetertrajecten.

Er is nog altijd sprake van een ingewikkeld speelveld met meerdere partijen en financieringsstromen. De samenleving stelt - terecht - hoge eisen aan de jeugdzorg. [Kinderrechters](#)¹² willen een goede onderbouwing voordat zij overgaan tot ingrijpende maatregelen zoals ondertoezichtstelling of verlenging van een uithuisplaatsing.

Het ministerie heeft in 2008 met provincies de ambitie geformuleerd om de regeldruk die cliënten en medewerkers van jeugdzorginstellingen ervaren, terug te brengen met 25% in 2011. De [provinciale Taskforce Deregulering](#)¹³ onderzoekt hoe de onnodige bureaucratie in het verkeer tussen de provincie, gemeenten, bedrijven en de provinciaal gefinancierde jeugdzorg, kan worden teruggebracht. De bevindingen van de Taskforce Deregulering worden bij de verdere uitvoering van beleid meegenomen.

¹¹ Deregulering

¹² Veiligheid

¹³ Deregulering

Jeugdzorg: inzet 2009-2012**Beoogde resultaten****Toegankelijkheid en beschikbaarheid**

- Kinderen en/of ouder(s) hebben te allen tijde recht op een toegankelijk en laagdrempelig Bureau Jeugdzorg;
- Bureau Jeugdzorg Gelderland heeft géén wachtlijsten meer voor de voordeur;
- De toegankelijkheid van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) van Bureau Jeugdzorg is en blijft gegarandeerd, ook bij toename van de meldingen;
- In 2010 wordt door Bureau Jeugdzorg in alle gevallen binnen 3 weken een indicatiebesluit genomen;
- Bureau Jeugdzorg is binnen een half jaar na de landelijke besluitvorming over de overdracht van indicatiestelling voor bijvoorbeeld LVG en/of speciaal onderwijs toegerust om deze taak uit te voeren;
- In Gelderland is er voor alle zorgvragen voldoende aanbod, met inbegrip van de zorg voor zwervjongeren en met uitzondering van zeer specialistische zorgvarianten;
- De passende zorg is tijdig beschikbaar. Er wordt in de loop van 2009 uiterlijk binnen 9 weken na de indicatie gestart met de geïndiceerde jeugdzorg. Het streven is op 1-1-2012 de wachttijd te reduceren naar 6 weken. Zolang dat niet mogelijk is, wordt in ieder geval direct gestart met een alternatief aanbod (ambulante jeugdhulp).

Kwaliteit, diversiteit en keuze aanbieder

- Bureau Jeugdzorg werkt -mede in vergelijking tot andere provinciale Bureaus Jeugdzorg efficiënt en effectief en levert daarbij een meer dan gemiddelde kwaliteit (benchmark);
- Elke zorgaanbieder is in 2011 gecertificeerd en voldoet aan de minimale eisen van Good Governance;
- Er is ruimte voor experimenten voor intersectoraal aanbod;
- Zorgvragers kunnen in 2010 tenminste kiezen uit 2 zorgaanbieders;
- De buitenprovinciale plaatsingen zijn maximaal 10% (van totale budget) en zijn niet het gevolg van een structurele vraag van uit een andere provincie;
- Pleegzorgaanbieders bewaken met de collega-instellingen dat er niet meer kinderen in een gezin worden geplaatst dan verantwoord is. Voor elk pleeggezin is één pleegzorginstelling aanspreekpunt en coördinator;
- De provincie is voorbereid op een goede overdracht van de gesloten jeugdzorg in 2013.

Acties**Toegankelijkheid en beschikbaarheid**

- Bureau Jeugdzorg Gelderland is in staat (gesteld) zijn poortwachtersfunctie waar te maken;
- De jeugdzorginstellingen zullen de zorg meer vraaggericht, flexibel en effectief inrichten;
- De indicatiestelling door Bureau Jeugdzorg is in 2009 in 50% van alle gevallen binnen 3 weken en in 2010 in 100% van de gevallen;
- Wij ondersteunen experimenten die de indicatiestelling versnellen;
- Iedere instelling is zelf verantwoordelijk voor de kinderen die op de eigen wachtlijst staat;
- De indicatiestelling van Bureau Jeugdzorg wordt conform het voorstel Kaiser: globaler, met meer ruimte voor flexibele invulling door de zorgaanbieder;
- Onder voorwaarden willen wij vanaf 2009 meer zorgtrajecten met hoofdaannemers en onderaannemers toestaan, waarbij nieuwe zorgaanbieders kunnen worden ingezet;
- Bureau Jeugdzorg blijft investeren in casemanagement om de cliënt professioneel te ondersteunen naar en tijdens zorgtrajecten;
- Uiterlijk in 2011 worden 15% meer zorgtrajecten succesvol afgesloten bij gelijkblijvend budget (peiljaar 2008);
- De jeugdzorgaanbieder is met ingang van 2010 verplicht om aan de aangemelde (en geaccepteerde) cliënt aan te geven hoe lang het duurt voor de zorg begint (geprognosticeerde wachttijd).

Kwaliteit, diversiteit en keuze aanbieder

- De kwaliteitsborging door Good Governance en (HKZ) certificering van Gelderse instellingen zoals Gelderse jeugdzorgaanbieders en Bureau Jeugdzorg Gelderland agenderen bij jaargesprekken;
- Bevorderen dat kinderen intersectorale behandeling krijgen die past bij (meervoudige) problematiek;
- Zorgaanbieders stemmen de behandeling op elkaar af bij meervoudige indicatie;
- Er komt ruimte voor experimenten die bijdragen aan verbetering van kwaliteit van de zorg voor cliënten in het algemeen en voor kinderen met een specifieke zorgvraag in het bijzonder;
- Wij ondersteunen experimenten die bijdragen aan verbetering van de doelrealisatie, effectiviteit en intersectoraal aanbod;
- De pleegzorg wordt vraagvolgend gefinancierd;
- Wij bereiden ons tijdig voor op de decentralisatie van de gesloten jeugdzorg. Voor 2012 is helder welk (type) capaciteit nodig is voor Gelderse kinderen, zowel voor diagnose als voor behandeling;
- In 2009 bezien wij of planning en proces overdracht gesloten jeugdzorg kan worden versneld.

Beoogde resultaten	Acties
Veiligheid en kindermishandeling - In Gelderland is een dekkend casusoverleg Bescherming van Bureau Jeugdzorg, Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), Raad voor de Kinderbescherming, eventueel aangevuld met andere relevante partijen; - Alle beschermingswaardige zaken worden behandeld binnen de - nog landelijk vast te stellen - normtijden; - De caseload van gezinsvoogden is gemiddeld 15 per medewerker (fte); - Relevante partijen (zoals zorg- en onderwijsinstellingen) hebben in 2012 een duidelijk signalerings- en informatiebeleid voor vermoedens van kindermishandeling, mede in relatie tot huiselijk geweld; - De voorstellen voor RAAK worden voor 2011 toegepast.	Veiligheid en kindermishandeling - Wij bevorderen dat kinderbeschermingsmaatregel binnen 1 week wordt geregeld en bij crisissituaties binnen 24 uur wordt opgetreden; - Wij zien toe op nakomen van afspraken over de caseload gezinsvoogden; - Wij bevorderen de totstandkoming van afspraken over melden en informatievoorziening over kindermishandeling bij instellingen, zoals de Gelderse Ziekenhuizen in 2009; - Wij bevorderen de aansluiting van Bureau Jeugdzorg op RAAK en het voorzien in een passend aanbod (ook nazorg); - Wij ondersteunen gemeenten bij de invoering van RAAK en stimuleren de totstandkoming van de Regionale Handleidingsprotocollen RAAK.
Cliëntenparticipatie, klachten en handhaving - Elke zorginstelling heeft een vastgesteld beleid voor actieve cliëntenparticipatie en heeft permanent aandacht voor een laagdrempelige, transparante en onafhankelijke klachtenregeling; - Alle instellingen leveren in 2011 zorg conform de overeengekomen prestatienormen. Uit de scores blijkt dat ouders, opvoeders en kinderen van niet-Nederlandse afkomst even tevreden zijn over de geboden hulp als de overige cliënten; - Ouders en jongeren hebben in 2010 aantoonbaar meer invloed op de inhoud en de vormgeving van hun zorgtraject bij alle instellingen.	Cliëntenparticipatie, klachten en handhaving - De provincie zorgt voor ondersteuning, bemiddeling en advies voor klachten over instellingen voor jeugdzorg en voorziet in ondersteuning bij klachten; - Wij hebben tijdens de jaargesprekken met jeugdzorg-instelling blijvende aandacht voor de positie van de cliënt; - Wij vragen de jeugdzorginstellingen zich te verantwoorden over het uitgevoerde diversiteitsbeleid en de geplande noodzakelijke verbetertrajecten; - Wij doen onderzoek naar de kwaliteit van cliëntenbeleid in 2010; - Jaarlijks doen wij aan Inspectie Jeugdzorg voorstellen voor het onderzoeksprogramma van de inspectie.
Financiën en deregulering - Met ingang van 1-1-2009 maken wij een duidelijk onderscheid in verantwoordelijkheid voor de financiering van de jeugdzorg door een uitsplitsing te maken in doeluitkering van het rijk en de eigen autonome provinciale middelen; - Vanaf 2010 wordt de financiering van het zorgaanbod gebaseerd op trajecten en doelrealisatie; - Het doel is de ervaren regeldruk in de jeugdketen met 25% terug te brengen in 2011; - In 2010 realiseren van 100% rechtmatigheid bij jeugdzorginstellingen.	Financiën en deregulering - Wij geven in de provinciale beleidsbegroting een heldere scheiding aan in middelen van rijk en eigen autonome provinciale middelen en de daarvoor te leveren prestaties; - Uitvoeren van verbetertrajecten met betrekking tot aansturing van de jeugdzorg (Sturing Jeugdzorg); - Wij zullen ons maximaal inspannen de invoering van nieuwe financieringssystematiek PxQ (prijs x hoeveelheid) vanaf 1-1-2009 te starten; - Jaarlijks geven wij op basis van een onderbouwde vraaganalyse aan het rijk aan wat het benodigde budget is voor een genoegzaam aanbod. - Mogelijkheden om de zorg meer vraaggericht, flexibel en effectief in te richten vragen blijvende aandacht bij de uitvoering; - De noodzakelijke verbetering van de verantwoordingsverplichtingen toetsen wij aan de wens met betrekking tot vermindering administratieve regeldruk.
Overig jeugdzorg - De provincie beschikt in 2010 over een adequate monitor voor de relevante beleids- en prestatie-indicatoren; - Optimaliseren van de samenwerking en afstemming met partners zoals zorgkantoren en aanbieders van jeugd-GGZ.	Overig jeugdzorg - Samen met jeugdzorginstellingen, IPO en Rijk werken wij aan het vervolmaken van een adequate monitor voor het meten van prestaties en het verantwoorden daarover;

4. Nazorg

'De nazorg voor uitbehandelde jongeren is als schakel in de sluitende ketenaanpak van groot belang en vereist aanvullende en concrete provinciale initiatieven.'

(Gelders Coalitieakkoord)

Waar bouwen wij op voort?

Nazorg is voor de provincie een betrekkelijk nieuw punt van aandacht. Veel moet nog worden afgesproken en in de praktijk zijn waarde bewijzen. Toch willen wij in dit beleidskader over het sluitstuk van de zorg een aantal richtinggevend uitspraken doen.

In de geïndiceerde jeugdzorg is nazorg nog geen algemeen goed. Het is ons bekend, dat er instellingen zijn, die toch al op eigen initiatief en gebaseerd op een eigen behandelingsconcept gedurende b.v. twee jaar na afloop van de behandeling en of verblijf contact proberen te houden, zonder dat daarvoor een afzonderlijke en aanvulling financiering tegenover staat.

Zoals voor-zorg moet voorkomen dat kinderen in de problemen komen of hun problemen zodanig verergeren, dat

(geïndiceerde) jeugdzorg nodig is, zo moet een goede na-zorg ervoor zorgen, dat het beoogde resultaat van de zorg geborgd wordt. Veelal is nazorg ook een vorm van preventie. Hoewel wij niet kunnen beschikken over statistisch cijfermateriaal over het effect op de middellange termijn op cliënten, gaan wij er veiligheidshalve van uit dat het ontbreken van een adequate nazorg in te veel gevallen tot terugval leidt.

Nazorg veronderstelt een goede informatieoverdracht, afstemming en samenwerking tussen provinciale, justitiële, AWBZ-gefinancierde en gemeentelijke instanties.

De invulling van de nazorg voor zorgbehoeftige jongeren die ouder zijn dan 18 jaar (desnoods tot 23 jaar) is een nog onderontwikkeld gebied. Zo is er sprake van een scherpe systeemscheiding tussen de aanpak van

de jeugdreclassering en de reclassering voor meerderjarigen. De recidive cijfers van jongeren die in detentie zijn geweest liegen er niet om: binnen zeven jaar heeft 78% weer een strafbaar feit gepleegd.

Werk in uitvoering 2009-2012

Als een kind op grond van een indicatie een zorgtraject heeft doorlopen, is het de verantwoordelijkheid van de zorgverlener om met een zekere regelmaat na afloop van de geleverde zorg na te gaan, of en in hoeverre verder hulpverlening – hoelang – achterwege kan blijven.

De Wachtlijstpolitie heeft de provincie zelfs geadviseerd om als financier de eis te stellen, dat wanneer na verloop van een vastgestelde tijd de geleverde zorg niet is gebleken effectief te zijn, de zorgverlener verplicht wordt, de zorg opnieuw, maar dan voor eigen rekening

Nazorg tot in de puntjes georganiseerd

Zo'n vijfhonderd jongeren zitten in een van de vier Gelderse jeugdgevangenissen (JJI's, Justitiële Jeugdinrichtingen). Als zij op vrije voeten komen, worden ze natuurlijk niet aan hun lot overgelaten. Soms begeleidt de JJI hen nog, soms krijgen ze hulp van andere instanties: de jeugdreclassering, Jeugdzorg, of maatschappelijk werk. Deze instanties werken samen met de gemeente om de jongere op het rechte pad te houden.

Om de begeleiding binnen de JJI en de begeleiding daarna op elkaar af te stemmen, heeft het ministerie van Justitie het zogeheten Netwerk en trajectberaad in het leven geroepen. Hierin coördineren de betrokken hulpverlenende instanties uit de regio hun werkzaamheden. De Raad voor de Kinderbescherming is initiatiefnemer en voorzitter.

"Je moet natuurlijk voorkomen dat instanties langs elkaar heen werken of dubbel werk doen", zegt casusregisseur

Leo Zwaal van de Raad voor de Kinderbescherming regio Gelderland. Zwaal houdt de begeleiding van jonge gevangenen feitelijk de hele tijd in de gaten, van het moment dat ze de gevangenis ingaan tot ze - hopelijk - zonder hulp van de instanties verder kunnen met hun leven.

En dus verzamelt Zwaal alle beschikbare informatie over een ingesloten jongere en tuigt daarmee naar de Justitiële Jeugdinrichting. Liefst binnen een dag of drie nadat de jonge gevangene is opgesloten. Daar wordt met de jeugdreclassering en de JJI besproken wie wat gaat doen. Tijdens diens gevangenschap blijft Zwaal op de hoogte van de vorderingen. "En als hij vrijkomt, dan hebben we al op een rijtje welke instantie wat doet. Waar krijgt de jongere onderdak, welke begeleiding heeft hij nodig? Dat moet allemaal vastliggen. Zo is de begeleiding optimaal, wat de kans op recidive verkleint."

en risico aan te bieden. Een garantie op geboden zorg. Dit advies spreekt ons aan: wij willen meer kunnen gaan sturen op bereikte resultaten dan op beschikbaarheid en capaciteit (bedden en stoelen).

Deze aanpak stimuleert de toepassing van methoden en technieken waarvan het bewijs is geleverd, dat ze werken (evidence based). Wij willen nu echter

nog niet zover gaan, dat uitsluitend evidence based trajecten worden bekostigd. Daarvoor zijn momenteel (2009) nog te weinig methoden van behandeling beschikbaar voor de grote diversiteit aan zorgvragen. Bovendien vinden wij dat de zorgverlener zoveel mogelijk vrij moet zijn om de manier te kiezen (*hoe*) die tot het beste resultaat kan leiden (*wat*). Het resultaat telt.

De nazorg – na geïndiceerde jeugdzorg – kan niet "eeuwig" duren. Daarom moeten wij met Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieders nadere afspraken maken over vormen, voorwaarden en termijnen. Wij willen in dit kader aansluiting zoeken bij het kwaliteitsbeleid van de instellingen en de landelijk vastgestelde kerndoelen en prestatie indicatoren.

Kerndoelen en prestatie-indicatoren:

Uiteindelijk gaat het in de jeugdzorg om:

- belemmeringen (risico's, problemen) in de ontwikkeling van jeugdigen en hun opvoeding oplossen, verminderen of compenseren;
- zodat een gezonde, evenwichtige uitgroei van jeugdigen tot volwassenen plaatsvindt;
- die zij zelfstandig of met steun van basisvoorzieningen kunnen volbrengen.

Het eerste kerndoel is: *de hulpvragen van cliënten zijn beantwoord*. Prestatie-indicatoren zijn:

- Mate van doelrealisatie;
- Mate van cliënttevredenheid over de resultaten van de hulp;
- Mate van reguliere beëindiging van de hulp.

Het tweede kerndoel luidt: *de autonomie van cliënten is versterkt*.

Prestatie-indicatoren zijn:

- Mate waarin de ernst van de problematiek is verminderd;
- Mate waarin cliënten herhaald beroep doen op (jeugd)zorg;
- Mate waarin cliënten doorstromen naar lichtere of juist zwaardere vormen van hulp.

Het derde kerndoel is: *de veiligheid van de jeugdige is hersteld*. Prestatie-indicatoren zijn:

- Mate waarin het gedwongen kader van de ondertoezichtstelling en de voogdij niet langer nodig is;
- Mate waarin de ondertoezichtstelling en de voogdij succesvol zijn beëindigd.

Het vierde kerndoel is: *de jeugdige vormt geen bedreiging voor de veiligheid van de samenleving*. Prestatie-indicatoren zijn:

- Mate waarin jeugdreclassering niet langer mogelijk is;
- Mate waarin recidive van jeugdige delinquenten uitblijft.

Bron: MO-Groep en IPO

Over de te behalen prestaties dient een instelling zich zowel aan de cliënt als aan de financier te verantwoorden. Een vergelijking van de gemeten prestaties (benchmark) geeft de provincie inzicht in wat goed gaat en beter kan. Daarop zal in toenemende mate gedurende de looptijd van dit beleidskader worden gestuurd bij het maken van afspraken met de zorgaanbieders.

Er zijn ook cliënten waarvan vaststaat of redelijkerwijs kan worden aangenomen, dat deze langdurig en misschien wel permanent zorg behoeven. In deze meeste gevallen zijn deze cliënten aangewezen op AWBZ gefinancierde zorg. Wij willen deze zorg dan ook niet aanduiden als nazorg, maar als voortgezette zorg.

In andere gevallen van geïndiceerde zorg van beperkte duur eindigt de nazorg doorgaans op 18 jaar; op vrijwillige basis zou deze nazorg kunnen doorlopen tot het 23ste levensjaar, zeker in die gevallen waarin de behandeling is begonnen voordat de cliënt de leeftijd van meerderjarigheid heeft bereikt.

Nazorg kan verschillende vormen hebben: een terugkomdag, nabellen, sms'en, mailen, huisbezoek. De vorm hangt sterk af van de relatie tussen de hulpverlenende instelling en de cliënt, de verwachtingen over het verdere verloop en de aard van de geleverde zorg (ambulant, pleegzorg, of residentieel). Bij beëindiging van de zorg – als de doelen bereikt zijn – kunnen hierover tussen cliënt, zijn of haar ouders, en de instelling afspraken worden gemaakt en vastgelegd. Ook wanneer het niet lukt om hierover afspraken te maken moeten een zorginstelling zich geroepen voelen na te gaan hoe het verder met de uitbehandelde cliënt gaat. Dat is goed voor de cliënt; dat is ook goed voor de instelling, die hiermee ervaringsgegevens kan verkrijgen m.b.t. de inschatting van slagingskansen van de toegepaste zorg.

Soms worden naar (ex-)cliënten enquêtes gezonden of in het kader van opleiding of onderzoek interviews gehouden om te zien hoe de hulpverlening nawerkt of de situatie waarin de problemen van de cliënt zijn ontstaan verbeterd zijn. En of de veiligheidssituatie van het kind voldoende duurzaam kan worden geborgd. Dit zijn natuurlijk prima initiatieven, maar deze zijn in onze opvatting te incidenteel. Wij beogen een meer systematische aandacht voor de nazorg, als een vast bestanddeel van de verleende zorg. Hiertoe starten wij overleg met vertegenwoordigers van (ex-)cliënten, de zorginstellingen, BIZ, Zorgbelang Gelderland en de andere financiers van de geïndiceerde jeugdzorg in Gelderland en de gemeenten.

In het vrijwillige kader van de geïndiceerde jeugdzorg zijn andere afspraken mogelijk, dan in het gedwongen kader. Vrijwillige aangevraagde zorg kan gemakkelijker een beroep doen op de cliënt en of zijn of haar directe omgeving, zelf het initiatief te nemen terugmeldingen te doen. Cliënten die de neiging hebben zich te onttrekken aan de (na)zorg, worden geconfronteerd met nazorg in de vorm van bemoeizorg. Dit is onontkoombaar voor zwerfjongeren en jonge veel- en meerplegers.

Vanuit het Gelders Topoverleg dat bestaat uit [vertegenwoordigers van de GSO-steden](#)¹, de politie, Raad voor de Kinderbescherming, het Openbaar Ministerie, de GGZ, het Bureau Jeugdzorg Gelderland, en de jeugdreclassering en verslavingszorg is opdracht gegeven tot het vormen van een Gelderse Regiekamer Jeugd die hiervoor een gezamenlijke strategie ontwikkeld.

De invoering van de Verwijsindex risicojongeren, het Elektronisch Kind Dossier (EKD) én het Burger Service Nummer (BSN) kan daarom

¹ GSO

eigenlijk niet vroeg genoeg beginnen. Wij zullen ons inzetten voor het spoedig operationeel laten zijn van de Verwijsindex, de aansluiting van tenminste het AMK op het EKD en een vorm van registratie met behulp van het BSN, desnoods als voorloper van invoering. Dat laatste is erg nuttig wanneer een cliënt na een zorgtraject zich na verloop van tijd in een andere regio vestigt.

Daar waar de nazorg de functie heeft van preventie zal het gemeentelijk domein moeten worden benut: [Zorgadviesteams](#), [Centra voor Jeugd en Gezin](#)², maar ook de huisarts, het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) en de [Veiligheidshuizen](#)³.

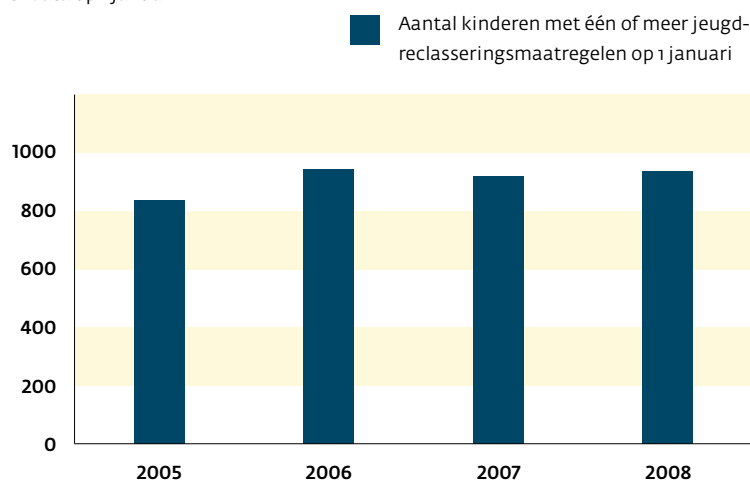
Er zijn grenzen aan het redelijk bereikbaar zijn van cliënten, waar de zorginstelling geacht wordt de nazorg te organiseren. Als een (ex-)cliënt in de aandacht is van het voorliggende

² Onderwijs

³ Veiligheid

Aantal kinderen met één of meer jeugdreclasseringsmaatregelen

Peildata op 1 januari

Bron: Kwartaalrapportages Bjz Gelderland

gemeentelijke veld kan de nazorg vanuit de zorginstelling vervallen. Dit moet dan echter wel vast komen te staan. Ook de afstand van de woonplaats van de cliënt en de zorginstelling kent zijn beperkingen. Hierover moeten in overleg met de zorginstellingen nadere afspraken worden gemaakt.

Op zijn minst moet er bij beëindiging een melding worden gedaan van de geïndiceerde jeugdzorg aan instanties, die vervolgens de (ex-)cliënt “in de gaten kunnen houden” en kunnen behoeden voor terugval.

Nazorg start niet pas na afloop van de zorg, b.v. na een intramurale fase, maar moet gedurende het verblijf intensief worden voorbereid.

Jeugdreclassering

Een bijzonder onderdeel van de aandacht voor een goed georganiseerde nazorg is de jeugdreclassering. De jeugdreclassering valt onder Bureau Jeugdzorg Gelderland en daarmee onder de directe verantwoordelijkheid van de provincie. Jongeren komen met het [justitiële traject](#)⁴ in aanraking als ze strafbare feiten hebben gepleegd. Zowel in de vorm van een waarschuwing, een afdoening met een taakstraf (Bureau Halt) of via een strafmaatregel in Justitiële Jeugdinrichtingen (JJl). Ook kan een gedragsbeïnvloedende maatregel worden opgelegd door de kinderrechter. De Jeugdreclassering speelt een belangrijke rol in het strafproces van een jongere, wanneer deze verdacht wordt van een strafbaar feit. Zowel voor, tijdens als na de tenuitvoerlegging van de straf begeleidt de jeugdreclassering de jongere.

⁴ Veiligheid

Voor jezelf zorgen

Sommige jongeren kunnen nog geen eitje bakken als ze bij de jeugdhulporganisatie Lijn 5-Nové op kamers gaan. Anderen hebben een verleden van overmatig alcoholgebruik. Of blowden te veel. De meesten zijn eigenlijk net iets te jong om zelfstandig te wonen. Het programma 'Op kamers met een hoofdbewoner' helpt ze op weg.

Het is belangrijk dat jongeren met een bewogen geschiedenis leren zelfstandig te wonen, zegt begeleidster Suzanne Aaldering van Lijn 5-Nové. Zo krijgen ze de basisvaardigheden onder de knie die iemand nodig heeft om hun leven op te bouwen. Huur betalen, koken, op tijd naar bed gaan.

Het programma houdt in dat twee jongeren worden gehuisvest in een appartement waar ook een vrijwilliger woont, de hoofdbewoner. Deze houdt de wandel van zijn medebewoners in de gaten en meldt problemen bij Lijn 5-Nové. Onder tussen fungeert hij als vriend en vraagbaak bij al die probleempjes die je als kersverse kamerbewoner tegenkomt. Directeur Henry Wijnroks van Lijn 5-Nové prijst het meedenken van de provincie. "We zijn de provincie heel dankbaar vanwege het geld dat ze ons ter beschikking stellen. Maar het is meer dan dat. De provincie maakt duidelijk dat kinderen gaan vóór regels. We krijgen alle ruimte."

"De hoofdbewoner is geen 24-uurs begeleider", legt Aaldering uit. "Hij heeft zijn eigen leven, heeft gewoon een baan. Hij schakelt ons in op het moment dat dingen mislopen." Begeleiders van Lijn 5-Nové staan 24 uur per dag klaar om in te grijpen.

"Op kamers met een hoofdbewoner vormt een belangrijke tussenstap", zegt Aaldering. "Het programma leert jongeren wat het inhoudt om op zichzelf te wonen, maar biedt ook een vangnet. De volgende stap is dat ze echt zelfstandig worden."

De jeugdreclassering moet bijdragen aan de vermindering van de kans op recidive. Steeds meer breekt het inzicht door, dat dit meer succes biedt als niet alleen de jongere wordt begeleid, maar ook aandacht wordt gegeven aan het gezin, het netwerk waaruit de jongere voortkomt en ook weer in de meeste gevallen naar terug gaat. Het lijkt erop dat dit een voorwaarde is voor een succesvolle begeleiding.

De jeugdreclassering functioneert veelal als een verbindende schakel tussen de verdachte/gedeteneerde en het thuisfront, ("verkeerde") vrienden en vriendinnen, de school, de werkgever, gemeentelijke instellingen. Ook bij het vinden van [geschikte woonruimte](#)⁵ is er contact met woningbouwcorporaties. De jeugdreclassering moet bijdragen aan vermindering van recidive door

veranderingen aan te brengen op het gebied van [school](#)⁶, [werk](#)⁷, de thuissituatie, vrije tijd, omgang met vrienden, alcohol- en drugsgebruik.

De jeugdreclassering in Gelderland maakt gebruik van het Handboek Methode Jeugdreclassering, dat landelijk tot stand is gebracht.

De staatssecretaris van Justitie werkt aan plannen om jonge delinquenten, die in een JJI verblijven of een maatregel "Plaatsing In een Inrichting voor Jeugdigen" (PIJ of Jeugd-TBS) opgelegd hebben gekregen, te verplichten om deel te nemen aan [nazorgtrajecten](#)⁸, die al tijdens de detentie moeten starten. Wij beschouwen dit als een gunstige ontwikkeling.

Medewerkers van de Jeugdreclassering participeren in de justitiële casusoverleggen waarbij naast het Openbaar Ministerie, politie ook diverse andere partijen participeren. Hiervoor wordt in verschillende delen van Gelderland de constructie van Veiligheidshuis toegepast. Verder is de jeugdreclassering een belangrijke ketenpartner bij het te implementeren netwerk- en trajectberaad voor jongeren die in een Justitiële Jeugdinrichting (JJI) verblijven. Binnen afgesproken procedures maken de JJI, Jeugdreclassering en Raad voor de Kinderbescherming afspraken over informatievoorziening, behandelscenario's en trajectplan.

5 Wonen

6 Onderwijs

7 Werk

8 Veiligheid

Nazorg: inzet 2009-2012

Beoogde resultaten	Acties
- Instellingen die betrokken zijn bij de uitvoering van preventief jeugdbeleid beschouwen nazorg als een vorm van preventie;	- Wij maken afspraken met gemeenten over de wijze waarop meldingen worden gedaan dat een zorgtraject waarvoor een indicatie is afgesloten van cliënten die in de desbetreffende gemeente wonen;
- Elke behandeling kent een adequaat nazorgtraject; - Nazorg is een vast bestanddeel van een afgesproken zorgtraject; - Bij een nazorgtraject is zoveel mogelijk ook het netwerk van de cliënt betrokken; - Elke zorginstelling voert vanaf 2009 na afloop van een traject een eindgesprek en maakt afspraken over termijn, vorm en frequentie van de nazorg; - Een zorgtraject dat niet eindigt in het behalen van het beoogde resultaat wordt door de zorgaanbieder voor eigen rekening en risico herhaald tot dat het beoogde effect is bereikt;	- Wij bevorderen de toepassing van "evidence based" gedragsbeïnvloedende methoden en technieken; - Wij bevorderen het maken van afspraken over doorlopende trajecten tussen de jeugdreclassering en de reclassering voor volwassenen; - In de Gelderse Regiekamer Jeugd worden strategieën ontwikkeld om zwerfjongeren, veel- en meerplegers te confronteren met vormen van bemoeizorg met afstemming binnen de Centra voor Jeugd en Gezin en de Veiligheidshuizen; - Wij maken afspraken met zorgaanbieders over manier waarop zij garantie kunnen geven op de geboden zorg; - Wij treden in overleg met zorginstellingen en andere financiers van de jeugdzorg over de manier waarop deze (nazorg)fase in de bekostiging wordt betrokken;
- In 2011 beschikken alle betrokken instellingen over ICT-voorzieningen voor adequate uitwisselingen van signalen en dossiers; - De zorginstellingen doen met ingang van 2010 systematisch (na)onderzoek naar de effecten van de (na)zorg;	- De invoering van de Verwijsindex, de aansluiting van BJZ op het Elektronisch Kind Dossier, alsmede de invoering van het Burger Service Nummer in de jeugdzorg wordt door ons krachtig ondersteund; - Wij gaan BJZ vragen informatie te verzamelen over het al dan niet succesvol afsluiten van geïndiceerde jeugdzorgtrajecten;
- Een verbeterde aanpak van de nazorg moet in 2011 leiden tot 15% minder terugval in vergelijking met 2008.	- De landelijk afgesproken prestatie indicatoren staan centraal in het meten en vergelijken van behaalde resultaten.

5. Financieel overzicht

In dit hoofdstuk wordt het huidige financiële kader beschreven. Allereerst wordt een beschrijving gegeven van de beschikbare middelen voor de jeugd. Afgesloten wordt met een perspectief voor het financieel kader vanaf 2009 het Uitvoeringsprogramma Jeugd.

Beschikbaar financieel kader

Voor het Gelderse jeugdbeleid, de jeugdzorg en nazorg zijn diverse budgetten beschikbaar. Hierna volgt een overzicht van de huidige middelen. Tevens wordt een beeld gegeven van de verdeling van de budgetten over de verschillende bestedingscategorieën. De weergave is in jaarbedragen, gebaseerd op de subsidieverleningen voor 2008. De bedragen voor 2009 moeten nog worden vastgesteld, waarbij onder meer de loon- en prijscompensatie moet worden verdisconteerd. Eventuele toelichting of afwijkingen staan in de kolom “toelichting” vermeld.

Tabel: Uitgaven 2008

Naam	Budget 2008 ¹	Toelichting
Ondersteuningsinstellingen Specifiek jeugdbeleid		
- Scouting Gelderland	€ 396.134	
- Lava	€ 504.520	
- Plattelands Jongeren Gelderland	€ 203.827	
- In Spe	€ 102.259	
Ondersteuningsinstellingen algemeen		
- Spectrum (begroting Sociaal)	€ 3.148.496 ²	circa 50% van de totale begroting is voor jeugd
- Osmose (begroting Sociaal)	pm	onderdeel van Beleidskader Sociaal
- Gelderse Sportfederatie	Pm	onderdeel van Beleidskader Sociaal
- Enzovoort	Pm	onderdeel van Beleidskader Sociaal
- Zorgbelang Gelderland	€ 424.007	vertrouwenspersoon, clientenparticipatie en collectieve belangenbehartiging
- COS Gelderland	pm	onderdeel van beleidskader Sociaal
- Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP)	€ 50.718	afdeling Gelderland
Overige organisaties		
- Regioplatform Jeugd (8x)	€ 261.152	evaluatie (her)ijking in 2008

¹ Het betreft subsidieverleningen 2008 en/of ramingen 2008 (niet vastgestelde subsidies).

² De jaarlijkse middelen op begroting van Spectrum zijn 50/50 verdeeld over de beleidskaders sociaal en jeugd.

Naam	Subsidie	Toelichting
- Subsidieregeling Sociaal §3 (aansluiting Jeugdbeleid/zorg)	€ 714.143	
- Subsidieregeling Sociaal §6 (onderwijs)	€ 227.836	
- Subsidieregeling Sociaal Beleid (§2, §4, §5, §7) ³	€ 1.662.466	Exclusief afroaming sectorale middelen t.b.v. de regiocontracten
- Subsidies palliatieve zorg	€ 200.000	deels jeugd (2009: € 300.000)
- Subsidies projecten Jeugd	€ 147.000 ⁴	Besluitvorming via afzonderlijk PS-voorstel
Overige middelen		
- opdrachten Jeugd	€ 293.672	

3 Het betreft een algemene subsidietitel. Projectaanvragen gericht op jeugd kunnen binnen de criteria vallen.

4 Dit is, samen met opdrachten sociaal beleid, tot het herverdeelde budget op 50/50-basis met het beleidskader sociaal.

Specifiek jeugdzorg

Voor de jeugdzorg is een overzicht opgenomen van middelen voor taken van Bureau Jeugdzorg en verschillende wenselijke zorgcategorieën van jeugdzorgaanbieders.

Tabel: Uitgaven 2008 Jeugdzorg

Soort zorgaanbod	Subtotaal	Totaal
Bureau Jeugdzorg Gelderland:		
- Justitiële taken Bureau Jeugdzorg Gelderland	€ 19.842.512	
- VWS-taken (indicaties, AMK, kindertelefoon e.d.)	€ 18.310.500	
- Totaal Bureau Jeugdzorg		€ 38.153.012
- Steunfuncties en experimenten t.b.v. Bureau Jeugdzorg		€ 1.235.000
- Totaal voor of ten behoeve van Bureau Jeugdzorg		€ 39.388.012
Zorgaanbod:		
- Dag- en nachthulp	€ 40.116.750	
- Pleegzorg	€ 13.155.758	
- Dagbehandeling	€ 15.441.613	
- Totaal verblijf		€ 65.043.530
- Huisvesting		€ 4.416.635
- Ambulant		€ 19.486.972
- Totaal jeugdhulp		€ 92.599.728
- Cliëntvertrouwenspersoon, steunfuncties, experimenten (inclusief Zorgbelang)		€ 3.636.229
- Totaal voor of t.b.v. van zorgaanbod		€ 96.235.957
Totaal subsidies jeugdzorg		€ 135.623.969
Dekking:		
- Vanuit autonome provinciale middelen		€ 2.100.000
- Vanuit de van het Rijk gevraagde uitkering		€ 133.523.969

Bron: Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg 2008

Uit de tabel 'Uitgaven 2008 Jeugdzorg' blijkt dat de provincie Gelderland vanuit de eigen begroting middelen beschikbaar stelt voor de jeugdzorg. Het betreft structurele middelen. Hiermee wordt belangrijk aanbod mogelijk gemaakt. Voorgesteld wordt met ingang van 2009 de provinciale middelen separaat te verantwoorden en deze te ontvlechten van de doeluitkering van het rijk.

Voor de van het rijk te ontvangen doeluitkering provinciale jeugdzorg is in de provinciale begroting een voorziening jeugdzorg ingericht. Daarmee worden schommelingen in het ritme van inkomsten en uitgaven over het jaar opgevangen. De hoogte van de voorziening is ca. 5 miljoen euro (ca. 4%).

Tabel: Basissubsidie 2008 Jeugdzorgaanbieders

Naam	Budget 2008 ⁵	Toelichting
- Bredevoort	€ 9.323.144	
- Stichting Pactum jeugdzorg	€ 14.983.772	
- Stichting Trajectum	€ 1.579.829	
- Nove/De Opbouw	€ 5.330.859	
- Lindenhout	€ 33.066.762	
- Legers des Heils	€ 3.154.037	
- Entréa	€ 25.161.325	m.i.v. 2008 (voorheen Dunamis / De Waarden)

⁵ Het betreft subsidieverleningen 2008 en/of ramingen 2008.

Overige middelen

Voor experimenten en knelpunten in de jeugdzorg is in 2007 besloten conform Coalitieakkoord en Uitvoeringsagenda van Gedeputeerde Staten voor 2008 en 2009 incidenteel jaarlijks een bedrag gereserveerd van € 500.000,-.

Bij actualisering Meerjarige Investeringsreserve Gelderland in 2007 (PS2007-574) is een incidentele reservering jeugdzorg opgenomen van 1.000.000 euro in te zetten vanaf 2008.

In de Voorjaarsnota 2008 wordt voorgesteld voor de introductie van de Verwijsindex Risicjongeren voor de jaren 2008 en 2009 incidenteel een budget beschikbaar te stellen van respectievelijk € 600.000 en € 900.000. Op deze manier ondersteunt de provincie gemeenten bij de invoering van een samenhangend provinciedekkend signaleringssysteem. Op dit systeem worden diverse strategische partners aangesloten, waaronder Bureau Jeugdzorg Gelderland.

In het kader van de Beleidsbegroting 2009 wordt voorgesteld voor 2009 een bedrag voor jeugdzorg te reserveren van € 1.000.000 met als belangrijkste doel de wachtlijsten te bestrijden.

Regionaal Samenwerkingsprogramma

In het kader van Regionaal Samenwerkingsprogramma (RSP) zijn voor de jaren 2008-2011 voor het beleidsveld jeugd diverse investeringsvoorstellen van regio's en gemeenten gehonoreerd. Via het Regiocontract (RC) en de contracten Gelders Stedelijk Ontwikkelingsbeleid (GSO) en Kleine Steden Beleid (KSB) gaat het dan om programma's die direct of indirect ten goede komen aan de Gelderse Jeugd. Bij het laatste kan gedacht worden aan sociaal-maatschappelijke, sociaal-culturele of sociaal-economische investeringen (zie ook hoofdstuk 1). Het betreft hier enkele tientallen miljoenen euro's.

Perspectief vanaf 2009

Voor de beleidsperiode 2009-2012 wordt op basis van de in voorgaande hoofdstukken beschreven ambities verwacht dat vernieuwing en verbetering om massieve inzet en permanente aandacht blijven vragen. Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk of voor preventie, jeugdzorg en nazorg het huidige beschikbare financiële kader in de volle breedte voldoende ruimte biedt.

Voor de jeugdzorg gelden nog specifieke randvoorwaarden. Binnen

het Programmaministerie voor Jeugd & Gezin worden - zoals in hoofdstuk 3 aangegeven - nog de nieuwe lijnen uitgezet voor de komende jaren. Medio 2008 is nog niet bekend welke budgetten het rijk de komende jaren beschikbaar gaat stellen voor Gelderse jeugdzorg. Hier gelden de volgende onzekerheden. Op basis van de huidige meerjarenraming van rijksbegroting is er sprake van een verlaging van het macrobudget. Ook loopt er een meerjarige efficiëncytaakstelling van het ministerie van Justitie op de jeugdbescherming.

Anderzijds kan het nieuwe ramings- en verdeelmodel van het rijk nog in 2009 (zie hoofdstuk 3) leiden tot verandering van het landelijk macrobudget gedurende de beleidsperiode. Tevens is een herverdeling tussen provincies en grootstedelijke regio's denkbaar. De gevolgen voor Gelderland zijn op voorhand niet duidelijk.

Uitvoeringsprogramma Jeugd

Jaarlijks zal een Uitvoeringsprogramma Jeugd door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld. In de volle breedte van preventie, jeugdzorg en nazorg wordt hier concreet de inzet voor het komende jaar aangegeven. In het uitvoeringsprogramma wordt aangegeven welke middelen de provincie wil inzetten voor de jeugd. Voor de uitvoering is het uitvoeringsprogramma een belangrijk instrument om de beleidsruimte goed te benutten. Ook de doorwerking van bijvoorbeeld het Landelijk Beleidskader Jeugd wordt hierdoor mogelijk. Ook is het een belangrijk document om middelen aan te vragen bij het rijk voor jeugdzorg. Deze aanvraag moet jaarlijks vóór 1 oktober gebeuren. Het vastgestelde Uitvoeringsprogramma Jeugd wordt ter informatie aan Provinciale Staten aangeboden.

Door het uitvoeringsprogramma krijgen onze partners inzicht in en een overzicht van de provinciale activiteiten en investeringen. Partijen kunnen hier rekening mee houden en/of vroegtijdig inspelen op veranderingen. Tevens kan bij een jaarlijkse programmering maximaal rekening worden gehouden met actuele ontwikkelingen, voortgang en uitkomsten van verbetertrajecten met betrekking tot bijvoorbeeld financiering en rekenschap. Ook kan zo uitvoering worden gegeven aan aanbevelingen van derden zoals Wachtlijstpolitie en Taskforce Deregulering. Ook kan worden bezien op welke wijze de beschikbare autonome provinciale middelen voor de jeugdzorg worden ingezet.

Een voorproefje van het echte leven

Wat doe je om jongeren die vroegtijdig de school verlaten, weer terug te krijgen in de schoolbankjes? Je geeft ze een voorproefje van het werkende leven. Zoiets moet directeur Albert-Jan Hoeksema van maatschappelijk ondernemer Pauropus bv hebben gedacht toen hij het proefproject 'Activering 16-23 jarige zwerfjongeren en voortijdig schoolverlaters' opzette.

Het project, dat Hoeksema organiseerde samen met de provincie Gelderland en de gemeente Harderwijk, kwam erop neer dat probleemjongeren een zomer lang aan de slag gingen op een voormalig kazerneterrein op de Veluwe. Puin ruimen, letterlijk. Op die manier zou regelmaat terugkeren in hun leven en zouden ze de waarde van een gedegen opleiding beter inzien.

Het idee strookt met het doel van Pauropus, dat werk biedt aan bijvoorbeeld dak- en thuislozen en verslaafden. Werk dat hen helpt meer grip te krijgen op hun leven. Graffiti verwijderen bijvoorbeeld, of opknappen van openbaar groen. Pauropus is een zelfstandig bedrijf dat zijn eigen inkomsten genereert en niet drijft op subsidies.

"De schoolverlaters houden hard terug naar les", zegt Hoeksema tevreden. Het idee werkte, al hoeft het concept wel verdere uitwerking. Een onverwacht obstakel vormden sommige ouders. Die vonden het maar niks dat kindlief zo vroeg op moest om te werken. Of een eind moest reizen. "Die mensen hebben eigenlijk ook begeleiding nodig", zegt Hoeksema. "Dit project verdient voortzetting, de kansen zijn groot. Daar wil ik met de provincie nog wel een keer over praten."

Bijlage 1: Besluitvorming Provinciale Staten provincie Gelderland

Statenvoorstel d.d. 15 juni 2008

Vervolgvoorstel d.d. 16 september 2008

Tweede vervolgvoorstel d.d. 23 september 2008

Besluitenlijst d.d. 24 september 2008

Motie: Nazorg in Breder Perspectief

Statenvoorstel d.d. 15 juni 2008

Voorstel aan Provinciale Staten

PS2008-569

[illegible]

Beleidskader Jeugd 2009-2012

[illegible]

Beknopte samenvatting van inhoud voorstel:

De beleidsperiode 2005-2008 voor het huidige beleidskader Jeugd loopt per 31 december 2008 af. Dat noodzaakt het opstellen van nieuw beleidskader voor de periode 2009-2012. Opgenomen zijn de ambities voor de jeugdzorg waar de provincie primaire verantwoordelijkheid draagt en het preventieve jeugdbeleid waar sprake is van primair gemeentelijke verantwoordelijkheid, maar waarbij de provincie een belangrijke complementaire rol vervult. Het Coalitieakkoord 2007-2011 en Uitvoeringsagenda Gedeputeerde Staten van juni 2007 zijn hierin in belangrijke mate richtinggevend. Tevens wordt maximaal geanticipeerd op het landelijke beleidskader, actuele maatschappelijke ontwikkelingen en lopende verbetertrajecten. Met dit voorstel wordt aan Provinciale Staten van Gelderland de hoofdlijnen van het provinciale beleid ter vaststelling voor-gelegd.

=====

Aan Provinciale Staten

1 Aanleiding

Hierbij bieden wij u het ontwerp van het Beleidskader Jeugd aan voor de periode 2009-2012.

Het huidige beleidskader, onder de titel “Kiezen voor de Gelderse jeugd: ruimte en richting”, door uw Staten in maart 2005 vastgesteld, loopt eind 2008 af. Aanleiding voor een inhoudelijke actualisatie ligt in de noodzaak de ambities uit het Coalitieakkoord van 2007 beleidsmatig vast te leggen. Verder is herziening nodig om voor subsidies aan instellingen vanaf 2009 een adequate grondslag te hebben.

2 Korte typering beleidskader jeugd op hoofdlijnen

Wij leggen uw Staten de kaders van beleid voor de Gelderse jeugd ter besluitvorming voor. Geen uitputtend verhaal, maar beknopt op hoofdlijnen om daarmee uw kaderstellende rol maximaal te kunnen vervullen. Binnen deze vastgestelde kaders zal ons college vanaf 2009 voortvarend de uitvoering ter hand nemen. Dat alles natuurlijk binnen de beschikbare financiële kaders van het Rijk voor de jeugdzorg en de eigen autonome middelen voor de jeugdzorg en het jeugdbeleid. Over de uitvoering zullen wij u in het kader van de afgesproken plannings- & control-cyclus rapporteren. Daarnaast zullen wij u in de loop van 2010 informeren over nut en noodzaak van (her)ijking van de te behalen beleidsdoelen (midterm review).

Ons college heeft in dit beleidskader het Coalitieakkoord en ons uitvoeringsprogramma verwerkt. Wij hebben geen ingrijpend nieuw beleid geïnitieerd. Wij intensiveren op onderdelen en zetten waar mogelijk ons beleid integraal in, voeren het beleid interactief uit met onze samenwerkingspartners. Met de nadruk op regionale aanpak en uitvoering.

Op onderdelen vraagt ons beleid om andere accenten. Deels omdat de context van het huidige beleidskader uit 2005 is veranderd, maatschappelijke ontwikkelingen dat vereisen en deels omdat rijkskaders gewijzigd zijn of worden. Het beleid wordt beschreven in de opbouw: preventie, jeugdzorg en nazorg. Het volgt daarmee de thema's uit het Coalitieakkoord.

Het beleidsveld jeugd is volop in beweging. Een belangrijke reden om voldoende ruimte te laten in beleidskader en niet alles vast te leggen. Zo kan flexibel worden ingespeeld op veranderingen en goed geanticipeerd worden op vernieuwingen. Dat geldt voor het preventieve beleid en de nazorg waar derden, zoals gemeenten primair verantwoordelijk voor zijn, maar ook voor jeugdzorg gezien de ontwikkelingen op vlak van inhoud en het wettelijk en financiële kader bij het Rijk. De houdbaarheid van het beleidskader kan op deze wijze gedurende de gehele periode van 4 jaar worden gewaarborgd.

Omdat de maatschappelijke werkelijkheid niet uiteenvalt in allerlei losse deelaspecten maar een integraal geheel is, is het wenselijk dit breed en integraal in onderlinge samenhang te realiseren. Dat geldt onder meer voor de afstemming met het sociale beleid en het cultuurbeleid. Op 26 mei 2008 heeft u de beleidskaders Sociaal en Cultuur vastgesteld. Samen met het voorliggende beleidskader Jeugd beschikt de provincie over een actueel kader voor maatschappelijke ontwikkelingen vanuit provinciale optiek. Daarbij liggen belangrijke dwarsverbanden en aangrijpingspunten op het vlak van veiligheid, woonbeleid, economie en leefbaarheid van het platteland. Al deze en andere sectoren dienen elkaar te versterken en daarmee bij te dragen aan het welzijn van de Gelderse burger; jong en oud. In de tekst van de beleidskaders geven wij met verwijzingen aan waar de diverse beleidsterreinen elkaar raken en versterken.

2.1 Proces totstandkoming

In het Coalitieakkoord 2007-2011 wordt voor het programma Jeugd & Gezin als onderdeel van pijler II Sociale samenhang voortgebouwd op het lopende beleid, waarbij accenten worden gezet bij preventie, jeugdzorg en nazorg. Centraal staat ook de regionale aanpak via het Regiocontract en Stadscontracten (GSO/KSB) als onderdelen van het Regionale Samenwerkingsprogramma (RSP). Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan pijler I Daadkrachtig partnerschap.

Omdat voor de periode 2009-2012 vanuit het Coalitieakkoord in belangrijke mate al de richting en doelen van beleid (wat-vraag) zijn beschreven, hebben wij in verband met het managen van verwachtingen geen open vormen van inspraak of consultatie belegd over de wat-vraag. Wij hebben wel gesproken over maatschappelijke trends en de vraag voorgelegd hoe het provinciale beleid daarmee rekening kan houden en in welke vorm dat zou kunnen (hoe-vraag). Tijdens de voorbereiding is overleg gevoerd met onder andere de jongeren zelf, gemeenten, samenwerkende gemeenten (WGR-regio's), Regioplatforms Jeugd, Jeugdzorginstellingen en overige (ondersteunings)instellingen.

Vanuit de consultatie ontmoeten wij zeker op hoofdlijnen veel instemming met de beschreven beleidsdoelen. Overeenstemming over de koers staat borg voor draagvlak bij de uitvoering. Voor zover opmerkingen en reacties buiten de hoofdlijnen van beleid niet zijn opgenomen in de nota kunnen wij deze op een goede manier betrekken bij de verdere uitwerking in het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma Jeugd.

Tevens hebben wij de bevindingen van de Wachtlijstpolitie en de uitkomst van de door Provinciale Staten georganiseerde Expertmeeting van 4 juni 2008 betrokken bij de nota. Punten met betrekking tot vermindering administratieve lasten komen aan de orde. Hier ligt een relatie met de provinciale Taskforce Deregulering en het landelijke traject van het Programmaministerie Jeugd en Gezin.

Tijdens de vergadering van de Statencommissie JZC d.d. 11 juni zijn er vragen gesteld over de prestaties van de Jeugdzorg vanaf 2005 en de beeldvorming. In Gelderland werden door Bureau Jeugdzorg in het jaar 2007 meer dan 10.000 indicaties afgegeven. In vergelijking met het jaar 2005 met ruim 4100 indicaties is dat een stijging van meer dan 200%. Bij Bureau Jeugdzorg is tussen 2005 en 2008 het aantal geaccepteerde aanvragen gestegen met ruim 35%. Bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) zijn in 2007 bijna 1400 gevallen gemeld van een vermoeden van kindermishandeling. In 2005 waren dat er 1180. Dat is een stijging van bijna 20%. Het aantal jaarlijkse adviezen van het AMK is tussen 2005 en 2008 gestegen met 25%. De groei van de vraag naar zorg is immens. Bij deze toename van gevraagde én verleende zorg is de wachtlijst bij Bureau Jeugdzorg sinds 2005 met bijna 45% afgenomen in vergelijking tot 2008. De wachtlijst van het AMK was op 1 januari 2008 tot 3 personen gereduceerd. Op 1 januari 2005 waren dat er nog bijna 50. De financiering van de jeugdzorg kent geen gelijke stijgende ontwikkeling. Dat betekent dat de sector veel doelmatiger werkt dan enkele jaren geleden. Kortom: er is een enorme prestatie geleverd.

In het voorliggende beleidskader wordt hier verder op ingegaan. Voor een toelichting verwijzen wij u naar de nota zelf.

De jeugdzorg is sinds de invoering van de Wet op de Jeugdzorg in 2005 in permanente staat van ontwikkeling en doorontwikkeling. Het Rijk en de jeugdzorginstellingen zijn hier onze primaire partners. Met het provinciale programma Sturing Jeugdzorg wordt sinds 2007 gewerkt aan ingrijpende verbetertrajecten m.b.t. bekostiging, rekenschap en informatievoorziening. Het is een gezamenlijk traject waarbij wij vanuit onze verantwoordelijkheid als regisseur en financier van gesubsidieerde instellingen afspraken maken over gewenste kwaliteit en noodzakelijke kwantiteit. Wij zijn hierover voortdurend in overleg met de branche jeugdzorg. Ons streven is deze verbetertrajecten voor het kalenderjaar 2010 op orde te hebben. Het is gezien het complexe krachtenveld onzeker of deze inspanningsverplichting tijdig kan worden afgerond. Dat mede i.v.m. de in 2009 voorziene evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg. Ondanks deze onzekerheden houden wij onverkort vast aan een looptijd voor het beleidskader tot en met 2012 en uw Staten geven daarmee richting aan de uitwerking, inzet en samenwerking.

De contacten met gemeenten en andere primaire partners zijn, zeker ook op het vlak van de jeugd, zeer intensief. Al jaren investeren wij in een optimalisatie van de aansluiting tussen de jeugdzorg en het preventieve jeugdbeleid (convenanten Jeugd). Tevens heeft jeugd ook een belangrijke plaats in de werkwijze van de Regionale Sociale Agenda's. Dat laatste was een belangrijke basis voor de Regionale Samenwerkingsprogramma's (RSP), zoals deze in april 2008 door uw Staten zijn vastgesteld. Jeugd heeft in alle programma's een prominente positie. Dat is tevens een bewijs voor het gevoel van urgentie en het dragen van een gezamenlijke verantwoordelijkheid en inzet als het gaat om onze opgroeiende jongeren.

Voor kinderen en jongeren met licht verstandelijke handicap (LVG) of psychische problemen of die door onaanangepast gedrag verblijven in justitiële jeugdinrichtingen (JJI) ligt de directe verantwoordelijkheid niet bij de provincie. Het is in het belang van deze kwetsbare doelgroep van groot belang als provincie daar waar mogelijk en nodig te investeren in goede afstemming en samenwerking. Dat is zeker van belang gezien de geplande overdracht van de verantwoordelijkheid naar de provincie (LVG en Jeugdzorg^{plus}).

3 Samenhang met andere beleidssectoren

Hieronder noemen wij enkele concrete voornemens waaruit blijkt hoe wij ons beleid integraal opzetten vanuit de invalshoeken Jeugd, Sociaal en Cultuur, maar ook met andere beleids-terreinen als wonen en economie.

- ∞ In het beleidskader cultuur is specifieke aandacht voor de jeugd. Het aantal projecten voor jeugd en jongeren is dan ook erg groot: de jeugdtheaterscholen, alles wat Edu-Art doet, het project erfgoededucatie etc. Ook het project sport en dans (op VMBO) richt zich op jongeren.
- ∞ Jonge dak- of thuisloze jongeren (zwerfjongeren) maken onderdeel uit van het brede sociale beleid ter bestrijding van dakloosheid zoals opgenomen in het beleidskader sociaal.
- ∞ Jeugd is een belangrijke doelgroep als het gaat om de verbetering aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt vanuit ons sociaal-economisch beleid. Vroegtijdig schoolverlaten zonder startkwalificatie is een maatschappelijk fenomeen waar vroegtijdige inzet veel latere problemen kan voorkomen.
- ∞ Woonbeleid geeft ruimte aan jonge starters op de woonmarkt en aan jongeren die vanwege omstandigheden al vroeg op zich zelf, in groepsvorm of onder begeleiding moeten wonen.
- ∞ Projecten voor jeugd, sociaal en cultuur maken onderdeel uit van het investeringsprogramma RSP.

4 Instrumenten

De provincie beschikt over een breed palet aan instrumenten waar direct of indirect de situatie voor de jeugd op positieve wijze kan worden beïnvloed. De provincie heeft op het terrein van de jeugdzorg een 1^e lijnsverantwoordelijkheid via subsidies aan Bureau Jeugdzorg en de geïndiceerde zorg via provinciale jeugdzorginstellingen. Wij hebben een 2^e lijnsverantwoordelijkheid voor de vrij toegankelijke zorg op gemeentelijk niveau en voor de zorg die geleverd wordt door justitiële instellingen en instellingen voor bijvoorbeeld geestelijke gezondheidszorg.

Wij subsidiëren primair het uitvoerende werk. De provinciale inzet is verder gericht op regievoering, facilitering en deskundigheidsbevordering. Wij voeren als provinciale overheid op een enkele uitzondering na zelf geen cliëntgerichte projecten uit. Wel stellen wij onze partners in de gelegenheid om dat te doen. Wij begeven ons ook niet in de bevoegdheden van gemeenten, maar werken samen aan onze gezamenlijke ambities. Ons beleid is uitvoeringsgericht en zetten onze beleidsinstrumenten adequaat in. De belangrijkste zijn: subsidiering van (ondersteunings-)instellingen en (regionale) samenwerkingsafspraken.

De Gelderse instellingen voor zorg en ondersteuning zijn uitvoeringsorganisaties die de daadwerkelijke realisatie van onze doelen neerzetten. De activiteiten liggen in het verlengde van ons beleid en om die reden subsidiëren wij hen. Zij zijn voor ons belangrijke strategische partners. Zij zijn immers sterk verankerd in de Gelderse samenleving en hebben grote deskundigheid op het betreffende terrein opgebouwd. Dit geldt voor zowel de instellingen op vlak van jeugdzorg alsmede de grote en kleine ondersteuningsinstellingen voor jeugdwelzijnsbeleid en preventief jeugdbeleid.

Een goede zakelijke relatie tussen elk van deze organisaties is cruciaal. Die relatie kan alleen maar functioneren als er sprake is van wederzijds vertrouwen. Wij vertrouwen er op dat deze instellingen goed bestuurd worden, op een efficiënte wijze de goede dingen doen, en ons daarover juist informeren. Van hun kant mogen de instellingen er op vertrouwen dat wij zorgvuldig met hen omgaan, dat er een zekere mate van continuïteit gewaarborgd is.

Deze organisaties zijn autonoom en natuurlijk zelf verantwoordelijk voor eigen reilen en zeilen. Wij hebben echter als subsidieverstrekker een verantwoordelijkheid en willen graag toezien op doelmatige en rechtmatige inzet van maatschappelijk kapitaal. Indicaties daarvoor zijn: de kwaliteit van het bestuur, van de bedrijfsvoering en van de te leveren prestaties. Dit zijn drie elementen van good governance (deugdelijk bestuur).

Wij zullen hen, met het oog op de komende beleidsperiode en voor zover zij nog niet voldoen vragen:

- een indicatie te geven van good governance: kwaliteit van bestuur (organisatie van checks and balances in de bestuursstijl), een accountantscontrole en rapport daarover dat zicht geeft op de bedrijfsvoering en de kwaliteit van prestaties.
- Bevorderen van een zekere mate van kwaliteitsborging door certificering;
- Complete en juiste informatie te geven in het kader van de noodzakelijke monitoring van de voortgang van ons beleid.

Wij verwachten van álle instellingen dat zij een open oog hebben voor veranderingen in de samenleving en die signaleren. Een dynamische en flexibele oriëntatie kan aanleiding geven tot bijstelling van ons eigen beleid of beleidsinstrumenten in de loop van de periode 2009-2012.

Omgekeerd: als wij ons beleid bijstellen kan dat ook leiden tot een veranderd aanbod door de instellingen.

Bovendien vinden wij het vanzelfsprekend dat de instellingen samenwerken en hun werkzaamheden op elkaar afstemmen. Daar waar maatschappelijke vraagstukken of uitdagingen daar om vragen dienen instellingen met collega-instellingen tot een integrale aanpak te komen op lokaal en regionaal niveau.

De ondersteuningsinstellingen hebben tegelijk een vraaggerichte, klantgerichte houding én voeren activiteiten uit die passen binnen provinciale beleidsdoelen. Dat lijkt een tegenspraak (bottom up versus top down). Wij zien dat anders: het is heel goed mogelijk om binnen de provinciale beleidsdoelen recht te doen aan wat klanten vragen. Onze doelen geven daar alle ruimte voor.

De beschreven punten zijn - in aanvulling op de ook op het sociaal- en cultureel terrein opererende instellingen (zie PS2008-270) - van toepassing op de volgende op jeugd gerichte ondersteuningsinstellingen: Scouting Gelderland, Lava, Plattelands Jongeren Gelderland (PJG) en In spe.

5 Monitoren uitvoering

De nadruk voor ons beleid ligt, nog meer dan voorheen, op het behalen van resultaten en dus op de uitvoering. Dat brengt met zich mee dat wij goed zicht willen blijven houden op de voortgang van deze uitvoering, zowel voor zover die door onszelf gebeurt als de uitvoering door derden die daartoe subsidie of opdracht ontvangen. Wij zullen de jaarlijkse budgetcyclus benutten om uw Staten op de hoogte te houden.

Monitoren van beleidsuitvoering is essentieel. Wij willen, ook om uw Staten te kunnen informeren, tijdig kunnen beschikken over de juiste informatie. Daarbij denken wij aan kwalitatieve informatie en kwantitatieve gegevens. Dat zal capaciteit vergen van medewerkers en instellingen. Een deel van het budget van overgang van Gidz naar Spectrum wordt hiervoor ingezet en Spectrum geven wij een taak in het vergaren en opslaan, analyseren en presenteren van gegevens. Voor uw Staten alsmede voor andere uitvoerende instellingen. Bij de organisatie van de informatiefunctie zullen wij er bij Spectrum op aandringen dat zij aansluit bij de afspraken die er met betrekking tot de informatiehuishouding provinciebreed gemaakt zijn.

Wij willen zoals ook voor Sociaal en Cultuur in 2010 een evaluatie laten uitvoeren naar de voortgang van het beleid bij de ondersteuningsinstellingen. Tot nu toe werd eenmaal per vier jaar één of enkele ondersteuningsinstellingen doorgelicht, maar wij willen nu op de kernpunten een vergelijking laten maken tussen al deze instellingen. Ook hiervoor willen wij vanuit beschikbare budgetten middelen reserveren.

Net zoals in de nu aflopende beleidsperiode vinden wij het niet wenselijk om de volle breedte van het beleid te monitoren en te evalueren. Dat zou tot onevenredige capaciteit en dus kosten leiden. Wij stellen voor om enkele (bijvoorbeeld 5) speerpunten te benoemen die wij nadrukkelijk gaan monitoren om u daarover te rapporteren. Hier ligt tevens een relatie met de Statencommissie Monitoring Sturing Jeugdzorg.

Wij verzoeken u aan te geven over welke 5 speerpunten uit het beleidskader u deze voortgangsrapportage wilt ontvangen. Wij denken hier onder meer aan landelijk afgesproken prestatie-indicatoren over wachttijden en wachtlijsten in de jeugdzorg. Hierbij sluiten wij overigens aan bij afspraken zoals gemaakt over de Beleidskaders Sociaal en Cultuur. Op deze wijze is het mogelijk nog beter invulling te geven aan uw kaderstellende en controlerende rol.

6 Financiële aspecten

Wij blijven met het beleidskader Jeugd binnen de financiële kaders die daartoe in de provinciale begroting onder “Pijler Sociale Samenhang” en “Pijler Daadkrachtig partnerschap” zijn gesteld. Gezien de maatschappelijke context en de weergegeven ambities blijkt echter dat de vraag vanuit de samenleving op sommige onderdelen niet altijd kan worden beantwoord.

Voor de jeugdzorg achten wij het Rijk primair verantwoordelijk voor een afdoende budgettering. Gezien de wachtlijsten en wachttijden in afgelopen jaren moeten wij helaas constateren dat hier een structureel tekort is. Gelderland staat hierin als provincie overigens niet alleen en onze vraag om aanvullende middelen is bij het rijk genoegzaam bekend.

Er is onzekerheid over het door het Rijk ter beschikking te stellen financieel kader. Op basis van de huidige meerjarenraming van rijksbegroting is er sprake van een verlaging van het macrobudget. Voor 2009 is voorzien in een krimp van de doeluitkering zorgaanbod. In 2008 is er landelijk 56 miljoen verdeeld tussen de provincies. In 2009 is er nog maar 22 miljoen te verdelen. Het negatieve effect voor Gelderland wordt geschat op verlaging van de doeluitkering zorgaanbod van ongeveer 3 tot 4 miljoen euro.

Ook loopt er een meerjarige efficiencytaakstelling van het Ministerie van Justitie op de jeugdbescherming. Het gaat om 2008 in 1%, 2% in 2009 en voor 2010 van 5%. Uiteindelijk dus 8 % korting. Effectuering vindt plaats door normprijzen te verlagen en het heeft gevolgen voor de te ramen budgetten in de komende jaren en dientengevolge het budget voor Bureau Jeugdzorg.

Een ander risico is het nieuwe ramings- en verdeelmodel van de vraag naar provinciale jeugdzorg. In de loop van 2008 wordt door het Rijk via het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) de uitkomst van ramings- en verdeelmodel gepresenteerd. De uitkomst heeft mogelijk gevolgen voor de omvang van het landelijke macrobudget. Tevens kan een herverdeling van het macrobudget gevolgen hebben voor de 12 provincies en 3 grootstedelijke regio's. Op dit moment is het onduidelijk of de provincie voordeel- danwel nadeelprovincie wordt.

Op dit moment worden de doeluitkering van het Rijk en de provinciale bijdrage samengevoegd. Gezien de verantwoordelijkheidsverdeling stellen wij voor de middelen van het Rijk en onze eigen autonome jeugdzorgmiddelen in begrotingstechnisch zin te ontvlechten. Het betreft hier een budget van €2.100.000,--. Zo wordt duidelijk dat de Gelderse middelen het verschil maken en kan de provincie de extra inzet transparant presenteren en verantwoorden.

Voor het preventieve jeugdbeleid geldt dat uit de vraag van de gemeenten in het kader van bijvoorbeeld de RSP's, blijkt dat lang niet alle financiële ondersteuningsbehoeften kunnen worden gerealiseerd. Ook de beschikbare budgetten voor subsidies en opdrachten worden jaarlijks geheel uitgeput.

Op de eerste plaats is voor een daadwerkelijk concreet zorgaanbod voor jongeren geld nodig. De behoefte om de provinciale taken op een hoog niveau uit te voeren en een noodzakelijke kwaliteitsslag te maken vragen tevens een uiterste inspanning op het vlak van capaciteit en bedrijfsvoering.

7 Inzet 2008-2009

De in het Beleidskader Jeugd beschreven opgaven voor 2009 en later zijn aanzienlijk. Vooral op het vlak van jeugdzorg moet een flinke inspanning geleverd worden om de problemen met wachttijden en wachtlijsten op te lossen. De verbetertrajecten zijn voorwaardenscheppend voor gewenste veranderingen. Dit vraagt van de provinciale organisatie in 2008 en 2009 een extra krachtsinspanning. Mede omdat het wenselijk is de bevindingen en de gedragen aanbevelingen van de Wachttijspolitie en de Taskforce Deregulering adequaat om te zetten naar concrete verbeteracties.

Voorgesteld wordt de reservering jeugdzorg van 1 miljoen euro, zoals besloten en vastgesteld bij actualisering Meerjarige Investeringsreserve Gelderland 2007 (PS2007-574), in te zetten voor een kwaliteitsimpuls in de jeugdzorg voor 2008 en 2009. Het gaat hier om ondersteuning in de werkprocessen, capaciteit en bedrijfsvoering zowel binnen als buiten de provinciale organisatie. Voorgesteld wordt voor 2008 €300.000,-- en het overige deel in 2009 in te zetten. Wij kunnen met de inzet van deze middelen samen met onze partners goede randvoorwaarden creëren om de noodzakelijke verbeteringen te realiseren.

In het kader van de voorstellen voor de Beleidsbegroting 2009 doen wij u het voorstel €1.000.000,-- te reserveren voor het bestrijden van de wachtlijsten in het jaar 2009.

8 Verdere procedure

Na vaststelling door uw Staten van het Beleidskader Jeugd kunnen wij spoedig de concrete uitwerking van doelen opnemen in het Uitvoeringsprogramma Jeugd 2009. Het Rijk verwacht voor 1 oktober onze voorstellen voor de jeugdzorg in 2009. Gezien de krappe termijnen, al gemaakte afspraken met het rijk en anderen, alsmede de lopende verbetertrajecten, zal het beleidskader voor de jeugdzorginstellingen naar verwachting pas in volle omvang doorwerken vanaf 1 januari 2010.

De ondersteuningsinstellingen kunnen op basis van het vastgestelde beleidskader subsidieaanvragen indienen ter uitvoering van het beleid. Gezien de korte termijn van indienen hebben wij deze instellingen al in juni 2008 geïnformeerd over deze procedure en hebben zij tevens op basis van het ontwerp reeds voorbereidende activiteiten kunnen verrichten. Wij beoordelen deze aanvragen en verlenen subsidie vóór 31 december 2008.

Voor de onderdelen met betrekking tot jeugdzorg wordt de provincie geacht rekening te houden met de beleidswensen uit het Landelijke Beleidskader Jeugd. Helaas was dit plan nog niet beschikbaar ten tijde van de besluitvorming over het ontwerp door ons college in juli 2008. Wij hebben vooralsnog begrepen dat de minister van Jeugd & Gezin geen ingrijpende beleidswijzigingen zal doorvoeren en voornamelijk zal voortborduren op de al bekende en in dit voorliggende beleidskader verwerkte beleidsaccenten. Mogelijk kunnen wij de voornamelijk op uitvoering gerichte aanvullende wensen vanuit de rijksoverheid verwerken in ons uitvoeringsprogramma. Indien de komende maanden blijkt dat het geactualiseerde landelijke beleid wel raakt aan het beleidskader en daarmee aan uw kaderstellende rol, zullen wij u hierover vanzelfsprekend informeren bij vervolgvorstel.

9 Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgevoegd ontwerpbesluit.

Arnhem, 15 juli 2008 - zaaknr. 2008-010104
Gedeputeerde Staten van Gelderland
C.G.A. Cornielje - Commissaris van de Koningin
H.M.D. Brouwer - secretaris

+ + + + +

Vervolgvoorstel d.d. 16 september 2008

Daar waar er een relatie ligt met de jeugdzorg is het van belang dat instellingen op een adequate wijze samen werken. Bureau Jeugdzorg stelt zonodig indicaties voor verslavingszorg. Deze worden zoals aangegeven uitgevoerd door Awbz-gefinancierde instellingen. Aanvullend kan ook een indicatie voor provinciale jeugdzorg gesteld worden. In de uitvoering is hier dus reeds aandacht voor, maar een nog betere aansluiting en overdracht lijkt haalbaar. Er zijn inmiddels initiatieven voor verdere samenwerking tussen diverse instellingen voor verslavingszorg en de Bureaus Jeugdzorg in Overijssel, Flevoland en Gelderland. Kansrijke projecten zullen wij waar mogelijk ondersteunen.

Gezien de wens van diverse fracties stellen wij voor in het beleidskader in het hoofdstuk over preventie de volgende tekst toe te voegen:

Pagina 12:

Overmatig alcoholgebruik en verslaving veroorzaken bij jongeren en hun omgeving problemen. Ontmoedigingsbeleid en adequate hulpverlening zijn en blijven ook de komende jaren nodig. Ook jongeren met psychische klachten vragen om aandacht. De hierbij betrokken partijen, zoals gemeenten, scholen, instellingen voor verslavingszorg, GGZ, RIBW en Bureau Jeugdzorg, kunnen door betere samenwerking en afstemming goede resultaten boeken.

ad 2. Bij de ontwikkelingen van kinderen is het onderwijs een factor van belang. Het onderwijs speelt een cruciale rol bij het preventieve jeugdbeleid. Het biedt kansen voor een passende ontwikkeling en vervult tevens een belangrijke coördinerende en signalerende functie. Een voorbeeld daarvan is de inzet van de ZorgAdviesTeam's (ZAT) op scholen voor primair en voortgezet onderwijs. Deze zorgstructuur mag al jaren rekenen op steun van de provincie Gelderland. Schooluitval dient te worden voorkomen en bestreden. Voorbeelden hiervan zijn de gemaakte afspraken in het kader van de Regionale Samenwerkingsprogramma's en afspraken tussen gemeenten, Voortgezet Onderwijs, beroepsonderwijs (ROC) en ministerie van OCW.

Op initiatief van het rijk is eind 2007 gestart met de invoering van passend onderwijs. Scholen krijgen daarmee meer verantwoordelijkheid voor de zorg aan kinderen (zorgplichtbepaling). Het schoolbestuur krijgt de taak om voor alle aangemelde of toegelaten leerlingen een passend onderwijsaanbod te bieden, dus ook leerlingen die wegens een stoornis of handicap geen regulier onderwijs kunnen volgen. Voor ouders van (zorg) leerlingen moet het eenvoudiger worden om de juiste aanpak voor hun kind te krijgen. Het rijk stelt voor de komende jaren regionale netwerken op te zetten waarin scholen, regionale expertisecentra (REC's) en ook jeugdzorg een rol spelen. Hier ligt ook een relatie met de ontwikkeling van de Centra voor Jeugd en Gezin. Relevant in dit kader is het initiatief in Zutphen met het Onderwijs Zorg Centrum.

Gezien de opmerkingen vanuit diverse fracties stellen wij voor in het beleidskader in het hoofdstuk over preventie de volgende tekst toe te voegen:

Pagina 12:

De invoering van zogenaamd Passend Onderwijs moet bevorderen dat er voor alle leerlingen onderwijs en zorg op maat is. Deze aanpak moet voorzien in onderwijstrajecten die leiden tot passende kwalificatie van alle leerlingen. In het kader van Passend Onderwijs kunnen regionale expertisecentra (REC) voor onderwijs en zorg aansluiting bij de ontwikkeling van de Centra voor Jeugd en Gezin. Samenwerkingsverbanden en afstemming zijn wenselijk met andere onderwijsinstellingen, zorginstellingen, waaronder Bureau Jeugdzorg.

ad 3. Slachtoffers van loverboys zijn geholpen met een goed preventiebeleid en intensieve hulpverlening en zorg. Deze jongeren -in sommige gevallen met een licht verstandelijke handicap (LVG)- kunnen door een goede zorgstructuur vroegtijdig worden opgespoord en behandeld. Wij zien hier vooral een verantwoordelijkheid voor gemeenten. Ook instellingen voor geestelijke gezondheidszorg (GGZ) kunnen op grond van de Algemene wet bijzondere

ziektekosten (Abwz) en/of zorgverzekering zorg en ondersteuning bieden. Daar waar nodig spelen ook provinciaal gesubsidieerde instellingen voor jeugdzorg een rol. Een belangrijke maatregel is natuurlijk het opsporen en tegengaan van de loverboys zelf. Gemeenten en politie hebben hier een belangrijke taak. Gezien de geschetste verantwoordelijkheidsverdeling wordt op dit onderdeel geen tekstaanvulling voorgesteld

Convenanten Jeugd

In de loop van 2009 worden de bestaande regionale convenanten tussen de provincie en gemeenten over de aansluiting tussen het gemeentelijk preventieve jeugdbeleid en de provinciale jeugdzorg geactualiseerd. Dat biedt ook een goede mogelijkheid bovengenoemde punten te agenderen. Wij zeggen toe deze punten actief in te brengen.

Centra voor Jeugd en Gezin

Gemeenten dienen voor 2011 een Centrum voor Jeugd en Gezin te hebben. De vorm en inrichting zijn in de meeste Gelderse gemeenten nog niet uitgekristalliseerd. Duidelijk is dat deze centra een belangrijke toegevoegde waarde hebben voor verbeterde toegankelijkheid en samenwerking. Wij hebben de afgelopen periode deze ontwikkeling gestimuleerd door kennisbijeenkomsten en ontwikkelsubsidies onder meer in het kader van de Regionale SamenwerkingsProgramma's (RSP). Een punt van aandacht is de positie van de Centra voor Jeugd en Gezin ten opzichte van Bureau Jeugdzorg. In het beleidskader is hier op hoofdlijnen al een koers beschreven. Deze zal de komende periode nader worden uitgewerkt. Wij zullen uw Staten conform afspraak binnenkort nader informeren over onze inzet bij de uitwerking.

Licht ambulante hulp

Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor het bieden van voldoende aanbod aan licht ambulante, vrij toegankelijke zorg aan ouders en kinderen. Bureau Jeugdzorg screent bij aanmeldingen of cliënten doorverwezen kunnen worden naar de vrij toegankelijke zorg. Bij zwaardere problematiek start Bureau Jeugdzorg een indicatietraject. Bureau Jeugdzorg verzorgt onafhankelijke indicatiestelling en is zelf geen zorgaanbieder. Wanneer Bureau Jeugdzorg in het indicatietraject tot het besluit komt dat er geen geïndiceerde zorg nodig is, voorziet de wet in de mogelijkheid dat de medewerker van Bureau Jeugdzorg nog een kort hulptraject van maximaal 5 gesprekken kan verzorgen, om te voorkomen dat deze gezinnen moeten worden terugverwezen naar het voorveld. Het gaat hierbij om een beperkt aantal gezinnen per jaar. Het voorgaande is in overeenstemming met de Wet op de jeugdzorg.

Definitie wachtlijsten

Het afgelopen jaar zijn er landelijk nieuwe definities van wachtlijsten ontwikkeld. Dit vergroot de vergelijkbaarheid van provincies en grootstedelijke regio's. Het aantal kinderen dat in zorg is, is in beeld. Daarbij maken we onderscheid tussen de kinderen die de volledig geïndiceerde zorg krijgen en het aantal kinderen dat in zorg is maar nog wacht op verzilvering van een andere zorgaanpraak (bijvoorbeeld pleegzorg). Daarnaast wordt het aantal kinderen in beeld gebracht dat wacht op aanvang zorg. Elk kind dat nog niet in zorg is krijgt de benodigde wachtlijstondersteuning van de betreffende zorgaanbieder, wanneer nodig wordt een kind direct geplaatst. We gaan in Gelderland met de zorgaanbieders afspraken maken over prospectieve wachtlijsten, waardoor ouders en kinderen weten hoelang ze nog moeten wachten. Bij de recente overeenkomst tussen de provincies en het rijk over het budget 2008 en 2009 is overigens een nieuwe indicator "gebruikers" geïntroduceerd. Op korte termijn willen wij duidelijkheid verkrijgen over de definitie. De term "gebruiker" wordt wel al gehanteerd door de voor jeugdzorg verantwoordelijke landelijke branchevereniging MO-groep.

Het resultaat telt

Wij richten ons meer en meer op de resultaten die zorgaanbieders en Bureau Jeugdzorg dienen te bereiken. Het resultaat telt. Dit wordt uitgewerkt in diverse verbetertrajecten zoals het programma Sturing Jeugdzorg. De aanbevelingen van de wachtlijstpolitie en de Taskforce Deregulering worden daarin meegenomen. Dat betekent dat wij bij de bekostiging inzetten op

financiering van trajecten, dat wij prestatieafspraken maken over cliënttevredenheid, doelrealisatie en herstel autonomie. En dat wij zorgaanbieders de ruimte geven om een aanbod te bieden dat past bij de zorgvraag van de cliënt.

Nazorg

Alle fracties onderschrijven het belang van een goede nazorg. Wij zijn verheugd over de brede steun voor dit onderwerp. De komende beleidsperiode is het van groot belang hier concrete verbetering te realiseren. In het beleidskader worden de hoofdlijnen beschreven die wij vanaf 2009 uitvoeren. Een belangrijk uitgangspunt is dat de uitstroom niet zonder een goede overdracht mag plaatsvinden. Dat geldt voor zowel de jeugdzorgaanbieders, reguliere zorg (GGZ, LVG), alsmede partijen uit de justitiële ketens. Gemeenten hebben hier ook een belangrijke taak waarbij voor de coördinatie de Centra voor Jeugd en Gezin een toegevoegde waarde kunnen hebben.

Financiën

Het financiële kader van het beleidskader is weergegeven vanaf pagina 34 van het Ontwerp-Beleidskader Jeugd 2009-2012. Naar aanleiding van het recente onderhandelingsresultaat tussen het Rijk en het IPO is het wenselijk het onderdeel jeugdzorg op onderdelen aan te vullen. Wij hebben toegezegd in het vervolgvoorstel hier nader op in te gaan.

Voor de jeugdzorg is op 4 september 2008 tussen de provincies en het rijk voor de jaren 2008 en 2009 een onderhandelingsresultaat bereikt over extra middelen voor jeugdzorg. Een belangrijke door ons gestelde voorwaarde is de goedkeuring door Provinciale Staten. In essentie is het doel van de overeenkomst eind 2009 de wachtlijsten in de jeugdzorg geheel weg te werken¹. Voor elke provincie is op basis van de historische prestaties en de te verwachten groei en productie een inschatting gemaakt van de tot 1-1-2010 benodigde middelen. Het rijk, de provincie Gelderland en de zorgaanbieders dragen in Gelderland gezamenlijk bij aan dit belangrijke doel. De totale extra investeringsbehoefte ten behoeve van de Gelderse jeugdzorg voor de jaren 2008 en 2009 bedraagt € 40,4 miljoen. Zie tabel 1 voor overzicht. Van de provincie Gelderland wordt een investering van maximaal € 17,6 miljoen gevraagd.

Tabel 1: Extra investeringsbehoefte 2008-2009 (x € 1.000)	
Financiers	Bijdrage 2008 en 2009
Rijk	18,5
Provincie Gelderland	17,6
Zorgaanbieders	4,3
Totaal	40,4

Gezien de maatschappelijke relevantie, zorg voor de Gelderse kinderen en het gegeven dat de jeugd als speerpunt is genoemd in het Coalitieakkoord 2007-2011, wordt voorgesteld voor het lopende jaar 2008 en 2009 hier als provincie zelf verantwoordelijkheid in te nemen en voor deze periode eenmalig vanuit de provinciale begroting een extra bedrag vrij te maken voor het realiseren van de prestatieafspraken zoals eerder onder het onderdeel Jeugdzorg beschreven. Samen met de noodzakelijke verhoging van het rijksbudget biedt het voorstel perspectief de

¹ Voor de justitiële taken van Bureau Jeugdzorg (voogdij en jeugdreclassering) geldt al langer een vraagvolgende financiering. Recent zijn de normbedragen voor de (gezins)voogdij verhoogd, in het kader van het Deltaplan. Hierdoor is Bureau Jeugdzorg in staat om de caseload per voogd omlaag te brengen naar – gemiddeld – 15. Het rijk heeft daarnaast bezuinigingen aangekondigd op de normbedragen voor de justitiële taken wat voor Bureau Jeugdzorg Gelderland een bezuiniging zou betekenen van € 6 ton in 2009. Deze bezuiniging moet worden opgevangen binnen het justitiële deel van de werkzaamheden van Bureau Jeugdzorg. Deze bezuiniging heeft als zodanig geen relatie met de extra middelen als gevolg van het onderhandelingsresultaat tussen rijk en provincies. Hierbij komt extra geld beschikbaar voor zorgaanbod, AMK en casemanagement.

noodzakelijke verbeteringen door te voeren en eind 2009 een goede balans te realiseren tussen de vraag en een kwantitatief en kwalitatief passend aanbod. Dit streven sluit aan op de in het beleidskader geformuleerde ambities.

Wij zijn en blijven van mening dat in beginsel het rijk verantwoordelijk is voor de financiering van de jeugdzorg. Dat is ook de reden waarom wij de afgelopen jaren zeer terughoudend zijn geweest voorstellen te doen eigen middelen vrij te maken voor jeugdzorg. Het onderhandelingsresultaat laat zien dat het rijk haar verantwoordelijkheid slechts ten dele heeft willen nemen. In het belang van de Gelderse jeugd stellen wij voor de rijksverantwoordelijkheid voor een belangrijk deel over te nemen. Het gaat hier om een eenmalige tegemoetkoming voor de overbruggingsperiode tot 2010. In 2009 zal de Wet op de jeugdzorg worden geëvalueerd. Tevens zal de komende maanden op basis van een vraagramingsmodel van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en een advies van de Commissie Financiering Jeugdzorg meer duidelijkheid ontstaan over de ontwikkeling van de vraag aan jeugdzorg en het hiervoor noodzakelijke landelijke macrobudget. Ook wordt gewerkt aan een nieuw verdelingsmodel voor het benodigde budget voor de provincies en grootstedelijke regio's. Vanaf 2010 moet de financiering van de jeugdzorg op orde zijn en kan begonnen worden met een jeugdzorg zonder wachtlijsten.

Zoals aangegeven bedraagt de gevraagde bijdrage van de provincie Gelderland € 17,6 miljoen. Binnen de huidige programmabegroting is al een bedrag van € 7,3 miljoen beschikbaar voor jeugdzorg. Dat is exclusief de al gereserveerde middelen voor de noodzakelijk kwaliteitsimpuls jeugdzorg in verband met de aanbevelingen van de Wachtlijstpolitie zoals opgenomen in het eerdere Statenvoorstel (PS2008-569: € 0,3 miljoen 2008 en € 0,7 miljoen 2009). Zoals in het voorstel beschreven zijn deze middelen een noodzakelijke randvoorwaarde voor de ondersteuning van verbetertrajecten binnen en buiten de provinciale organisatie, waaronder de uitvoering van de aanbevelingen van de wachtlijstpolitie. De recent met het rijk overeengekomen afspraken met het rijk vragen ten slotte van de instellingen in 2008 en 2009 een prestatie van formaat waarvoor dit bedrag mede wordt ingezet. Op een totale begroting van circa € 140 miljoen voor de jeugdzorg betreft de kwaliteitsimpuls een eenmalige investering van 0,7%. In tabel 2 staan de overige huidige bestemmingen en/of reserveringen voor jeugdzorg opgenomen.

Tabel 2: Huidige bestemmingen en reserveringen jeugdzorg 2008-2009 (x € 1.000)				
Huidige bestemming jaar	2008	2009	Totaal	Opmerking
1. Coalitieakkoord 2007-2011	500	500	1.000	Bestemd als flexibel budget experimenten intersectoraal aanbod, aanvragen in behandeling
2. Voorstel Beleidsbegroting 2009	0	1.000	1.000	In 2009 in te zetten ten behoeve van bestrijding wachtlijsten, PS moeten nog instemmen met voorstel
3. Restant MIG accommodatiemiddelen jeugdzorginstellingen	1.100	0	1.100	Vrij binnen MIG, aan PS te besluiten tot wijziging bestemming
4. Structurele autonome middelen jeugdzorg	2.100	2.100	4.200	Reeds onderdeel bestaand beleid voor bestrijding wachtlijsten,
Totaal	3.700	3.600	7.300	

Gevolgen begroting

Rekeninghoudend met de inzet van beschikbare middelen van € 7,3 miljoen, is er een aanvullende investeringsbehoefte van maximaal € 10,3 miljoen (€ 17,6 miljoen - € 7,3 miljoen). Voor de dekking van dit bedrag wordt aan uw Staten voorgesteld, gelet op de al lopende begroting 2008 en begrotingsvoorbereiding voor 2009 en de zeer korte termijn waarop dekking moet worden gevonden, hiervoor de buffer in de Algemene Reserve voor €10,3 miljoen in te zetten. Voorgesteld wordt dit bedrag toe te voegen aan het Programma Jeugd en Gezin in de

speciaal voor de dekking van het onderhandelingsresultaat in te richten begrotingspost en de hiervoor noodzakelijke begrotingswijziging vast te stellen. In de Voorjaarsnota 2008 (PS2008-409) is de buffer vastgesteld op € 15,2 miljoen, zodat na de inzet de buffer € 4,9 miljoen bedraagt. De buffer in de Algemene Reserve dient de komende jaren wel weer op peil te worden gebracht. Dat betekent dat meevallers in de komende begrotingsjaren eerst zullen worden benut om de buffer weer op het niveau van 5% van de algemene inkomsten te brengen alvorens meevallers kunnen worden ingezet voor nieuw beleid. De huidige bestemmingen over de jaren 2008 en 2009 zijn weergegeven in tabel 3.

Tabel 3: Bestemming en jaar (x € 1.000)				
Huidige bestemming jaar		2008	2009	Totaal
1	Coalitieakkoord 2007-2011	500	500	1.000
2	Beleidsbegroting 2009	0	1.000	1.000
3	Structurele autonomen middelen jeugdzorg	2.100	2.100	4.200
	<i>subtotaal (in exploitatie)</i>	2.600	3.600	6.200
4	Accommodatiemiddelen jeugdzorginstelling (MIG)	1.100	0	1.100
	<i>subtotaal</i>	3.700	3.600	7.300
5	Algemene Reserve	3.000	7.300	10.300
	Totaal	6.700	10.900	17.600

ad 1. De door uw Staten verleende uitbreiding van de financiële ruimte, afgesproken bij het Statenakkoord 2007-2011, passen bij de thans met het rijk afgesproken wijze van extra financieren van de jeugdzorg gedurende de periode 2008 en 2009. Voorgesteld wordt de onder 1 opgenomen bedragen geheel conform het in het Coalitieakkoord 2007-2011 opgenomen doel te besteden. Bij de besteding wordt door ons nadrukkelijk gekeken of investeringen direct of indirect zullen bijdragen aan het beperken van de instroom en versnellen van de uitstroom jeugdzorg;

ad 2. Aan uw Staten is reeds bij het opmaken van de begroting 2009 voorgesteld incidenteel voor dat jaar 1 miljoen extra in te zetten in het kader van incidentele uitbreiding van jeugdzorg. Met dit voorstel is al rekening gehouden met de inzet hiervan, hetgeen past binnen de totale provinciale inzet gedurende de periode 2008 en 2009. Met het onder 2 opgenomen bedrag voor 2009 wordt voorgesteld deze middelen in te zetten ter bestrijding van de wachtlijsten door onder meer het beperken van de instroom en versnellen van de uitstroom jeugdzorg;

ad 3. Uw Staten hebben reeds in 2005 besloten jaarlijks structureel € 2,1 miljoen in te zetten voor de jeugdzorg. Wij hebben in het overzicht rekening gehouden met deze middelen. Hierbij stellen wij conform het ontwerp-besluit voor vanaf 2009 in te zetten op ontvlechting van de eigen provinciale middelen ten opzichte van de doeluitkering van het rijk;

ad 4. Met uw besluiten J-771 en PS2004-938 hebben uw Staten eerder middelen beschikbaar gesteld voor investeringen door de zorgaanbieders in te vernieuwen of te renoveren gebouwen waar jeugdzorg wordt verleend. Onlangs is gebleken dat het restant van deze middelen in het MIG niet meer nodig is voor dit doel. Met het nu voorliggende besluit stellen wij u voor deze nog resterende middelen in te zetten ter bestrijding van de wachtlijsten in de jeugdzorg;

ad 5. Voor 2008 wordt een extra financiële inzet geraamd van € 3 miljoen en voor 2009 een bedrag van € 7,3 miljoen. Ondanks de beperkte resterende tijd in 2008 streven wij toch naar een maximale start in 2008. Wij stellen voor een bedrag van € 3 miljoen op de begroting te zetten en dit te dekken uit de Algemene Reserve. Ten behoeve van het jaar 2009 stellen wij voor € 7,3 miljoen vanuit de Algemene reserve toe te voegen aan de Reserve aangegane verplichtingen.

Begrotingsritme

Uitgaande van de al vastgestelde Beleidsbegroting 2008 en ons voorstel Beleidsbegroting 2009 is al in de programmabegroting (exploitatie) opgenomen: € 2,6 miljoen (2008) en € 3,7 miljoen (2009). De verdeling over de jaren 2008 en 2009 is opgenomen in tabel 4.

Het budget voor 2008 worden verhoogd met € 4,1 miljoen en het budget voor 2009 met € 7,3 miljoen. Deze verhoging wordt in 2008 gedekt voor € 1,1 miljoen vanuit de MIG en voor € 3 miljoen vanuit de Algemene Reserve. De budgetverhoging 2009 wordt voor € 7,3 miljoen vanuit de Algemene Reserve. Opgemerkt wordt dat wij bij de besteding eerst streven naar uitputting van de reguliere en extra rijksmiddelen en pas als laatste de extra provinciale middelen zullen aanspreken.

Tabel 4:

Bestemming en jaar
(x € 1.000)

Dekking en ritme	2008	2009	totaal
Lastenritme	6.700	10.900	17.600
Programmabegroting (bestaand)	2.600	3.600	6.200
MIG (extra)	1.100		1.100
Algemene Reserve (extra)	3.000	7.300	10.300
Totale dekking	6.700	10.900	17.600

Opgave zorgaanbieders

Het onderhandelingsresultaat kent naast de bijdrage van het rijk en de extra financiële bijdrage van de provincie Gelderland tevens een aanvullende efficiëncytaakstelling voor de jeugdzorgaanbieders van 3%. In Gelderland betreft het een bedrag van € 4,3 miljoen. Wij zijn als subsidieverlener verantwoordelijk voor het opleggen van deze taakstelling aan de jeugdzorgaanbieders. De komende maanden betrekken wij deze taakstelling bij de gesprekken met jeugdzorginstellingen, alsmede het verlenen van subsidie voor 2009.

Prestatieafspraken met het rijk 2008 en 2009

Zoals in het beleidskader aangegeven is het realiseren van de ambities in de jeugdzorg in hoge mate afhankelijk van voldoende middelen. De afgelopen jaren was het slechts door grote inspanningen mogelijk de groei van de vraag te beantwoorden met een passend en tijdig aanbod. De rijksmiddelen (deels incidenteel) voor jeugdzorg waren helaas niet toereikend voor een genoegzaam aanbod. Het rijk is nu samen met de provincies van mening dat het budget de vraag moet volgen. Zo wordt nu in 2008 en 2009 rekening gehouden met een groei van circa 8% bij het reguliere jeugdzorgaanbod en voor het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling zelfs met jaarlijks 22%. De provincie verbindt zich met het onderhandelingsresultaat aan de volgende prestatieafspraken:

- aan alle kinderen die op 1-1-2008 wachten wordt de geïndiceerde zorg geleverd;
- aantal gebruikers van zorgaanbod is eind 2009 op peil 2007 plus de geraamde groei;
- aantal onderzoeken AMK is eind 2009 op peil 2007 plus geraamde groei; start onderzoek binnen 5 dagen, doorlooptijd melding tot einde onderzoek gemiddeld uiterlijk 70 dagen;
- casemanagement bij Bureau Jeugdzorg is verbeterd en zwerfjongeren beneden 18 krijgen zonodig indicatie.

Na een eerste analyse achten wij het op basis van de nu beschikbare informatie mogelijk deze prestaties per 31-12-2009 te realiseren. Als blijkt dat de groei hoger is dan nu voorzien zal het rijk conform de afspraak het budget zelf aanvullen.

Uitvoeringsprogramma 2009

Het hiervoor geschetste financieel en inhoudelijke kader zullen wij als uitgangspunt nemen voor het door ons vast te stellen Uitvoeringsprogramma Jeugd 2009. Het rijk verwacht dat wij voor 1 oktober het Ontwerp-Uitvoeringsprogramma Jeugd 2009 toesturen. Het programma dient als aanvraag voor de doeluitkering van het rijk voor jeugdzorg in 2009. Het Ontwerp-Uitvoeringsprogramma Jeugd 2009 zal naar verwachting in de loop van oktober ter kennisname worden aangeboden aan Provinciale Staten.

Risico's

Zoals aangegeven is het mogelijk de prestaties zoals afgesproken met het rijk per 31-12-2009 te realiseren. Een belangrijk aandachtspunt is nog de helderheid van de definities en de genoemde (nieuwe) prestaties en indicatoren. De provincie Gelderland en de Gelderse jeugdzorgaanbieders dienen de relevante gegevens te kunnen verzamelen en monitoren. Om achteraf bij de verantwoording naar het rijk problemen te voorkomen dient volstrekte duidelijkheid te bestaan over deze zaken.

De provincie is voor het bereiken van de prestaties afhankelijk van de instellingen. Naast de 3% efficiencytaakstelling lopen er op dit moment diverse verbetertrajecten vanuit het Programma Sturing Jeugdzorg, deregulering en de aanbevelingen van de wachtlijstpolitie. Deze verbeteringen zijn ook noodzakelijk en vragen inzet en in sommige gevallen extra capaciteit. Het (tijdig) organiseren van deze processen kan als risico worden aangemerkt. De raming van de investeringsbehoefte is gebaseerd op een globale doorrekening per provincie die op macroniveau is uitgevoerd. Niet uitgesloten is dat op basis van gedetailleerde uitwerking afwijkingen kunnen optreden. Wij zullen u in dat geval informeren middels de afgesproken planning- en controlcyclus.

De voorgestelde verdeling van de totale inzet van de middelen van € 10,3 miljoen zijn ingegeven door het feit, dat op dit moment nog niet duidelijk is hoe het rijk de middeleninzet aan ons zal compenseren. Om in ieder geval nog een start in 2008 te kunnen maken met de afgesproken inzet wordt door een inventarisatie bij de jeugdzorgaanbieders nagegaan hoe snel zij kunnen voorzien in uitbreiding van hun activiteiten en af te spreken hoeveelheden. Het kan gebeuren dat er per 31 december 2008 voor wat betreft de geraamde € 3 miljoen een onderuitputting zou kunnen plaatsvinden. Dit omdat besluitvorming en verlening van de subsidie mogelijk enige tijd in beslag zal nemen. Het spreekt voor zich, dat wij streven deze "momentopname" per 31 december 2008 dan volledig te corrigeren in 2009. Daarbij staan de met het rijk afgesproken prestaties per 31-12-2009 centraal.

2 Wijzigingsvoorstellen

Voorgesteld wordt de tekst van het Ontwerp-Beleidskader Jeugd 2009-2012 op pagina 12 met twee onderdelen aan te vullen zoals onder 1 beschreven. Het ontwerpbesluit is herzien in verband de benodigde begrotingswijziging ten behoeve van het onderhandelingsresultaat met het rijk over de middelen jeugdzorg 2008 en 2009.

In het nog op te stellen Uitvoeringsprogramma Jeugd 2009 worden de hoofdlijnen van beleid verder uitgewerkt. Enkele suggesties vanuit de Statencommissie JZC zullen wij betrekken bij deze uitwerking.

3 Dictum

Wij stellen u voor om te besluiten overeenkomstig het bij het voorstel gevoegde herziene ontwerpbesluit.

Arnhem, 16 september 2008 - zaaknr. 2008-010104
Gedeputeerde Staten van Gelderland
C.G.A. Cornielje - Commissaris van de Koningin
H.M.D. Brouwer - secretaris

- - - - -

Tweede vervolgvoorstel d.d. 23 september 2008

jaar heen kunnen hiervoor projectsubsidies worden aangevraagd. Deze worden beoordeeld en indien passend binnen de regelingen en bij voldoende budget, verleend. Het is natuurlijk niet mogelijk aanvullende eisen te stellen ten aanzien van bijvoorbeeld integraliteit in het geval deze buiten de kaders vallen van onze eigen regelingen.

Wij stellen voor het vraagstuk van integrale beleidsontwikkeling en integraliteit bij het subsidiebeleid te betrekken bij de al in het kader van de beleidskaders sociaal en cultuur afgesproken evaluatie van de ondersteuningsinstellingen in 2010. In dit verband merken wij op dat met ingang van 2009 de reorganisatie van de ambtelijke organisatie erop gericht is dat integraliteit van beleid wordt bevorderd. De beleidsterreinen sociaal, jeugd, cultuur(historie) en wonen komen onder één noemer. De subsidiering zal dan meer dan nu het geval is verlopen via een éénloketfunctie. Een van de principes van de provinciale organisatie is klantvriendelijkheid. Dat houdt wat ons betreft onder meer in dat de aanvrager zijn plannen aan ons voorlegt en zich niet tot in detail behoeft af te vragen onder welke regeling(en) zijn aanvraag beoordeeld zou kunnen worden. Als er meer dan één mogelijkheid is, dan zullen wij de aanvraag daarop ook beoordelen.

1 Kwaliteitsimpuls 2008 en 2009

In het Statenvoorstel d.d. 15 juli 2008 hebben wij voorgesteld de reservering jeugdzorg van 1 miljoen euro, zoals besloten en vastgesteld bij actualisering Meerjarige Investeringsreserve Gelderland 2007 (PS2007-574), in te zetten voor een kwaliteitsimpuls in de jeugdzorg voor 2008 en 2009. Het gaat hier om een eenmalige ondersteuning om de forse verbeteropgave op een adequate wijze te kunnen realiseren. Wij willen hiermee het risico uitsluiten dat door onvoldoende middelen noodzakelijke verbetertrajecten niet voor 2010 worden afgerond. Een verantwoorde uitgave van de circa € 140 miljoen aan jeugdzorg vraagt van de jeugdzorginstellingen en de provincie Gelderland als subsidieverlener om een adequaat en effectief sturingsinstrumentarium.

We willen nogmaals sterk benadrukken dat het een eenmalige impuls is om een aantal hierna opgenomen verbeterpunten samen met onze partners goed op de rails te krijgen en houden. De opgave voor 2008 en 2009 is enorm. Het gaat dan om de uitvoering van voorstellen zoals opgenomen in het programma Sturing Jeugdzorg Gelderland zoals de invoering van de nieuwe bekostigingssystematiek, het rekenschapsmodel en beleidsinformatiemanagement. Aanvullend zijn voor de zomer door de Wachtljstpolitie aanbevelingen gedaan die door ons college en de Branche Jeugdzorg Gelderland worden gedragen maar waar voor bij instellingen en de provincie geen middelen zijn begroot. De Wachtljstpolitie signaleert in 1 van de 29 aanbevelingen onder meer dat het verbetertraject bij voorkeur met een externe structuur moet worden gerealiseerd (aanbeveling 27):

“Het optimaliseren van flexibiliteit en het werken met inzichtelijke doelstellingen, heldere producten en voorspelbare hulpverleningstrajecten, met de bijbehorende prijzen zal geschieden onder leiding van een beperkte stuurgroep. Deze stuurgroep zal eveneens onder leiding staan van een projectmanager van buiten de provincie en van buiten de instellingen. De Wachtljstpolitie heeft suggesties voor de samenstelling van deze stuurgroep. Er moet niet worden gestreefd naar het ontwerpen van een systeem van trajectfinanciering dat van begin af aan voor de volle honderd procent perfect is. Daarentegen zal er werkenderweg worden gestreefd naar vervolmaking van het systeem. Op deze wijze moet voor het tweede half jaar van 2009 een systeem van trajectfinanciering mogelijk zijn. In elk geval zeker een pilot met een aantal instellingen”.

Aanvullend wordt binnenkort een advies verwacht van de provinciale commissie Taskforce Deregulering. Samen met de landelijke afspraken over vermindering van de regeldruk met 25 % tot 2012 zal ook op dit punt extra inzet nodig zijn deze ambitie daadwerkelijk te effectueren. Om

de aanbevelingen van de Taskforce Deregulering, evenals die van de Wachtlijstpolitie, van papier om te zetten naar concrete actie is extra middeleninzet onvermijdelijk.

Wij hebben het voorstel voor deze kwaliteitsimpuls gedaan voordat kennis was van het voorliggende onderhandelingsresultaat met het rijk voor de jaren 2008 en 2009. Deze eenmalige impuls is des te meer nodig om de afgesproken prestaties op 31-12-2009 te leveren. Zonder deze extra middelen ontstaat er een extra risico. Het vraagt van de instellingen namelijk weer een extra inspanning die tot voor kort niet was voorzien. Wij denken dat de beschikbaarheid van de kwaliteitsimpuls 2008 en 2009 hierbij meer dan nodig is.

Op dit moment zijn wij in overleg met de Branche Jeugdzorg Gelderland, waarbij alle instellingen voor jeugdzorg zijn aangesloten, op welke wijzen en onder welke randvoorwaarden de instellingen de doelen gaan realiseren. De instellingen werken op dit moment aan een uitvoeringsplan met maatregelen waarbij wij de kwaliteitsimpuls kunnen inzetten. Zoals aangegeven zal de inzet van het extra budget voor 2008 en 2009 mede in overleg met onze partners worden bepaald. Gezien onze eindverantwoordelijkheid dienen wij over voldoende middelen te beschikken om indien nodig snel te kunnen handelen. Naar verwachting gaat het om intensivering en aanvullende (externe) ondersteuning en/of eenmalige investeringen ten behoeve van alle genoemde verbetertrajecten. Tevens stellen wij voor de inzet van de Wachtlijstpolitie in 2008 en 2009 te continueren waarvoor ook middelen nodig zijn. De besteding van deze eenmalige middelen zullen wij vanzelfsprekend op de gebruikelijke wijze (achteraf) verantwoorden.

2 Wijzigingsvoorstellen

Zoals eerder bij Vervolgvoorstel d.d. 16 september 2008 is voorgesteld, wordt de tekst van het Ontwerp-Beleidskader Jeugd 2009-2012 met twee teksten op pagina 12 aangevuld. Het ontwerpbesluit zoals op 16 september toegestuurd, is naar aanleiding van het verzoek vanuit de commissie JZC aangescherpt. Het betreft hier het benadrukken van het eenmalige karakter van het voorliggende onderhandelingsakkoord met het rijk over de jeugdzorg met een maximale looptijd tot 1-1-2010. Een herzien ontwerpbesluit is bijgevoegd.

3 Dictum

Wij stellen u voor om te besluiten overeenkomstig het bij het voorstel gevoegde herziene ontwerpbesluit met wijziging 27 van de Beleidsbegroting 2008.

Arnhem, 23 september 2008 - zaaknr. 2008-010104
Gedeputeerde Staten van Gelderland
C.G.A. Cornielje - Commissaris van de Koningin
H.M.D. Brouwer - secretaris

- - - - -

Besluitenlijst d.d. 24 september 2008

ARCHIEF

Vergadering d.d. 24 september 2008
Besluit nr. PS2008-569

PROVINCIALE STATEN VAN GELDERLAND

Gezien het Voorstel PS2008-669 van Gedeputeerde Staten van Gelderland inzake het Beleidskader Jeugd 2009-2012;

Gelet op artikel 143, 1^e lid van de Provinciewet; juncto artikel 105. 1^e lid van de Provinciewet;

BESLUITEN

1. Het Beleidskader Jeugd 2009-2012 zoals bijgevoegd vaststellen inclusief de wijzigingsvoorstellen zoals opgenomen in Vervolgvoorstel.
2. De lasten, voortvloeiende uit het Beleidskader te dekken uit de reguliere budgetten van het programma Jeugd en Gezin (inclusief de gereserveerde middelen uit het Coalitieakkoord zijnde €0,5 in 2009);
3. In te stemmen met de budgettaire ontvlechting van de structurele eigen provinciale bijdrage voor de jeugdzorg (€2,1 miljoen) en de jaarlijks te ontvangen middelen van het Rijk voor de jeugdzorg (doeluitkering);
4. Het beschikbaar stellen voor de kwaliteitsimpuls jeugdzorg 2008 en 2009, respectievelijk € 300.000,-- en € 700.000,-- en deze bedragen te dekken uit de Meerjarige Investeringsreserve Gelderland (MIG) (PS2007-574);
5. Eenmalig in 2008 een extra bedrag beschikbaar te stellen van €4.100.000,-- voor de provinciale taken in de jeugdzorg zoals deze opgenomen worden in een af te sluiten convenant van de gezamenlijke provincies en de stadsregio's met het Ministerie voor Jeugd en Gezin en dit te dekken door een ontrekking van € 1,1 miljoen vanuit de Meerjarige Investeringsreserve Gelderland (MIG) (PS2007-574; regel II-7) en voor €3 miljoen uit de Algemene Reserve.
6. Eenmalig een extra bedrag van 7,3 miljoen toe te voegen aan de Reserve aangegane verplichtingen voor de afspraken voortvloeiende uit het in punt 5 genoemde af te sluiten convenant met het Rijk over de jeugdzorg 2008 en 2009 met een looptijd tot uiterlijk 1-1-2010.
7. Vaststellen wijziging 27 van de Beleidsbegroting 2008.

Arnhem, 24 september - zaaknr. 2008-010104

Provinciale Staten van Gelderland

voorzitter

griffier

Motie: Nazorg in Breder Perspectief

V Algem. Stemmen

M 51

MOTIE behorende bij PS 2008 - 569

NAZORG IN BREDER PERSPECTIEF

Provinciale Staten in vergadering bijeen op 24 september 2008 gehoord de beraadslagingen

overwegende dat:

- nazorg één van de drie hoofdthema's van het beleidskader jeugd "Wie de jeugd heeft" is
- in het beleidskader een groot aantal voornemens staan met betrekking tot het leveren van nazorg
- de wet en regelgeving soms belemmerend werkt om tot goede nazorg te komen
- de nazorg soms wat "softy" wordt geformuleerd in de trant van "we bellen nog eens", "sms-en" nog eens
- de wachtlijstpolitie een aantal aanbevelingen heeft gedaan

constaterende dat:

- de problematiek van een jongere niet bij 18 jaar opeens over is, in het bijzonder als het gaat om psychische of verslavingsproblemen
- veel jongeren behoefte hebben aan ondersteuning als zij op 18 jarige leeftijd opeens geacht worden zaken zelfstandig te regelen
- de nu bestaande nazorg door allerlei oorzaken niet altijd even bestendig is
- voor sommige jongeren na hun 18^e jaar (na intramurale zorg, begeleid wonen etc) een huisvestingsprobleem ontstaat
- financiering van indicatiestelling belemmeringen kan opleveren om tot een oplossing van het huisvestingsprobleem te komen
- RIBW's een goede rol kunnen spelen bij de problemen van huisvesting en in samenwerking met anderen bij begeleiding

verzoeken GS te bevorderen dat

- er een "warme" overdracht plaats vindt voor jongeren die onder het volwassenenregime moeten gaan vallen
- zonodig "verlengde" zorg vanuit de jeugdzorg plaats vindt tot 23 jaar
- indien nodig ~~onorthodoxe middelen gebruikt worden om jongeren te huisvesten en eventueel voor de indicatiestelling een financiële bijdrage te leveren~~

en verzoeken GS daarnaast

- preventieve projecten te ondersteunen voor jongeren die tussen de wal en het schip dreigen te raken (de risicojongeren, zwerfjongeren)), maar met ondersteuning niet in het hulpverleningstraject of criminele circuit terecht komen

En gaan over tot de orde van de dag

CDA

PvdA

VVD

Christen Unie

SGP

Bijlage 2: Lijst met afkortingen

Bijlage 2: Lijst met afkortingen

AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (onderdeel van BJz)
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
BJz(G)	Bureau Jeugdzorg (Gelderland)
BSN	Burger Service Nummer
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COS	Centrum voor Ontwikkelingsvraagstukken en Internationale Samenwerking
EKC	EigenKrachtConferentie
EKD	Elektronisch Kind Dossier
GS	Gedeputeerde Staten
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg (volwassenen en jeugd)
GRJ	Gelderse Regiekamer Jeugd
GSO	Gelders Stedelijk Ontwikkelingsbeleid
HALT	Het ALternatief (snel op te leggen leer- of werkstraf)
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IJz	Inspectie Jeugdzorg
JJI	Justitiële Jeugdinrichting
KSB	Kleine Stedenbeleid
LVG	Licht verstandelijk gehandicapten (jongeren)
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OTS	Ondertoezichtstelling
POA	Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt
PS	Provinciale Staten
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaters
RSP	Regionaal Samenwerkingsprogramma
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
ZAT('s)	Zorgadviesteam(s)

Colofon:

Uitgave: Provincie Gelderland, afdeling Welzijn, Zorg en Cultuur

Vormgeving: Tappan Communicatie, Den Haag

Fotografie: Gelders Archief, Henri ter Hall.

De foto's zijn onder meer gemaakt tijdens 'Backstage', de opendag van de provincie Gelderland op 13 september 2008.

Kaarten: Provincie Gelderland

Druk: Provincie Gelderland

Want wij moeten blijven geloven dat het kan,
Wij zullen moeten komen met een plan,
Als wij er niet voor zorgen
Dat de toekomst is geborgen
Voor de kinderen van morgen,
Wie dan wel?
Wij zullen onszelf daarom dwingen
Dat gat in de lucht te zingen
Waar zij in kunnen springen
Wij weten dat het kan!

Marion Vijghen

Beleidsmedewerker Ministerie van Justitie

